

**Končno poročilo
uvajanja in spremljanja tujega jezika
v 2. in 3. razredu osnovne šole**

Šolska leta 2014/2015, 2015/2016, 2016/2017, 2017/2018

**Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo**

Končno poročilo uvajanja in spremljanja tujega jezika v 2. in 3. razredu osnovne šole

Šolska leta 2014/2015, 2015/2016, 2016/2017, 2017/2018

Avtorica: mag. Lucija Rakovec

Strokovni pregled: dr. Miran Lavrič, dr. Marko Radovan, dr. Milena Valenčič Zuljan

Izdal in založil: Zavod RS za šolstvo

Predstavniki: dr. Vinko Logaj

Spletna izdaja

Ljubljana, 2020

Objava na spletnem naslovu: www.zrssi/pdf/koncno-porocilo-uvajanje-spremljanje-tj.pdf

Gradivo je nastalo v okviru razvojne naloge v Letnem delovnem načrtu Zavoda RS za šolstvo.

Delovna skupina za uvajanje in spremljanje tujega jezika v 2. in 3. razredu:

Nosilka naloge: mag. Lucija Rakovec

Predstojnice OE ZRSŠ: mag. Vera Bevc, mag. Andreja Čuk, Irena Kumer, Alica Prinčič Röhler, mag. Lucija Rakovec, dr. Brigita Rupar, mag. Mariza Skvarč, Nevenka Štraser, mag. Sonja Zajc

Svetovalke za razredni pouk: mag. Katarina Dolgan, Mojca Dolinar, Mihaela Kerin, dr. Sandra Mršnik, mag. Nada Nedeljko, dr. Leonida Novak, mag. Marta Novak, Katarina Podbornik, Vesna Vršič

Svetovalke za tuji jezik: Alenka Andrin, mag. Simona Cajhen, Nataša Kabaj Bavdaž, dr. Liljana Kač, Berta Kogoj, Maja Kovačič, mag. Barbara Lesničar, Suzana Ramšak, Neva Šečerov, Susanne Volčanšek

Analiza statističnih podatkov: dr. Tomi Deutsch

Končno poročilo uvajanja in spremljanja tujega jezika v 2. in 3. razredu OŠ je bilo potrjeno na:

- 11. seji Sveta za kakovost in evalvacije 12. december 2019,
- 203. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje 19. decembra 2019.

Predstavitev poročila na komisijah: mag. Lucija Rakovec.

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

COBISS.SI-ID=303490304

ISBN 978-961-03-0468-5 (pdf)

KAZALO

1.	UVOD	
1.1	Opredelitev ciljev in kriterijev za ugotavljanje doseganja ciljev spremljave	4
1.2	Načrt uvajanja in spremljanja tujega jezika v 2. in 3. razredu osnovne šole	5
1.3	Skladnost spremljave s potrjenim načrtom spremljanja	6
2.	METODE RAZISKOVANJA	
2.1	Uporabljene metode in inštrumenti raziskovanja glede na posamezne cilje spremljave	8
2.2	Podatki o vzorcu	9
3.	REZULTATI	
3.1	Prvi cilj: spremljanje izvedbenih vidikov (urnik) ter izvedbenih posebnosti (didaktični modeli) poučevanja in učenja tujega jezika	26
3.2	Drugi cilj: vrednotenje doseganja standardov znanja in spremljanje napredka učenčevih tujejezikovnih zmožnosti v 2. in 3. razredu	40
3.3	Tretji cilj: spremljanje motivacije in odnosa učencev in učiteljev do učenja tujega jezika ter mnenja in opažanja staršev učencev 2. in 3. razreda	48
3.4	Četrti cilj: spremljanje posameznih specifičnih učencev in/ali skupine učencev s poudarkom glede na obremenjenost in učni napredek	52
4.	SKLEPI IN PREDLOGI IZBOLJŠAV	
4.1	Temeljne ugotovitve in bistveni predlogi izboljšav	55
5.	POROČILO O PORABLJENIH FINANČNIH SREDSTVIH	57

1. UVOD

1.1 Opredelitev ciljev in kriterijev za ugotavljanje doseganja ciljev spremljave

Eno izmed priporočil o *evropski jezikovni politiki Sveta Evrope* iz 2001, ki se mu je zavezala tudi Slovenija, predlaga, da naj bi vsak evropski državljan **poleg maternega govoril še dva tuja jezika** (M+2). Slovenija tej nalogi postavlja pomembne temelje prav preko naloge uvajanja tujih jezikov v prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju osnovne šole. S tem se Slovenija približuje evropskim standardom: *Vodniku za razvoj politik jezikovnega izobraževanja v Evropi (Svet Evrope, 2007)*, *Akcijskemu načrtu 2004–2006 za spodbujanje učenja jezikov in jezikovne raznolikosti* in *Skupnemu evropskemu referenčnemu okvirju za jezike (CEFR)*.

Glede na spremembo in dopolnitev Zakona o osnovni šoli, objavljenem v Uradnem listu RS, številka 64/13, je Zavod RS za šolstvo pripravil predlog učnega načrta in predmetnika za tuji jezik v 2. in 3. razredu osnovne šole. Strokovni svet RS za splošno izobraževanje je na 161. seji dne 19. 12. 2013 določil učni načrt za tuji jezik v drugem in tretjem razredu osnovne šole. V skladu s 6. členom Pravilnika o posodabljanju vzgojno-izobraževalnega dela (Ur. l. RS, št. 74, str. 9998) je Zavod RS za šolstvo pripravil tudi Načrt uvajanja novega programskega elementa in ga poslal v presojo Svetu za kakovost in evalvacije. Dopolnjen predlog načrta je bil nato posredovan na Strokovni svet za splošno izobraževanje, ki je na 163. seji dne 27. 3. 2014 podal pozitivno mnenje k Načrtu uvajanja in spremljanja tujega jezika v 2. in 3. razredu.

V šolskem letu 2014/15 smo tako v skladu s sprejetim *Načrtom uvajanja in spremljanja tujega jezika v 2. in 3. razredu*, z *Učnim načrtom za tuji jezik v 2. in 3. razredu OŠ*, ki je bil potrjen na 161. seji Strokovnega sveta za splošno izobraževanje

19. decembra 2013, s *Pravilnikom o postopnem uvajanju tujega jezika v 2. razredu osnovne šole* ter na osnovi 45. člena *ZOFVI-ja* pričeli z uvajanjem in spremljanjem tujega jezika (USTJ).

V šolskem letu 2014/15 se je spremljava z uvajanjem začela na 60 izbranih šolah **t. i. prvega kroga v 2. razredu**, v šolskem letu 2015/16 smo na istih šolah nadaljevali s spremljavo v **3. razredu**. V šolskem letu 2016/17 smo fokus spremljave spet premaknili v **2. razred** na šole t. i. tretjega kroga, ki smo ga spremljali na različnih vzorcih, odvisnih od oblike spremljave (anketiranje, opazovanje pouka, preverjanje znanja). V šolskem letu 2017/18 pa smo zaključili cikel spremljave, in sicer na novem vzorcu **3. razredov** v šolah t. i. tretjega kroga. Šol t. i. drugega kroga nismo posebej spremljali, kot je bilo tudi opredeljeno v načrtu spremljave.

Za prvo leto spremljave (tj. š. l. 2014/15) je bilo pripravljeno **Prvo vmesno poročilo uvajanja in spremljanja tujega jezika v 2. in 3. razredu OŠ**, ki je bilo potrjeno na 2. seji Sveta za kakovost in evalvacije 22. decembra 2016, 116. seji Komisije za osnovno šolstvo 13. februarja 2017 in 182. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje 16. februarja 2017.

Za drugo leto spremljave (tj. š. l. 2015/16) je bilo pripravljeno **Drugo vmesno poročilo uvajanja in spremljanja tujega jezika v 2. in 3. razredu OŠ**, ki je bilo potrjeno na 3. seji Sveta za kakovost in evalvacije 16. marca 2017, 117. seji Komisije za osnovno šolstvo 18. aprila 2017 in 183. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje 20. aprila 2017.

S šolskim letom 2015/16 se je skladno s spremembami ZOsn pričel izvajati **tuji jezik kot NIP v 1. razredu**. Na Zavodu RS za šolstvo smo izvajanje spremljali v skladu s spremljavo ostalih NIP-ov in ob izkušnjah in nekaterih instrumentarijih spremljav tujega jezika v 2. in 3. razredu.

Za tretje leto spremljave (tj. š. l. 2016/17) je bilo pripravljeno **Tretje vmesno poročilo uvajanja in spremljanja tujega jezika v 2. in 3. razredu OŠ**, ki je bilo potrjeno na 6. seji Sveta za kakovost in evalvacije 1. februarja 2018, 121. seji Komisije za osnovno šolstvo 16. marca 2018 in 190. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje 22. marca 2018.

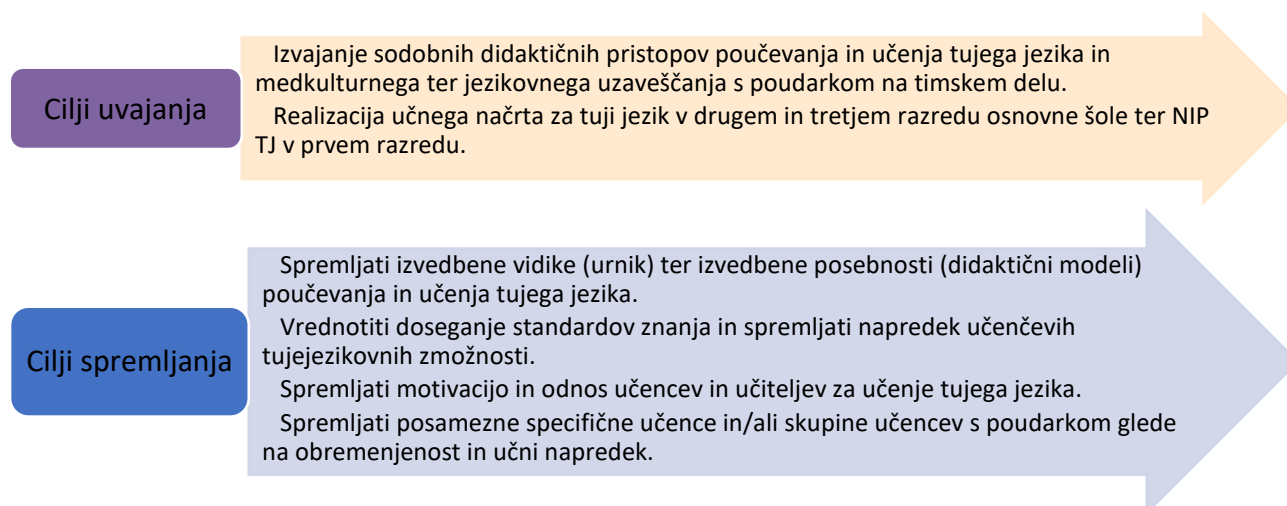
S četrtem letom spremljave (tj. š. l. 2017/18) je pripravljeno **Četrto vmesno poročilo uvajanja in spremljanja tujega jezika v 2. in 3. razredu OŠ**, ki je bilo potrjeno na 9. seji Sveta za kakovost in evalvacije 21. marca 2019, 127. seji Komisije za osnovno šolstvo 14. aprila 2019 in 199. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje 18. aprila 2019.

Dodajamo še **Končno poročilo uvajanja in spremljanja tujega jezika v 2. in 3. razredu OŠ** kot krovno poročilo z zbirnikom vseh ključnih dognanj v vseh štirih letih uvajanja in spremljanja tujega jezika v 2. in 3. razredu.

Dosedanja štiri poročila že vsebujejo natančen pregled in medsebojno primerjavo podatkov. Najbolj podrobne primerjave so narejene v zadnjem poročilu (četrto leto spremljave) **za šolsko leto 2017/18**, kjer so vključeni podatki vseh predhodnih poročil. Četrto poročilo je z vidika primerjave istega razreda različnih krogov zelo natančno primerjano z *Drugim vmesnim poročilom uvajanja in spremljanja tujega jezika v 2. in 3. razredu osnovne šole za šolsko leto 2015/16 (drugo leto spremljave)* in z vidika primerjave znotraj istega kroga še s *Tretjim vmesnim poročilom uvajanja in spremljanja tujega jezika v 2. in 3. razredu osnovne šole za šolsko leto 2016/17 (tretje leto spremljave)*.

Poleg omenjene spremljave je največja pozornost svetovalk ZRSŠ, ki delujemo na tem področju, usmerjena v **strokovno podporo šol**: tako učiteljev, ki poučujejo tuji jezik v 1. in 2. VIO, kot tudi ravnateljev OŠ. Učitelje podpiramo na **strokovnih regijskih srečanjih** (skupaj okrog 80 tovrstnih srečanj v štirih letih), **mrežah kolegialnih hospitacij znotraj posameznih območnih enot** (skupaj okrog 30 tovrstnih hospitacij), **svetovalnih storitvah in predvsem z izobraževanji, ki so zasnovane na nevralgicnih točkah uvajanja in spremljanja v teh štirih letih** (skupaj 40 izvedb šestih različnih strokovnih usposabljanj). Določeni pozitivni vplivi teh izobraževanj se že kažejo tudi v tem poročilu.

Shema 1: Cilji uvajanja in spremljanja

1.2 Načrt uvajanja in spremljanja tujega jezika v 2. in 3. razredu osnovne šole

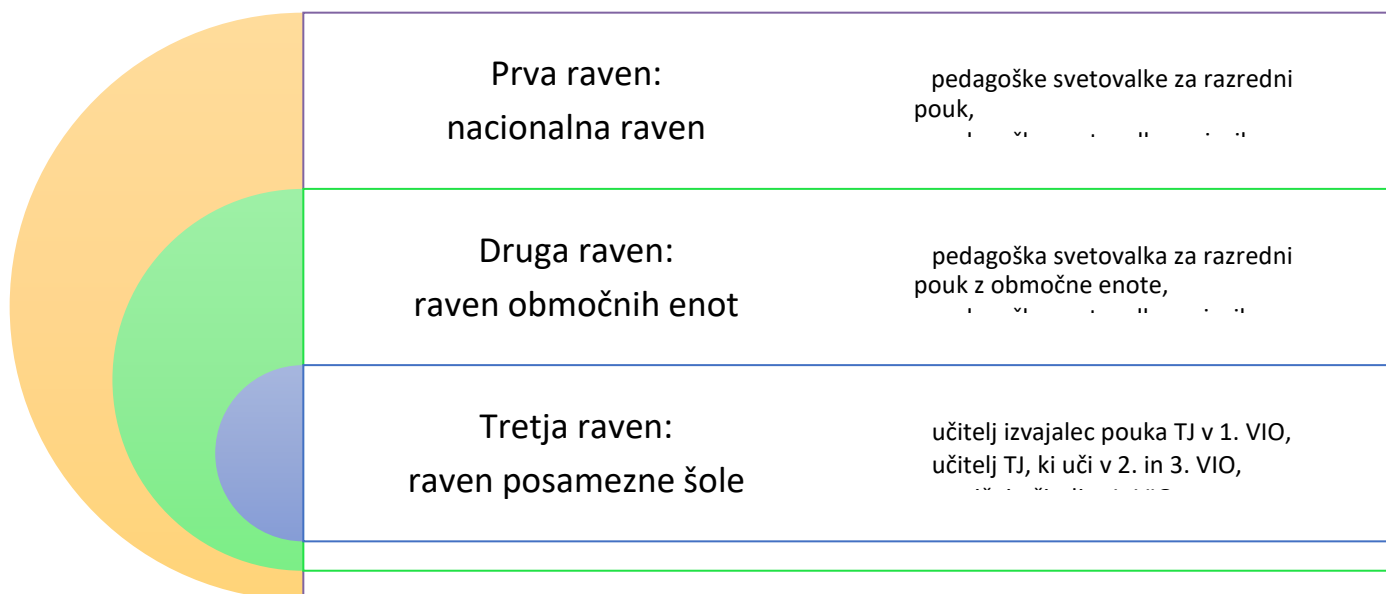
Zavod RS za šolstvo je pri uvajanju in spremljanju tujega jezika v 2. in 3. razredu osnovne šole do sedaj izvedel naslednje aktivnosti:

- nudil stalno strokovno podporo šolam v uvajanju in spremljanju,
- ugotavljal pomanjkljivosti pri izvajanju novega učnega načrta v praksi ter skrbel za sprotno podporo pri odpravljanju pomanjkljivosti,
- izvajal obvezno spremljanje pouka v šolah prvega in tretjega kroga (v 2. in 3. razredih),
- pripravil štiri vmesna in končno poročilo o uvajanju in spremljanju tujega jezika v 2. in 3. razredu za potrditev na *Svetu za kakovost in evalvacije, Komisiji za osnovno šolstvo in Strokovnem svetu za splošno izobraževanje Republike Slovenije* ob koncu vsakega posameznega šolskega leta.

Preglednica 1: Organizacijski model uvajanja in spremljanja na treh ravneh

Prva raven: nacionalna raven Delovna skupina na ZRSŠ: • pedagoške svetovalke za razredni pouk (9), • pedagoške svetovalke za jezike (8), • pedagoška svetovalka z oddelka za OŠ (1), • predstojnice območnih enot (9).	○ uvajanje in spremljanje na sistemski ravni (anketiranje ravnateljev, učiteljev, staršev in učencev), ○ strokovna usposabljanja za učitelje 1. VIO v okviru Zavodovih izobraževanj ○ spletna učilnica <i>Zgodnje učenje tujih jezikov</i>.
Druga raven: raven območnih enot Skrbniški timi (sestavljani iz spodaj navedenih svetovalk, če so zaposlene na enoti, oz. ob pomoči pedagoških svetovalk z ostalih območnih enot): • pedagoška svetovalka za razredni pouk, • pedagoška svetovalka za jezike, • predstojnica območne enote.	○ regijska strokovna srečanja za učitelje, ki poučujejo tuji jezik v 1. VIO, ○ strokovne vsebine s področja tujega jezika na srečanjih za OŠ ravnatelje v območnih enotah (predstojnice), ○ kolegialne hospitacije znotraj območnih enot (učitelji praktiki, okrog 10 gostujočih učiteljev + svetovalci), ○ spremljave pouka v 2. oz. 3. razredu na šolah prvega (prvi dve leti) in tretjega kroga (zadnji dve leti) (skladno z metodologijo – zajeto v poročilu).
Tretja raven: raven posamezne šole • Učitelj izvajalec pouka TJ v 1. VIO, • učitelj TJ, ki uči v 2. in 3. VIO, • matični učitelj v 1. VIO, • šolska svetovalna služba, • ravnatelj.	○ medsebojne kolegialne hospitacije znotraj šole (po vertikali in na relaciji učitelj razrednega pouka in učitelj tujega jezika, spodbujano s strani ZRSŠ), ○ srečevanja strokovnih timov na šoli po vertikali (npr. vsi učitelji angleščine, ki poučujejo na šoli).

Shema 2: Organizacijski model uvajanja in spremljanja na treh ravneh

1.3 Skladnost spremljave s potrjenim Načrtom uvajanja in spremljanja tujega jezika v 2. in 3. razredu osnovne šole (2014)

Realizirana spremljava vsebinsko pokriva načrtovano spremljavo po *Načrtu uvajanja in spremljanja*:

- ✓ izvajanje strokovne podpore timom na šolah (okvirne teme strokovnih srečanj so vezane na vsebino učnega načrta, na izvajanje timskega dela, vprašanja, ki se pojavljajo v praksi, ter specifiko posameznega učnega okolja),
- ✓ spremljanje pouka na vseh šolah (60) prvega kroga (dvakrat letno prvi dve leti) določenih metodološko izbranih šolah (50) tretjega kroga (enkrat letno),
- ✓ vsa štiri leta: anketiranje ravnateljev, učiteljev in učencev, prva tri leta tudi anketiranje staršev (anketiranje staršev v šol. l. 2017/18 ni bilo izvedeno, kar je v skladu z zabeleženo opombo v *Načrtu uvajanja in spremljanja tujega jezika v 2. in 3. razredu osnovne šole* (2014), kjer je navedeno, da »v kolikor bo anketiranje staršev v šol. letu 2016/17 dalo podobne rezultate, kot anketiranje staršev v šol. letih 2014/15 in 2015/16, se anketiranje v šol. letu 2017/18 ne izvede.«),
- ✓ preverjanje znanja slušnega in bralnega razumevanja pri učencih 3. razreda in le slušnega razumevanja pri učencih 2. razreda,
- ✓ poglobljeno uvajanje učiteljev prvega kroga 61 šol, drugega in tretjega kroga šol pa glede na izkazan interes učiteljev – s posebnim poudarkom na uvajanju novih učiteljev (specifika starostne strukture in fluktuacije učiteljev, ki poučujejo tuji jezik v 1. VIO: preseljevanje, porodniške odsotnosti ...),
- ✓ polletna in letna refleksija oz. konferenca o zgodnjem učenju in poučevanju tujih jezikov v OŠ, namenjena izmenjavi strokovnih izkušenj in informiranju javnosti (izvedenih 6 tovrstnih refleksij v štirih letih z več kot 1000 udeleženci),
- ✓ priprava prvega (K. Pevec Semec), drugega, tretjega in četrtega in končnega poročila (L. Rakovec).

V nekaterih elementih pa načrtovano tudi razširja:

- ✓ strokovne vsebine o zgodnjem poučevanju tujih jezikov v OŠ za ravnatelje osnovnih šol, kar je vključeno v redna regijska strokovna srečanja za ravnatelje, ki jih pripravljajo predstojnice ZRSŠ skupaj s svetovalkami za tuje jezike in razredni pouk,
- ✓ strokovna srečanja oz. ponedeljkove delavnice v okviru območnih enot z vsebinami na področju zgodnjega učenja tujih jezikov, ki jih pripravljajo svetovalke za razredni pouk in tuje jezike,
- ✓ dodatna strokovna podpora učiteljem preko seminarjev, ki izhajajo iz potreb v praksi.

2. METODE RAZISKOVANJA

2.1. Uporabljene metode in inštrumenti raziskovanja glede na posamezne cilje spremljave

Preglednica 2: Posamezni cilji glede na metode in inštrumente spremljave s podatki o vzorcu v

	CILJI	METODE SPREMLJANJA	INŠTRUMENTI SPREMLJAVE
1.	spremljanje izvedbenih vidikov (urnik) ter izvedbenih posebnosti (didaktični modeli) poučevanja in učenja tujega jezika	• anketiranje • opazovanje pouka	• vprašalnik za učitelje • vprašalnik za ravnatelje • opazovalni list za spremljanje pouka
2.	vrednotenje doseganja standardov znanja in spremljanje napredka učenčevih tujejezikovnih zmožnosti	• anketiranje • vodeno reševanje inštrumentarija za ugotavljanje doseganja standardov znanja	• vprašalnik za učence • vprašalnik za starše (ne v zadnjem letu t.j. 2017/18) • vprašalnik za učitelje • preverjanje znanja slušnega in govornega razumevanja v 2. razredu ter slušnega in bralnega razumevanja v 3. razredu s slikovno predlogo in zvočnim posnetkom
3.	spremljanje motivacije ter odnosa učencev in učiteljev za učenje tujega jezika ter mnenja in opažanja staršev	• anketiranje • opazovanje pouka	• vprašalnik za učence • vprašalnik za starše (ne v zadnjem letu t. j. 2017/18) • vprašalnik za učitelje • opazovalni list za spremljanje pouka
4.	spremljanje posameznih specifičnih učencev in/ali skupin učencev s poudarkom na obremenjenosti in učnem napredku	• anketiranje • opazovanje pouka	• vprašalnik za ravnatelje • vprašalnik za učitelje • opazovalni list za spremljanje pouka

V ta namen smo v delovni skupini v sodelovanju z zunanjimi sodelavci razvili različne inštrumente spremljave, ki smo jih med posameznimi leti minimalno modificirali oz. dopolnili:

- **4 anketne vprašalnike:** za ravnatelje, učitelje, učence in starše (na vprašalnikih so bile narejene minimalne dopolnitve, ki niso vplivale na samo metodologijo),
- **opazovalni list za spremljanje pouka** v 2. in 3. razredu (prvič pripravljen v šol. l. 2014/15, delno dopolnjen v šol. l. 2015/16 in kot tak uporabljen v drugem, tretjem in četrtem letu spremljave),
- **preizkus znanja in zvočni posnetek (v nemški in angleški različici) za vodeno preverjanje znanja slušnega razumevanja ob koncu 2. razreda** (test za 2. razred je bil uporabljen dvakrat: v š. l. 2014/15 in 2016/17) **ter slušnega in bralnega razumevanja ob koncu 3. razreda** (zaradi objektivnosti rezultatov ga je bilo v š. l. 2017/18 potrebno ponovno pripraviti, ker je bil test iz š. l. 2015/16 objavljen v spletni učilnici in bil kot tak dan v javno uporabo - prva verzija preizkusa za 3. razred je bila tako uporabljena le v š. l. 2015/16, druga verzija za 3. razred pa le v š. l. 2017/18).

V skladu z metodološkimi postopki so bili vsi pripravljene instrumenti pred prvo uporabo pilotirani in ustrezno dopolnjeni. Pri pripravi opazovalnih inštrumentov oz. vprašalnikov smo pregledali že objavljene inštrumente:

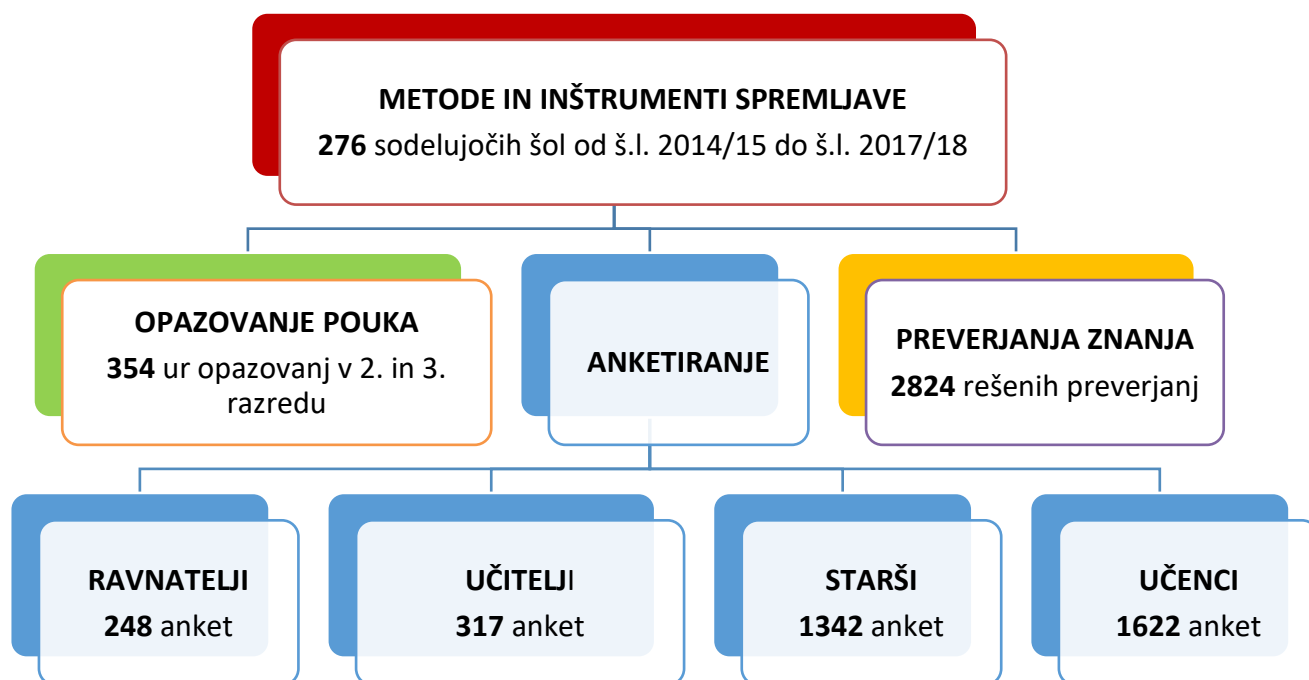
- vprašalnik za preverjanje kompetenc učiteljev ESCL¹,

¹ <http://www.iup.edu/foreignlanguages/spanish/education-bsed/competencies/default.aspx>

- vprašalnik za starše iz projekta UTJ-JIMU²,
- vprašalnik za učence pri spremljanju 2. tujega jezika³,
- vprašalnik za starše (projekt UTJ-JIMU),
- preverjanje tujejezikovnega predznanja in doseganja ravni standardov na koncu 2. razreda (ELLI⁴),
- opazovanje prakse (UTJ-JIMU)⁵.

2.2. Podatki o vzorcu

Shema 3: Metode in inštrumenti spremljave uporabljeni v vseh letih uvajanja in spremljanja TJ v 2. in 3. razredu

Zgornja shema numerične predstavitve vzorca celotne razvojne naloge je v naslednji preglednici opredeljena še po posameznih letih spremljave. V prvem (š. l. 2014/15) in drugem (š. l. 2015/16) letu spremljave je vzorec predstavljalo 61 šol prvega kroga (prvo leto v 2. razredu, drugo leto v 3. razredu) kljub temu, da se je krogu uvajanja in spremljanja drugo leto pridružil t. i. drugi krog novih 90 šol. Šole drugega kroga so bile namreč skladno z Načrtom uvajanja prvega tujega jezika v 2. in 3. razredu (2014) vključene le v strokovno podporo, ki smo jo šolam nudili na ZRSŠ v okviru naših usposabljanj (mentorska središča, seminarji ...), in v nekatere spremljave pouka (predvsem na lastno željo šol), ki pa niso bile metodološko obdelane in niso del naših poročil. V tretjem (š. l. 2016/17) in četrtem (š. l. 2017/18) letu spremljave pa smo v vzorec zajeli po metodološkem kriteriju izbrane šole t. i. tretjega kroga: 127 v tretjem letu in 120 v četrtem letu. Ker pa je v tretjem in četrtem letu sodelovalo 32 istih šol, smo tako zajeli skupno 215 od 297 razpoložljivih šol tretjega kroga.

² <http://www.zrss.si/pdf/vecjezicnost.pdf>

³ http://www.zrss.si/pdf/290911141149_letno_porocilo_2tj_za_2008_09.pdf

⁴ <http://www.ellieresearch.eu/outcomes.html>

⁵ <http://www.zrss.si/pdf/vecjezicnost.pdf>

Preglednica 3: Pregled podatkov o celotnem vzorcu v štirih letih spremljave:

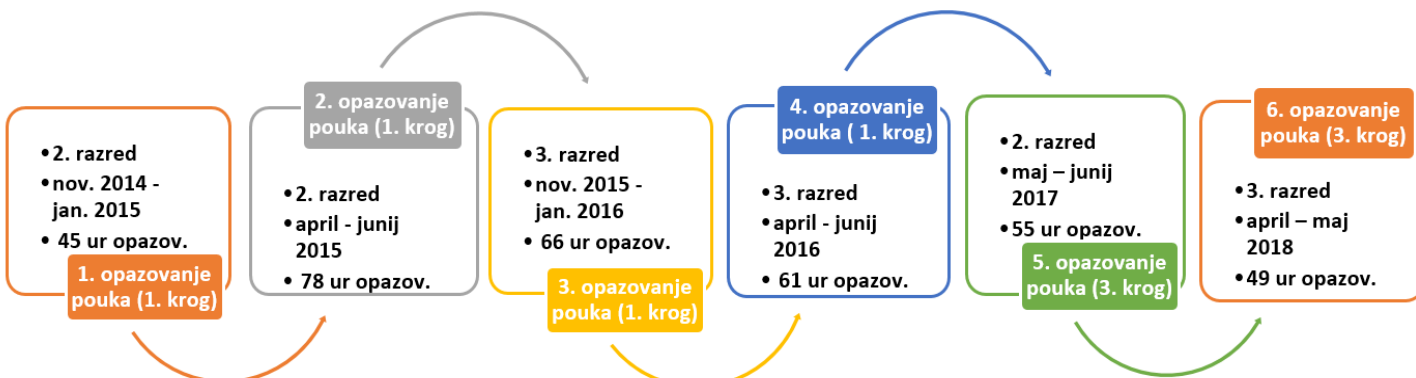
	Število vseh sodelujočih šol	Št. opazovanih ur pouka, ki so bile zajete v analizo	Število rešenih preverjanj znanja	Število rešenih vprašalnikov			
				učenci	starši	učitelji	ravnatelji
2014/15 vse šole 1. kroga z 2. raz.	61	123	866	236	413	67	60
2015/16 vse šole 1. kroga s 3. raz.	61	127	806	243	328	42	38
2016/17 izbrane šole 3. kroga z 2. raz.	127	55	620	612	601	106	74
2017/18 izbrane šole 3. kroga s 3. raz.	120	49	532	531	-	102	76
skupaj	276*	354	2824	1622	1342	317	248

* 61 prvega kroga in 32 šol tretjega kroga je v vzorcu sodelovalo dvakrat

V prvem krogu smo pouk tako prvo (š. l. 2014/15) v 2. razredu kot drugo šolsko leto (š. l. 2015/16) v 3. razredu **opazovali** na istem vzorcu 61 šol. V posameznem šolskem letu smo pouk spremljali dvakrat – jeseni in spomladi. Prav tako so bile prvi dve leti ure spremljane s strani dveh svetovalk, svetovalke za tuji jezik in svetovalke za razredni pouk, ki sta izpolnjevali vsaka svoj opazovalni obrazec. Opažanja med posameznima profiloma so se minimalno razhajala, zato v tretjem in četrtem letu ur nismo več spremljali v parih. Prav tako spremljave v tretjem in četrtem letu nismo več izvajali dvakrat v šolskem letu, temveč samo še ob koncu šolskega leta.

Shema 4: Časovnica opazovanja pouka

n

četrto leto pa smo na statistično določenem vzorcu (vsako leto drugačnem) določili novih 31 šol 3. kroga, kjer smo svetovalci sami izvedli preverjanje znanja učencev v 2. oz. 3. razredu.

Anketiranje učencev je prvo leto potekalo na izbranem vzorcu 19 šol prvega kroga, drugo leto pa na novo določenem vzorcu 19 šol 1. kroga (od skupaj 61 šol). Razred, kjer je potekalo anketiranje otrok, je določila šola sama, anketiranje so izvedli učitelji sami. Tretje in četrto leto smo določili nova vzorca 31 šol 3. kroga in anketiranje učencev smo izvedli svetovalci na isti dan kot tudi samo preverjanje znanja.

Ne glede na število oddelkov na izbranih 31 šolah 3. kroga, smo anketirali in preverjali znanje učencev le v enem oddelku 2. oz. 3. razreda. Oddelek je izbrala šola sama, in sicer na matični ali podružnični šoli.

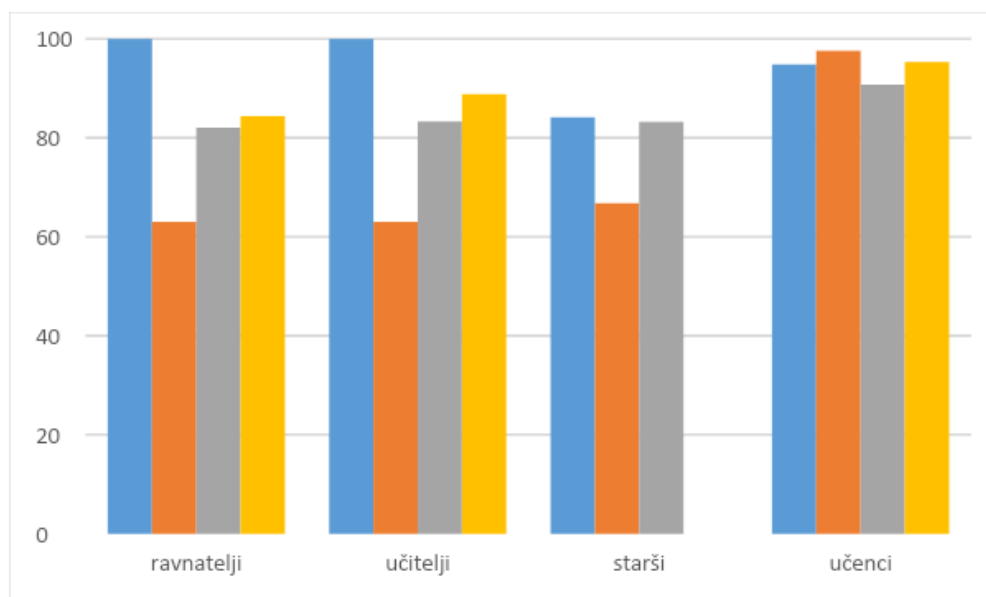
Anketiranje staršev smo prvo leto izvedli na izbranih 12 šolah, drugo leto pa na izbranem vzorcu drugih 12 šol prvega kroga. Tretje leto smo na vzorcu 31 šol tretjega kroga, kjer je potekalo tudi preverjanje znanja in anketiranje učencev, anketirali še starše. Kot smo omenili, v četrtem letu spremljave staršev nismo anketirali, ker smo že v načrtu opredelili,

da se v primeru, ko ne bo velikih statistično pomembnih razlik v odgovorih staršev v prvih treh letih, staršev zadnje leto ne bo anketiralo.

Vsa štiri leta so bili za izpolnjevanje **anketnega** vprašalnika naprošeni vsi **ravnatelji** sodelujočih šol kot tudi vsi **učitelji**, ki so v tistem letu poučevali tuji jezik v ciljnem razredu (v š. l. 2014/15 in 2016/17 vsi, ki so poučevali tuji jezik v 2. razredu, in v š. l. 2015/16 in 2017/18 vsi, ki so poučevali tuji jezik v 3. razredu).

V spodnjem grafu (graf 1) je predstavljena še primerjava deleža sodelujočih v anketiranju po ciljnih skupinah: ravnatelji, učitelji, starši in učenci glede na določen vzorec. Prva dva stolpca predstavljata prvo in drugo leto spremljave – torej odgovore vseh sodelujočih 61 šol v 1. krogu (obe leti isti vzorec), tretji in četrti stolpec pa predstavljata tretje in četrto leto spremljave – torej odgovore naključno izbranih šol 3. kroga od naprošenih 90 (za anketiranje učiteljev in ravnateljev) oz. od naprošenih 31 (za anketiranje staršev in učencev) šol 3. kroga.

Graf 1: Primerjava deleža vključenih v anketiranje v vseh štirih letih spremljave

Šole 2. kroga skladno z načrtom niso bile vključene v nobeno obliko metodološke spremljave, učitelji 2. kroga pa so imeli tako kot učitelji 1. in 3. kroga ves čas strokovno podporo Zavoda v obliki izobraževanj, regijskih srečanj, hospitacij idr..

Preglednica 4: Šole, ki so se vključile v razvojno nalogo uvajanja in spremljanja tujega jezika v š. l. 2014/15 kot šole 1. kroga in sodelovale kot predmet spremljave v 1. in 2. letu spremljave (v š. l. 2014/15 in š. l. 2015/16)

STATISTIČNA REGIJA	OBČINA	NAZIV ŠOLE	Izvajanje aktivnosti spremljave v statistično določenih šolah 3. kroga v 1. in 2. letu spremljave:											
			opazovanje pouka		preverjanje znanja		anketiranje učenci		anketiranje starši		anketiranje učitelji		anketiranje ravnatelji	
			14/15	15/16	14/15	15/16	14/15	15/16	14/15	15/16	14/15	15/16	14/15	15/16
Gorenjska	Kranj	Osnovna šola Orehek Kranj	+	+	+	+			+		+	+	+	+
Gorenjska	Kranjska Gora	Osnovna šola Josipa Vandota Kranjska Gora	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+
Gorenjska	Radovljica	Osnovna šola F. S. Finžgarja Lesce	+	+	+	+					+	+	+	+
Gorenjska	Škofja Loka	Osnovna šola Škofja Loka, Mesto	+	+	+	+					+	+	+	+
Gorenjska	Tržič	Osnovna šola Tržič	+	+	+	+	+	+			+	+	+	+
Goriška	Ajdovščina	Osnovna šola Danila Lokarja Ajdovščina	+	+	+	+					+	+	+	+

Goriška	Idrija	Osnovna šola Črni Vrh	+	+	+	+					+	+	+	+
Goriška	Kanal	Osnovna šola Kanal	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+
Goriška	Kobarid	Osnovna šola Simona Gregorčiča Kobarid	+	+	+	+	+	+			+	+	+	+
Goriška	Nova Gorica	Osnovna šola Solkan	+	+	+	+			+		+	+	+	+
Goriška	Šempeter pri Gorici	Osnovna šola Ivana Roba Šempeter pri Gorici	+	+	+	+					+	+	+	+
Jugovzhodna Slovenija	Kočevje	Osnovna šola Ob Rinži Kočevje	+	+	+	+					+	+	+	+
Jugovzhodna Slovenija	Metlika	Osnovna šola Metlika	+	+	+	+	+	+			+	+	+	+
Jugovzhodna Slovenija	Novo mesto	Osnovna šola Bršljin	+	+	+	+					+	+	+	+
Jugovzhodna Slovenija	Semič	Osnovna šola Belokranjskega odreda Semič	+	+	+	+					+	+	+	+
Jugovzhodna Slovenija	Trebnje	Osnovna šola Veliki Gaber	+	+	+	+					+	+	+	+
Koroška	Prevalje	Osnovna šola Franja Goloba Prevalje	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+
Koroška	Radlje ob Dravi	Osnovna šola Radlje ob Dravi	+	+	+	+					+	+	+	+
Koroška	Slovenj Gradec	Prva osnovna šola Slovenj Gradec	+	+	+	+			+		+	+	+	+
Koroška	Vuzenica	Osnovna šola Vuzenica	+	+	+	+					+	+	+	+
Notranjsko-kraška	Bloke	Osnovna šola Toneta Šraja-Aljoše Nova vas - Bloke	+	+	+	+					+	+	+	+
Notranjsko-kraška	Ilirska Bistrica	Osnovna šola Dragotina Ketteja Ilirska Bistrica	+	+	+	+				+	+	+	+	+
Notranjsko-kraška	Postojna	Osnovna šola Antona Globočnika Postojna	+	+	+	+	+	+			+	+	+	+
Obalno-kraška	Divača	Osnovna šola dr. Bogomirja Magajne Divača	+	+	+	+			+		+	+	+	+
Obalno-kraška	Koper	Osnovna šola Antona Ukmarja Koper	+	+	+	+					+	+	+	+
Osrednjeslovenska	Domžale	Osnovna šola Domžale	+	+	+	+				+	+	+	+	+
Osrednjeslovenska	Horjul	Osnovna šola Horjul	+	+	+	+					+	+	+	+
Osrednjeslovenska	Ivančna Gorica	Osnovna šola Ferda Vesela Šentvid pri Stični	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+
Osrednjeslovenska	Litija	Osnovna šola Litija	+	+	+	+					+	+	+	+
Osrednjeslovenska	Ljubljana	Osnovna šola Milana Šustaršiča Ljubljana	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+
Osrednjeslovenska	Ljubljana	Osnovna šola Dravlje	+	+	+	+					+	+	+	+
Osrednjeslovenska	Ljubljana	Osnovna šola Kolezija	+	+	+	+					+	+	+	+

Osrednjeslovenska	Log- Dragomer	Osnovna šola Log - Dragomer	+	+	+	+					+	+	+	+
Osrednjeslovenska	Škofljica	Osnovna šola Škofljica	+	+	+	+	+	+			+	+	+	+
Osrednjeslovenska	Trzin	Osnovna šola Trzin	+	+	+	+				+	+	+	+	+
Osrednjeslovenska	Izlake	Osnovna šola Ivana Kavčiča Izlake	+	+	+	+	+	+			+	+	+	+
Podravska	Juršinci	Osnovna šola Juršinci	+	+	+	+					+	+	+	+
Podravska	Kidričevo	Osnovna šola Borisa Kidriča Kidričevo	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+
Podravska	Lenart	Osnovna šola Voličina	+	+	+	+					+	+	+	+
Podravska	Maribor	Osnovna šola Prežihovega Voranca Maribor	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+
Podravska	Maribor	Osnovna šola Franceta Prešerna Maribor	+	+	+	+					+	+	+	+
Podravska	Maribor	Osnovna šola Janka Padežnika Maribor	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Podravska	Maribor	Osnovna šola Ludvika Pliberška Maribor	+	+	+	+			+		+	+	+	+
Podravska	Miklavž na Dravskem polju	Osnovna šola Miklavž na Dravskem polju	+	+	+	+					+	+	+	+
Podravska	Ormož	Osnovna šola Ivanjkovci	+	+	+	+					+	+	+	+
Podravska	Slovenska Bistrica	Osnovna šola Pohorskega odreda Slovenska Bistrica	+	+	+	+	+	+			+	+	+	+
Podravska	Sv. Ana	Osnovna šola Sveta Ana	+	+	+	+				+	+	+	+	+
Podravska	SV. Trojica	Osnovna šola in vrtec Sveta Trojica	+	+	+	+					+	+	+	+
Pomurska	Radenci	Osnovna šola Radenci	+	+	+	+					+	+	+	+
Pomurska	Veržej	Osnovna šola Veržej	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Posavska	Brežice	Osnovna šola Bizeljsko	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+
Posavska	Krško	Osnovna šola Podbočje	+	+	+	+			+		+	+	+	+
Posavska	Sevnica	Osnovna šola Sava Kladnika Sevnica	+	+	+	+					+	+	+	+
Savinjska	Celje	Osnovna šola Lava Celje	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+
Savinjska	Šmartno ob Paki	Osnovna šola bratov Letonja Šmartno ob Paki	+	+	+	+					+	+	+	+
Savinjska	Bistrica ob Sotli	Osnovna šola Bistrica ob Sotli	+	+	+	+	+	+			+	+	+	+
Savinjska	Celje	Osnovna šola Ljubečna	+	+	+	+					+	+	+	+
Savinjska	Velenje	Osnovna šola Gorica Velenje	+	+	+	+			+		+	+	+	+
Savinjska	Vojnik	Osnovna šola Vojnik	+	+	+	+					+	+	+	+
Savinjska	Vransko	Osnovna šola Vransko - Tabor	+	+	+	+					+	+	+	+
Zasavska	Trbovlje	Osnovna šola Tončke Čeč Trbovlje	+	+	+	+					+	+	+	+
SKUPAJ ŠOL: 61			61	61	61	61	19	19	12	12	61	61	61	61

Preglednica 5: Šole, ki so se vključile v razvojno nalogo uvajanja in spremljanja tujega jezika v š.l. 2015/16 kot šole 2. kroga in skladno z Načrtom uvajanja niso bile predmet spremljave v tem poročilu

STATISTIČNA REGIJA	OBČINA	NAZIV ŠOLE
Gorenjska	Gorenja vas - Poljane	Osnovna šola Poljane
Gorenjska	Kranj	Osnovna šola Staneta Žagarja Kranj
Gorenjska	Kranj	Osnovna šola Predoslje Kranj
Gorenjska	Kranj	Osnovna šola Franceta Prešerna Kranj
Gorenjska	Šenčur	Osnovna šola Šenčur
Gorenjska	Žiri	Osnovna šola Žiri
Gorenjska	Bled	Osnovna šola prof. dr. Josipa Plemlja Bled
Gorenjska	Škofja Loka	Osnovna šola Ivana Groharja Škofja Loka
Goriška	Nova Gorica	Osnovna šola Branik
Goriška	Ajdovščina	Osnovna šola Dobravlje
Jugovzhodna Slovenija	Dolenjske Toplice	Osnovna šola Dolenjske Toplice
Jugovzhodna Slovenija	Kočevje	Osnovna šola Stara Cerkev
Jugovzhodna Slovenija	Novo mesto	Osnovna šola Otočec
Jugovzhodna Slovenija	Novo mesto	Osnovna šola Stopiče
Jugovzhodna Slovenija	Novo mesto	Osnovna šola Grm Novo mesto
Jugovzhodna Slovenija	Ribnica	Osnovna šola dr. Franceta Prešerna Ribnica
Jugovzhodna Slovenija	Šentjernej	Osnovna šola Šentjernej
Jugovzhodna Slovenija	Žužemberk	Osnovna šola Prevole
Koroška	Črna na Koroškem	Osnovna šola Črna na Koroškem
Koroška	Dravograd	Osnovna šola Neznanih talcev Dravograd
Koroška	Mežica	Osnovna šola Mežica
Koroška	Mislinja	Osnovna šola Mislinja
Koroška	Podvelka	Osnovna šola Brezno - Podvelka
Notranjsko-kraška	Cerknica	Osnovna šola Notranjski odred Cerknica
Notranjsko-kraška	Ilirska Bistrica	Osnovna šola Podgora - Kuteževo
Obalno-kraška	Hrpelje-Kozina	Osnovna šola Dragomirja Benčiča - Brkina Hrpelje
Obalno-kraška	Izola	Osnovna šola Livade - Izola
Obalno-kraška	Koper	Osnovna šola Istrskega odreda Gračišče
Obalno-kraška	Koper	Osnovna šola Ivana Babiča - Jagra Marezige
Obalno-kraška	Sežana	Osnovna šola Srečka Kosovela Sežana
Osrednjeslovenska	Dol pri Ljubljani	Osnovna šola Janka Modra Dol pri Ljubljani
Osrednjeslovenska	Domžale	Osnovna šola Dragomelj
Osrednjeslovenska	Domžale	Osnovna šola Preserje pri Radomljah
Osrednjeslovenska	Grosuplje	Osnovna šola Brinje Grosuplje
Osrednjeslovenska	Ig	Osnovna šola Ig
Osrednjeslovenska	Lukovica	Osnovna šola Janka Kersnika Brdo - Lukovica
Osrednjeslovenska	Moravče	Osnovna šola Jurija Vege Moravče
Osrednjeslovenska	Ljubljana	Osnovna šola Koseze
Osrednjeslovenska	Ljubljana	Osnovna šola Savsko naselje

Osrednjeslovenska	Ljubljana	Osnovna šola Ketteja in Murna Ljubljana
Osrednjeslovenska	Ljubljana	Osnovna šola Kašelj
Osrednjeslovenska	Ljubljana	Osnovna šola Trnovo
Osrednjeslovenska	Ljubljana	Osnovna šola Vič
Osrednjeslovenska	Ljubljana	Osnovna šola Bičevje
Osrednjeslovenska	Ljubljana	Osnovna šola Šmartno pod Šmarno goro
Osrednjeslovenska	Ljubljana	Osnovna šola Zadobrova
Osrednjeslovenska	Ljubljana	Osnovna šola Martina Krpana Ljubljana
Osrednjeslovenska	Ljubljana	Osnovna šola Nove Jarše
Podravska	Destrnik	Osnovna šola Destrnik - Trnovska vas
Podravska	Gorišnica	Osnovna šola Gorišnica
Podravska	Hajdina	Osnovna šola Hajdina
Podravska	Hoče Slivnica	Osnovna šola Franca Lešnika - Vuka Slivnica pri Mariboru
Podravska	Kidričevo	Osnovna šola Cirkovce
Podravska	Pesnica	Osnovna šola Kungota
Podravska	Maribor	Osnovna šola Bojana Iliča Maribor
Podravska	Maribor	Osnovna šola Angela Besednjaka Maribor
Podravska	Maribor	Osnovna šola Martina Konšaka Maribor
Podravska	Maribor	Osnovna šola Franca Rozmana - Staneta Maribor
Podravska	Maribor	Osnovna šola Kamnica
Podravska	Maribor	Osnovna šola "Borcev za severno mejo" Maribor
Podravska	Maribor	Osnovna šola Tabor I Maribor
Podravska	Pesnica	Osnovna šola Jarenina
Podravska	Ptuj	Osnovna šola Breg Ptuj
Podravska	Rače Fram	Osnovna šola Fram
Podravska	Rače Fram	Osnovna šola Rače
Podravska	Selnica ob Dravi	Osnovna šola Selnica ob Dravi
Podravska	Slovenska Bistrica	Druga osnovna šola Slovenska Bistrica
Podravska	Starše	Osnovna šola Starše
Pomurska	Radenci	Osnovna šola Kapela
Posavska	Brežice	Osnovna šola Globoko
Posavska	Sevnica	Osnovna šola Blanca
Posavska	Sevnica	Osnovna šola Boštanj
Savinjska	Laško	Osnovna šola Primoža Trubarja Laško
Savinjska	Luče	Osnovna šola Blaža Arničiča Luče
Savinjska	Podčetrtek	Osnovna šola Podčetrtek
Savinjska	Polzela	Osnovna šola Polzela
Savinjska	Slovenske Konjice	Osnovna šola Pod goro Slovenske Konjice
Savinjska	Velenje	Osnovna šola Livada Velenje
Savinjska	Celje	Četrta osnovna šola Celje
Savinjska	Celje	Osnovna šola Frana Kranjca Celje
Savinjska	Dobje	Osnovna šola Dobje
Savinjska	Kozje	Osnovna šola Kozje
Savinjska	Kozje	Osnovna šola Lesično
Savinjska	Šentjur	Osnovna šola Franja Malgaja Šentjur
Savinjska	Šentjur	Osnovna šola Planina pri Sevnici

Savinjska	Šmarje pri Jelšah	Osnovna šola Šmarje pri Jelšah
Savinjska	Štore	Osnovna šola Štore
Savinjska	Velenje	Osnovna šola Gustava Šiliha Velenje
Zasavska	Zagorje ob Savi	Osnovna šola Toneta Okrogarja Zagorje
Zasavska	Zagorje ob Savi	Osnovna šola Ivana Skvarče Zagorje
SKUPAJ ŠOL: 90		

Preglednica 6: Šole, ki so se vključile v razvojno nalogo uvajanja in spremljanja tujega jezika v š.l. 2016/17 kot šole 3. kroga na statistično določenem vzorcu

STATISTIČNA REGIJA	OBČINA	NAZIV ŠOLE	Izvajanje aktivnosti spremljave v statistično določenih šolah 3. kroga v 3. letu spremljave:					
			opazovanje pouka	preverjanje znanja	anketiranje učenci	anketiran je starši	anketiranje učitelji	anketiranje ravnatelji
Gorenjska	Gorenja vas - Poljane	Osnovna šola Ivana Tavčarja Gorenja vas		+	+	+	+	+
Gorenjska	Tržič	Osnovna šola Križe		+	+	+	+	+
Gorenjska	Tržič	Osnovna šola Bistrica pri Tržiču					+	+
Gorenjska	Cerklje na Gorenjskem	Osnovna šola Davorina Jenka Cerklje na Gorenjskem					+	+
Gorenjska	Gorje	Osnovna šola Gorje					+	+
Gorenjska	Jesenice	Osnovna šola Koroška Bela Jesenice					+	+
Gorenjska	Kranjska Gora	Osnovna šola 16. decembra Mojstrana	+					
Gorenjska	Kranj	Osnovna šola Jakoba Aljaža Kranj	+					
Gorenjska	Kranj	Osnovna šola Matije Čopa Kranj	+					
Goriška	Idrija	Osnovna šola Idrija		+	+	+	+	+
Goriška	Nova Gorica	Osnovna šola Milojke Štrukelj Nova Gorica		+	+	+	+	+
Goriška	Nova Gorica	Osnovna šola Frana Erjavca Nova Gorica	+				+	+
Goriška	Renče - Vogrsko	Osnovna šola Lucijana Bratkoviča Bratuša Renče					+	+
Goriška	Miren - Kostanjevica	Osnovna šola Miren					+	+
Goriška	Ajdovščina	Osnovna šola Otlica					+	+
Goriška	Vipava	Osnovna šola Draga Bajca Vipava	+					
Goriška	Tolmin	Osnovna šola Franceta Bevka Tolmin	+					
Jugovzhodna Slovenija	Novo mesto	Osnovna šola Center Novo mesto		+	+	+	+	+

Jugovzhodna Slovenija	Trebnje	Osnovna šola Mirna		+	+	+	+	+
Jugovzhodna Slovenija	Novo mesto	Osnovna šola Brusnice	+				+	+
Jugovzhodna Slovenija	Sodražica	Osnovna šola dr. Ivana Prijatelja Sodražica					+	+
Jugovzhodna Slovenija	Šentrupert	Osnovna šola dr. Pavla Lunačka Šentrupert	+				+	+
Jugovzhodna Slovenija	Črnomelj	Osnovna šola Komandanta Staneta Dragatuš					+	+
Jugovzhodna Slovenija	Novo mesto	Osnovna šola Šmihel Novo mesto					+	+
Jugovzhodna Slovenija	Mokronog - Trebelno	Osnovna šola Mokronog	+					
Jugovzhodna Slovenija	Kostel	Osnovna šola Fara	+					
Koroška	Ravne na Koroškem	Osnovna šola Prežihovega Voranca Ravne na Koroškem		+	+	+	+	+
Koroška	Dravograd	Osnovna šola Šentjanž pri Dravogradu					+	+
Koroška	Ravne na Koroškem	Osnovna šola Koroški jeklarji Ravne na Koroškem	+					
Notranjsko-kraška	Postojna	Osnovna šola Prestranek		+	+	+	+	+
Notranjsko-kraška	Loška dolina	Osnovna šola heroja Janeza Hribarja Stari trg pri Ložu					+	+
Notranjsko-kraška	Ilirska Bistrica	Osnovna šola Toneta Tomšiča Knežak					+	+
Notranjsko-kraška	Ilirska Bistrica	Osnovna šola Antona Žnideršiča Ilirska Bistrica	+					
Notranjsko-kraška	Pivka	Osnovna šola Pivka	+					
Obalno-kraška	Piran	Osnovna šola Cirila Kosmača Piran		+	+	+	+	+
Obalno-kraška	Izola	Osnovna šola Vojke Šmuc Izola	+	+	+	+	+	+
Obalno-kraška	Koper	Osnovna šola Dušana Bordona Semedela - Koper					+	+
Obalno-kraška	Sežana	Osnovna šola Dutovlje					+	+
Obalno-kraška	Piran	Osnovna šola Lucija	+				+	+
Obalno-kraška	Koper	Osnovna šola Oskarja Kovačiča Škofije	+					
Obalno-kraška	Sežana	Osnovna šola Srečka Kosovela, Sežana	+					
Osrednjeslovenska	Ljubljana	Osnovna šola Franceta Bevka Ljubljana		+	+	+	+	+

Osrednjeslovenska	Litija	Osnovna šola Gabrovka - Dole	+	+	+	+	+	+
Osrednjeslovenska	Vrhnika	Osnovna šola Ivana Cankarja Vrhnika		+	+	+	+	+
Osrednjeslovenska	Grosuplje	Osnovna šola Louisa Adamiča Grosuplje		+	+	+	+	+
Osrednjeslovenska	Ljubljana	Osnovna šola Polje		+	+	+	+	+
Osrednjeslovenska	Velike Lašče	Osnovna šola Primoža Trubarja Velike Lašče		+	+	+	+	+
Osrednjeslovenska	Ljubljana	Osnovna šola Božidarja Jakca Ljubljana					+	+
Osrednjeslovenska	Brezovica	Osnovna šola Brezovica pri Ljubljani					+	+
Osrednjeslovenska	Borovnica	Osnovna šola dr. Ivana Korošca Borovnica					+	+
Osrednjeslovenska	Kamnik	Osnovna šola Marije Vere Kamnik					+	+
Osrednjeslovenska	Mengeš	Osnovna šola Mengeš					+	+
Osrednjeslovenska	Medvode	Osnovna šola Preska					+	+
Osrednjeslovenska	Ljubljana	Osnovna šola Sostro					+	+
Osrednjeslovenska	Ljubljana	Osnovna šola Spodnja Šiška					+	+
Osrednjeslovenska	Ljubljana	Osnovna šola Toneta Čufarja					+	+
Osrednjeslovenska	Domžale	Osnovna šola Vencija Perka Domžale					+	+
Osrednjeslovenska	Ljubljana	Osnovna šola Vižmarje - Brod					+	+
Osrednjeslovenska	Ljubljana	Osnovna šola Vrhovci					+	+
Osrednjeslovenska	Ljubljana	Osnovna šola Zalog					+	+
Osrednjeslovenska	Ljubljana	Osnovna šola Bežigrad	+					
Osrednjeslovenska	Dobropolje	Osnovna šola Dobropolje	+					
Osrednjeslovenska	Ljubljana	Osnovna šola Ledina	+					
Osrednjeslovenska	Ljubljana	Osnovna šola Livada Ljubljana	+					
Osrednjeslovenska	Ljubljana	Osnovna šola Oskarja Kovačiča Ljubljana	+					
Osrednjeslovenska	Ljubljana	Osnovna šola Poljane Ljubljana	+					
Osrednjeslovenska	Ljubljana	Osnovna šola Spodnja Šiška	+					
Osrednjeslovenska	Kamnik	Osnovna šola Stranje	+					
Osrednjeslovenska	Ljubljana	Osnovna šola Šentvid	+					
Osrednjeslovenska	Šmartno pri Litiji	Osnovna šola Šmartno pri Litiji	+					
Podravska	Benedikt	Osnovna šola Benedikt		+	+	+	+	+

Podravska	Slovenska Bistrica	Osnovna šola Gustava Šiliha Laporje	+	+	+	+	+	+
Podravska	Poljčane	Osnovna šola Poljčane		+	+	+	+	+
Podravska	Maribor	Osnovna šola Rada Robiča Limbuš		+	+	+	+	+
Podravska	Žetale	Osnovna šola Žetale		+	+	+	+	+
Podravska	Slovenska Bistrica	Osnovna šola Antona Ingoliča Spodnja Polskava					+	+
Podravska	Hoče - Slivnica	Osnovna šola Dušana Flisa Hoče	+				+	+
Podravska	Lenart	Osnovna šola Lenart					+	+
Podravska	Ptuj	Osnovna šola Ljudski vrt Ptuj	+				+	+
Podravska	Pesnica	Osnovna šola Pesnica					+	+
Podravska	Podlehnik	Osnovna šola Podlehnik	+				+	+
Podravska	Šentilj	Osnovna šola Rudolfa Maistra Šentilj v Slov. goricah					+	+
Podravska	Središče ob Dravi	Osnovna šola Središče ob Dravi					+	+
Podravska	Slovenska Bistrica	Osnovna šola Šmartno na Pohorju					+	+
Podravska	Makole	Osnovna šola Anice Černejeve Makole	+					
Podravska	Majšperk	Osnovna šola Majšperk	+					
Podravska	Ormož	Osnovna šola Velika Nedelja	+					
Pomurska	Lendava	Dvojezična osnovna šola 1 Lendava		+	+	+	+	+
Pomurska	Beltinci	Osnovna šola Beltinci		+	+	+	+	+
Pomurska	Ljutomer	Osnovna šola Stročja vas		+	+	+	+	+
Pomurska	Turnišče	Osnovna šola Turnišče		+	+	+	+	+
Pomurska	Dobrovnik	Dvojezična osnovna šola Dobrovnik					+	+
Pomurska	Črenšovci	Osnovna šola Franceta Prešerna Črenšovci					+	+
Pomurska	Gornja Radgona	Osnovna šola Gornja Radgona					+	+
Pomurska	Grad	Osnovna šola Grad*	+				+	+
Pomurska	Murska Sobota	Osnovna šola III Murska Sobota					+	+
Pomurska	Odranci	Osnovna šola Odranci					+	+
Pomurska	Šalovci	Osnovna šola Šalovci					+	+
Pomurska	Črenšovci	Osnovna šola III Murska Sobota	+					
Pomurska	Gornji Petrovci	Osnovna šola Gornji Petrovci*	+					

Pomurska	Ljutomer	Osnovna šola Ivana Cankarja Ljutomer*	+					
Pomurska	Križevci	Osnovna šola Križevci*	+					
Pomurska	Ljutomer	Osnovna šola Mala Nedelja*	+					
Savinjska	Celje	Druga osnovna šola Celje		+	+	+	+	+
Savinjska	Vojnik	Osnovna šola Frankolovo		+	+	+	+	+
Savinjska	Nazarje	Osnovna šola Nazarje		+	+	+	+	+
Savinjska	Zreče	Osnovna šola Zreče	+	+	+	+	+	+
Savinjska	Rogaška Slatina	Prva osnovna šola Rogaška Slatina					+	+
Savinjska	Dobrna	Osnovna šola Dobrna					+	+
Savinjska	Žalec	Osnovna šola Griže	+				+	+
Savinjska	Slovenske Konjice	Osnovna šola Ob Dravinji Slovenske Konjice					+	+
Savinjska	Prebold	Osnovna šola Prebold					+	+
Savinjska	Rogatec	Osnovna šola Rogatec					+	+
Savinjska	Šentjur	Osnovna šola Slivnica pri Celju					+	+
Savinjska	Velenje	Osnovna šola Antona Aškerca Velenje	+					
Savinjska	Celje	Osnovna šola Frana Roša Celje	+					
Savinjska	Slovenske Konjice	Osnovna šola Loče	+					
Savinjska	Radeče	Osnovna šola Marjana Nemca Radeče	+					
Spodnjeposavska	Brežice	Osnovna šola Brežice		+	+	+	+	+
Spodnjeposavska	Krško	Osnovna šola XIV. divizije Senovo		+	+	+	+	+
Spodnjeposavska	Brežice	Osnovna šola Artiče					+	+
Spodnjeposavska	Krško	Osnovna šola Koprivnica					+	+
Spodnjeposavska	Sevnica	Osnovna šola Krmelj					+	+
Spodnjeposavska	Sevnica	Osnovna šola Krmelj	+					
Spodnjeposavska	Krško	Osnovna šola Raka					+	+
Spodnjeposavska	Kostanjevica na Krki	Osnovna šola Jožeta Gorjupa Kostanjevica na Krki	+					
Spodnjeposavska	Sevnica	Osnovna šola Tržišče	+					
SKUPAJ: 127 sodelujočih od 297 šol 3. kroga*			50	31	31	31	90	90

Preglednica 7: Šole, ki so se vključile v razvojno nalogo uvajanja in spremljanja tujega jezika v š.l. 2017/18 kot šole 3. kroga na statistično določenem vzorcu:

STATISTIČNA REGIJA	OBČINA	NAZIV ŠOLE	Izvajanje aktivnosti spremljave v statistično določenih šolah 3. kroga v 4. letu spremljave:					
			opazovanje pouka	preverjanje znanja	anketiranje učenci	anketiranje starši	anketiranje učitelji	anketiranje ravnatelji
Gorenjska	Kranj	Osnovna šola Jakoba Aljaža Kranj					+	+
Gorenjska	Naklo	Osnovna šola Naklo					+	+
Gorenjska	Kranj	Osnovna šola Simona Jenka Kranj					+	+
Gorenjska	Kranj	Osnovna šola Stražišče Kranj					+	+
Gorenjska	Kranjska Gora	Osnovna šola 16. decembra Mojstrana		+	+		+	+
Gorenjska	Kranj	Osnovna šola Matije Čopa Kranj		+	+		+	+
Gorenjska	Škofja Loka	Osnovna šola Cvetka Golarja Škofja Loka	+					
Gorenjska	Preddvor	Osnovna šola Matije Valjavca Preddvor	+					
Gorenjska	Jesenice	Osnovna šola Toneta Čufarja Jesenice	+					
Goriška	Cerkno	Osnovna šola Cerkno	+				+	+
Goriška	Ajdovščina	Osnovna šola Col					+	+
Goriška	Kanal	Osnovna šola Deskle					+	+
Goriška	Idrija	Osnovna šola Spodnja Idrija					+	+
Goriška	Bovec	Osnovna šola Bovec		+	+		+	+
Goriška	Tolmin	Osnovna šola Simona Kosa Podbrdo		+	+		+	+
Goriška	Tolmin	Osnovna šola Dušana Muniha Most na Soči	+					
Goriška	Idrija	Osnovna šola Idrija	+					
Jugovzhodna Slovenija	Kostel	Osnovna šola Fara					+	+
Jugovzhodna Slovenija	Mokronog-Trebelno	Osnovna šola Mokronog					+	+
Jugovzhodna Slovenija	Metlika	Osnovna šola Podzemelj					+	+
Jugovzhodna Slovenija	Straža	Osnovna šola Vavta vas					+	+
Jugovzhodna Slovenija	Črnomelj	Osnovna šola Vinica					+	+

Jugovzhodna Slovenija	Črnomelj	Osnovna šola Mirana Jarca Črnomelj	+	+	+		+	+
Jugovzhodna Slovenija	Mirna Peč	Osnovna šola Mirna Peč		+	+		+	+
Jugovzhodna Slovenija	Novo mesto	Osnovna šola Center Novo mesto	+					
Jugovzhodna Slovenija	Črnomelj	Osnovna šola Stari trg ob Kolpi	+					
Jugovzhodna Slovenija	Žužemberk	Osnovna šola Žužemberk	+					
Koroška	Slovenj Gradec	Osnovna šola Šmartno pri Slovenj Gradcu					+	+
Koroška	Slovenj Gradec	Osnovna šola Podgorje	+	+	+		+	+
Notranjsko-kraška	Pivka	Osnovna šola Pivka					+	+
Notranjsko-kraška	Ilirska Bistrica	Osnovna šola Rudija Mahničiča - Brkinca Pregarje	+				+	+
Notranjsko-kraška	Ilirska Bistrica	Osnovna šola Jelšane	+	+	+		+	+
Obalno-kraška	Izola	Osnovna šola Dante Alighieri Izola	+				+	+
Obalno-kraška	Koper	Osnovna šola Šmarje pri Kopru	+				+	+
Obalno-kraška	Piran	Osnovna šola Vincenzo e Diego de Castro Piran					+	+
Obalno-kraška	Koper	Osnovna šola Dekani		+	+		+	+
Obalno-kraška	Koper	Osnovna šola Elvire Vatovec Prade - Koper	+	+	+		+	+
Osrednjeslovenska	Logatec	Osnovna šola 8 talcev Logatec					+	+
Osrednjeslovenska	Ljubljana	Osnovna šola Danile Kumar Ljubljana					+	+
Osrednjeslovenska	Dobrova - Polhov Gradec	Osnovna šola Dobrova	+				+	+
Osrednjeslovenska	Ljubljana	Osnovna šola Hinka Smrekarja Ljubljana	+				+	+
Osrednjeslovenska	Ljubljana	Osnovna šola Jožeta Moškriča Ljubljana					+	+
Osrednjeslovenska	Ljubljana	Osnovna šola Karla Destavnika Kajuha Ljubljana					+	+
Osrednjeslovenska	Ljubljana	Osnovna šola Majde Vrhovnik Ljubljana					+	+
Osrednjeslovenska	Ljubljana	Osnovna šola Mirana Jarca Ljubljana					+	+
Osrednjeslovenska	Brezovica	Osnovna šola Preserje					+	+

Osrednjeslovenska	Ivančna Gorica	Osnovna šola Stična					+	+
Osrednjeslovenska	Ljubljana	Osnovna šola Šentvid					+	+
Osrednjeslovenska	Šmartno pri Litiji	Osnovna šola Šmartno pri Litiji					+	+
Osrednjeslovenska	Kamnik	Osnovna šola Šmartno v Tuhinju					+	+
Osrednjeslovenska	Ljubljana	Osnovna šola Franca Rozmana - Staneta Ljubljana		+	+		+	+
Osrednjeslovenska	Ljubljana	Osnovna šola Livada Ljubljana		+	+		+	+
Osrednjeslovenska	Medvode	Osnovna šola Medvode	+	+	+		+	+
Osrednjeslovenska	Ljubljana	Osnovna šola Miška Kranjca Ljubljana		+	+		+	+
Osrednjeslovenska	Ljubljana	Osnovna šola dr. Vita Kraigherja Ljubljana	+	+	+		+	+
Osrednjeslovenska	Ljubljana	Osnovna šola Poljane Ljubljana		+	+		+	+
Osrednjeslovenska	Vrhnika	Osnovna šola Antona Martina Slomška Vrhnika	+					
Osrednjeslovenska	Kamnik	Osnovna šola Marije Vere Kamnik	+					
Osrednjeslovenska	Medvode	Osnovna šola Preska, POŠ Sora	+					
Osrednjeslovenska	Ljubljana	Osnovna šola Prule	+					
Osrednjeslovenska	Domžale	Osnovna šola Rodica Domžale	+					
Osrednjeslovenska	Domžale	Osnovna šola Vencija Perka Domžale	+					
Osrednjeslovenska	Ljubljana	Osnovna šola Vižmarje - Brod	+					
Podravska	Makole	Osnovna šola Anice Černejeve Makole					+	+
Podravska	Maribor	Osnovna šola bratov Polančičev Maribor	+				+	+
Podravska	Pesnica	Osnovna šola Jakobski Dol	+				+	+
Podravska	Ruše	Osnovna šola Janka Glazerja Ruše					+	+
Podravska	Sv. Jurij v Slov. goricah	Osnovna šola Jožeta Hudalesa Jurovski dol					+	+
Podravska	Slovenska Bistrica	Osnovna šola Partizanska bolnišnica Jesen Tinje					+	+
Podravska	Oplotnica	Osnovna šola Pohorskega bataljona Oplotnica					+	+

Podravska	Maribor	Osnovna šola Toneta Čufarja Maribor					+	+
Podravska	Videm	Osnovna šola Videm					+	+
Podravska	Cerkvenjak	Osnovna šola Cerkvenjak - Vitomarci		+	+		+	+
Podravska	Duplek	Osnovna šola Korena		+	+		+	+
Podravska	Lovrenc na Pohorju	Osnovna šola Lovrenc na Pohorju		+	+		+	+
Podravska	Maribor	Osnovna šola Maksa Durjave Maribor		+	+		+	+
Podravska	Ormož	Osnovna šola Velika Nedelja		+	+		+	+
Podravska	Slovenska Bistrica	Osnovna šola Antona Ingoliča Spodnja Polskava	+					
Podravska	Benedikt	Osnovna šola Benedikt	+					
Podravska	Ptuj	Osnovna šola Mladika Ptuj	+					
Podravska	Šentilj	Osnovna šola Sladki Vrh	+					
Podravska	Središče ob Dravi	Osnovna šola Središče ob Dravi	+					
Pomurska	Murska Sobota	Osnovna šola I Murska Sobota					+	+
Pomurska	Murska Sobota	Osnovna šola II Murska Sobota					+	+
Pomurska	Apače	Osnovna šola in vrtec Apače					+	+
Pomurska	Ljutomer	Osnovna šola Ivana Cankarja Ljutomer					+	+
Pomurska	Kobilje	Osnovna šola Kobilje	+				+	+
Pomurska	Ljutomer	Osnovna šola Mala Nedelja					+	+
Pomurska	Sveti Jurij	Osnovna šola Sveti Jurij ob Ščavnici					+	+
Pomurska	Gornja Radgona	Osnovna šola dr. Antona Trstenjaka Negova	+	+	+		+	+
Pomurska	Gornji Petrovci	Osnovna šola Gornji Petrovci		+	+		+	+
Pomurska	Kuzma	Osnovna šola Kuzma		+	+		+	+
Pomurska	Črenšovci	Osnovna šola Prežihovega Voranca Bistrica		+	+		+	+
Pomurska	Lendava	Dvojezična osnovna šola Genterovci	+					
Pomurska	Murska Sobota	Osnovna šola Bakovci	+					
Pomurska	Ljutomer	Osnovna šola Janka Ribiča Cezanjevci	+					
Pomurska	Turnišče	Osnovna šola Turnišče	+					

Savinjska	Celje	Tretja osnovna šola Celje					+	+
Savinjska	Šentjur	Osnovna šola Blaža Kocena Ponikva	+				+	+
Savinjska	Ljubno	Osnovna šola Ljubno ob Savinji					+	+
Savinjska	Slovenske Konjice	Osnovna šola Loče					+	+
Savinjska	Radeče	Osnovna šola Marjana Nemca Radeče					+	+
Savinjska	Velenje	Osnovna šola Mihe Pintarja - Toleda Velenje					+	+
Savinjska	Mozirje	Osnovna šola Mozirje					+	+
Savinjska	Braslovče	Osnovna šola Braslovče		+	+		+	+
Savinjska	Celje	Osnovna šola Frana Roša Celje		+	+		+	+
Savinjska	Rečica ob Savinji	Osnovna šola Rečica ob Savinji		+	+		+	+
Savinjska	Žalec	Osnovna šola Šempeter v Savinjski dolini		+	+		+	+
Savinjska	Rogaška Slatina	Prva osnovna šola Rogiška Slatina	+					
Savinjska	Žalec	Prva osnovna šola Žalec	+					
Savinjska	Šentjur	Osnovna šola Dramlje	+					
Savinjska	Vojnik	Osnovna šola Frankolovo	+					
Savinjska	Žalec	Osnovna šola Petrovče, POŠ Trje	+					
Spodnjeposavska	Krško	Osnovna šola Jurija Dalmatina Krško					+	+
Spodnjeposavska	Brežice	Osnovna šola Maksa Pleteršnika Pišece	+				+	+
Spodnjeposavska	Sevnica	Osnovna šola Milana Majcna Šentjanž	+				+	+
Spodnjeposavska	Brežice	Osnovna šola Cerklje ob Krki		+	+		+	+
Spodnjeposavska	Kostanjevica na Krki	Osnovna šola Jožeta Gorjupa Kostanjevica na Krki		+	+		+	+
Zasavska	Trbovlje	Osnovna šola Ivana Cankarja Trbovlje					+	+
Zasavska	Hrastnik	Osnovna šola N.H. Rajka Hrastnik	+					
SKUPAJ: 120 sodelujočih od 297 šol 3. kroga*			49	31	31	0	90	90

* 82 osnovnih šol, ki niso navedene v zgornjih seznamih, niso bile vključene v nobeno spremljavo.

Na pridobljenih podatkih so bile izvedene najpomembnejše deskriptivne in primerjalne analize. Izračunane so bile frekvence, povprečja, hi-kvadrat test in ustrezni t-testi; t-test za neodvisne vzorce, za namene primerjav statističnih značilnosti razlik med skupinami in t-test za en vzorec za namen preverjanja statistične značilnosti razlike do srednje vrednosti na lestvici.

Šole so bile izbrane proporcionalno glede na statistično regijo. Metodologija je podobna predhodno opravljeni izbiri šol za namene opazovanja pouka. Vzorec šol tretjega kroga ni bil stratificiran glede na tuji jezik, ki ga uvajajo, saj s tem podatkom predhodno nismo razpolagali. Izbiro jezika smo preverili pred začetkom zbiranja podatkov, saj je bilo to pomembno zaradi različnosti anketnih vprašalnikov, testne pole za preverjanje znanja slušnega in bralnega razumevanja ter zvočnega posnetka, kar je bilo prilagojeno obema možnima tujima jezikoma – angleščini ali nemščini.

3. REZULTATI

Načrta uvajanja in spremljanja tujega jezika v 2. in 3. razredu osnovne šole je predvidel operacionalizacijo ciljev na štirih področjih.

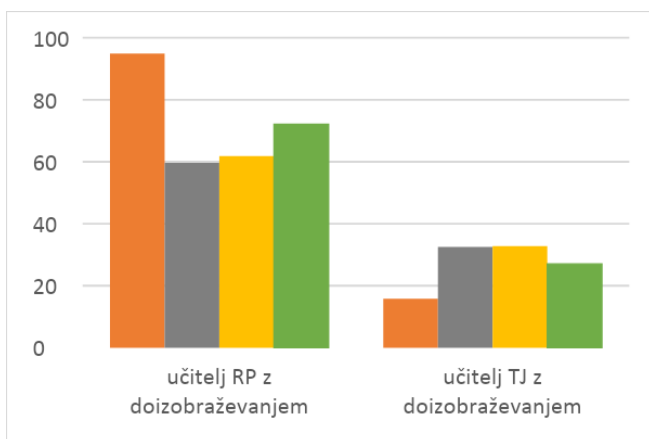
3.1 Prvi cilj: spremljanje izvedbenih vidikov (urnik) ter izvedbenih posebnosti (didaktični modeli) poučevanja in učenja tujega jezika

Prvi cilj smo operacionalizirali na:

- organizacijske vidike izvajanja pouka in izvedbene posebnosti,
- timsko načrtovanje in evalvacijo pouka,
- didaktične pristope poučevanja in učenja tujega jezika ter medkulturnega in jezikovnega uzaveščanja, ki smo jih preverjali z ocenami učiteljev o usposobljenosti za poučevanje in učenje tujega jezika v 1. VIO,
- ocene opazovalcev pouka o didaktičnih pristopih poučevanja in učenja tujega jezika in medkulturnega ter jezikovnega uzaveščanja.

Navedeno smo vključili v vprašalnik za ravnatelje, vprašalnik za učitelje in opazovalni list za spremljanje pouka.

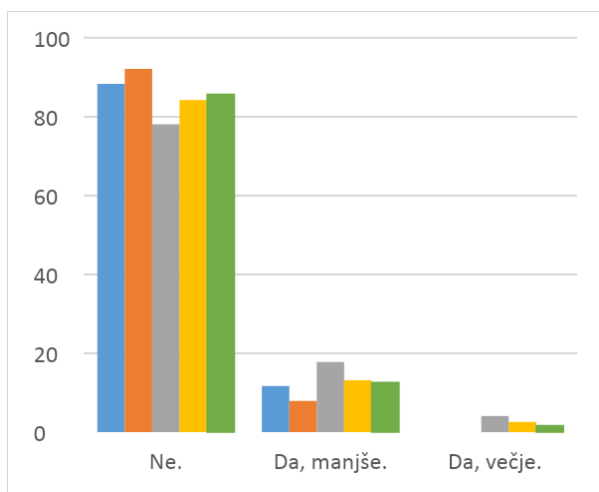
Graf 2: Usposobljenost učiteljev za poučevanje TJ v 1. VIO

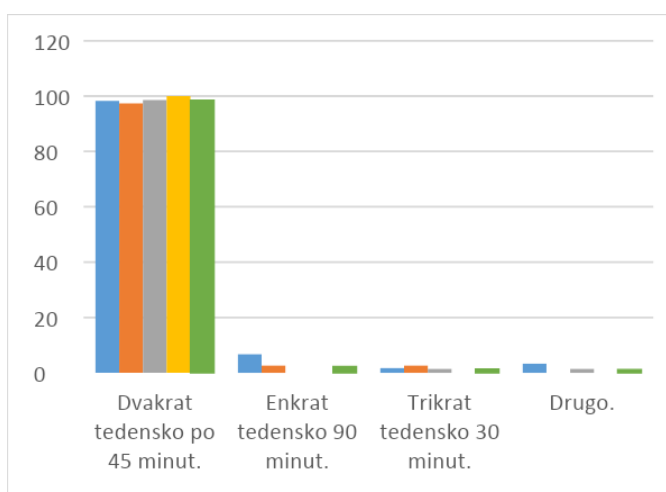
Usposobljenost učiteljev za poučevanje tujega jezika v 1. VIO je v Sloveniji različna glede na posamezne regije. Najboljšo pokritost beležimo v vzhodnem delu Slovenije, kar pripisujemo programu za dodatno usposabljanje učiteljev tujega jezika za zgodnje poučevanje, ki uspešno poteka na Pedagoški fakulteti v Mariboru. Prav povečanje števila tega kadra je opazno v grafu 2, kjer se je v samo dveh letih razmerje med učitelji razrednega pouka (RP) z doizobraževanjem v primerjavi z učitelji tujega jezika (TJ) z doizobraževanjem spremenilo s 6 : 1 (94,9 % : 15,8 %) na 2 : 1 (61,8 % : 32,8 %).

Pri oblikovanju urnika z novim predmetom – tujim jezikom – večina ravnateljev tako v prvem kot tretjem krogu ni imela večjih organizacijskih težav (graf 3). Če so se prvo leto v tretjem krogu te težave kazale še v večji meri, so jih v drugem letu na osnovi izkušenj znali že uspešno premostiti (97,4 %).

Graf 3: Organizacijske težave pri uvedbi in izvajanju tujega jezika v 2. in 3. razredu

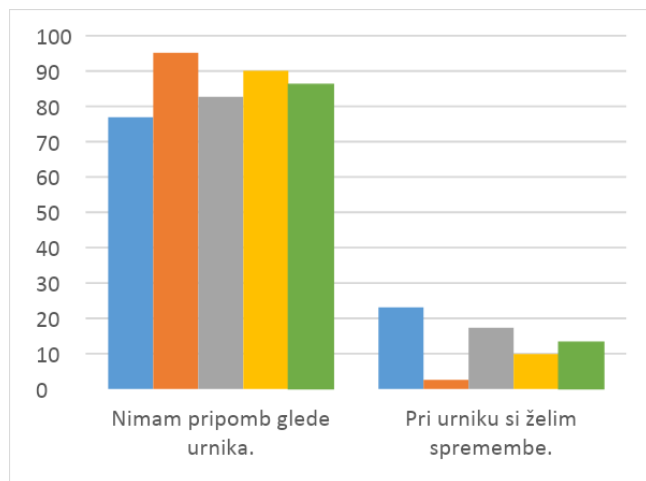

Graf 4: Časovna umeščenost tujega jezika v urnik

Ravnatelje smo povprašali tudi glede **umeščenosti ur tujega jezika v urnik** (graf 4). Če je bilo prvo leto prisotno še določeno poskušanje bolj fleksibilnega umeščanja ur pouka v urnik (v 11,7 %), je zadnjem letu obstal samo še klasičen model – dvakrat tedensko po 45 minut, ki jo ravnatelji opredeljujejo kot obliko, ki je tudi z organizacijskega vidika najlažje izvedljiva.

Graf 5: Zadovoljstvo učiteljev z urnikom

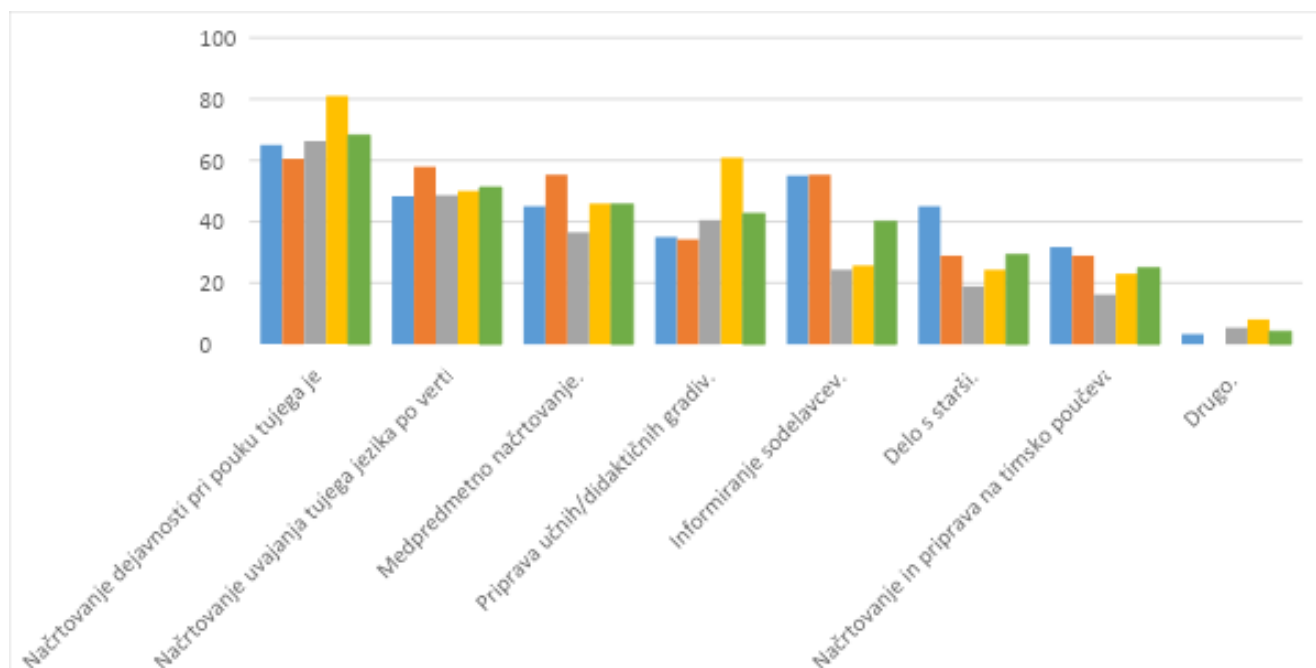

Učitelje smo v vseh štirih letih spremljave povprašali tudi glede **zadovoljstva s svojim urnikom**. Večina učiteljev (86,22 %) je z urnikom zadovoljna. Iz podatkov Grafa 5 je možno sklepati, da na šolah prvo leto uvajanja zaradi nekaterih organizacijskih težav še niso uspeli sestaviti optimalnega urnika, drugo leto pa beležimo tako manj organizacijskih težav na šolah samih (graf 3) kot tudi večje zadovoljstvo učiteljev z urnikom.

Kljub temu pa imajo žal učitelji na tem delovnem mestu zelo razpršen urnik s precej »čakajočimi« urami, ki so vezane na precej menjav lokacij tudi znotraj istega dneva (tako razredov kot tudi samih šol).

Šole smo ob uvajanju tujega jezika spodbujali k oblikovanju **šolskih projektnih timov** (ŠPT), ker nov programski element zahteva več povezovanja in timskega sodelovanja. Mišljeno je bilo intenzivnejše povezovanje med učiteljem tujega jezika in matičnim učiteljem, drugimi učitelji tujih jezikov na šoli, šolsko svetovalno službo, vodstvom in celo predstavnikom staršev. Nujnost povezovanja med razrednim učiteljem in učiteljem tujih jezikov smo pojasnjevali z vidika povečanja interdisciplinarnega učnega pristopa, ki predvideva tesno prepletanje med vsebinami in učnimi koncepti drugih učnih načrtov in tujega jezika. Prednosti povezovanja med učitelji tujih jezikov od 1. do 9. razreda pa smo videli z vidika prenosa izkušenj, uspešnih oblik in metod poučevanja od nižjih do višjih razredov. Izkazalo se je, da so bile te oblike zelo odvisne od kulture povezovanja in sodelovanja na šolah. Žal je tovrstno povezovanje marsikje obstalo le na papirju in v praksi ni zaživel najbolje.

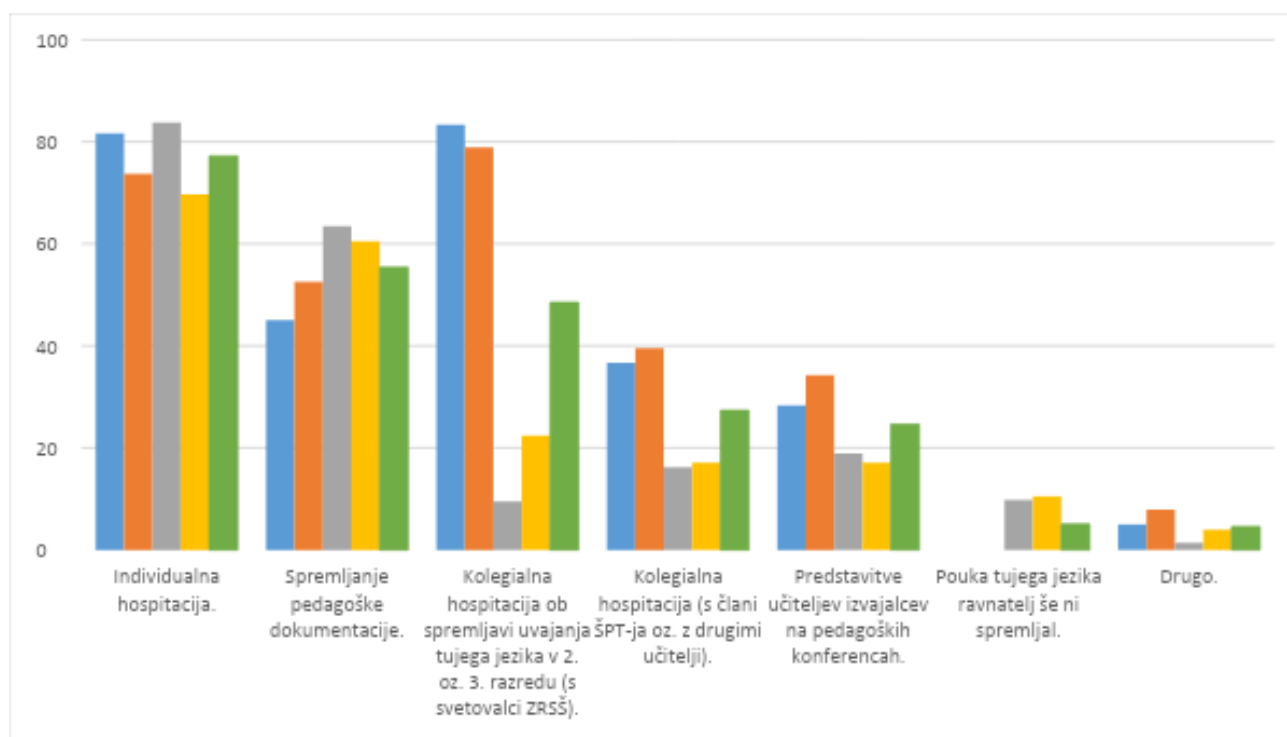
Graf 6: Ključna vsebinska področja delovanja šolskih projektnih timov

V odgovorih ravnateljev glede **vsebinskih področij delovanja timov** za tuje jezike izvemo (graf 6), da se učitelji največ ukvarjajo z načrtovanjem dejavnosti pri pouku tujega jezika (868,2 %), načrtovanjem uvajanja tujega jezika po vertikali (51,2 %), medpredmetnim načrtovanjem (45,68 %) in pripravo učnih in didaktičnih gradiv (42,63 %). Med prvim in tretjim krogom sta najopaznejša upad informiranja sodelavcev (40,08 %), delo s starši (29,28 %) ter načrtovanje in priprava na timsko poučevanje (24,95 %).

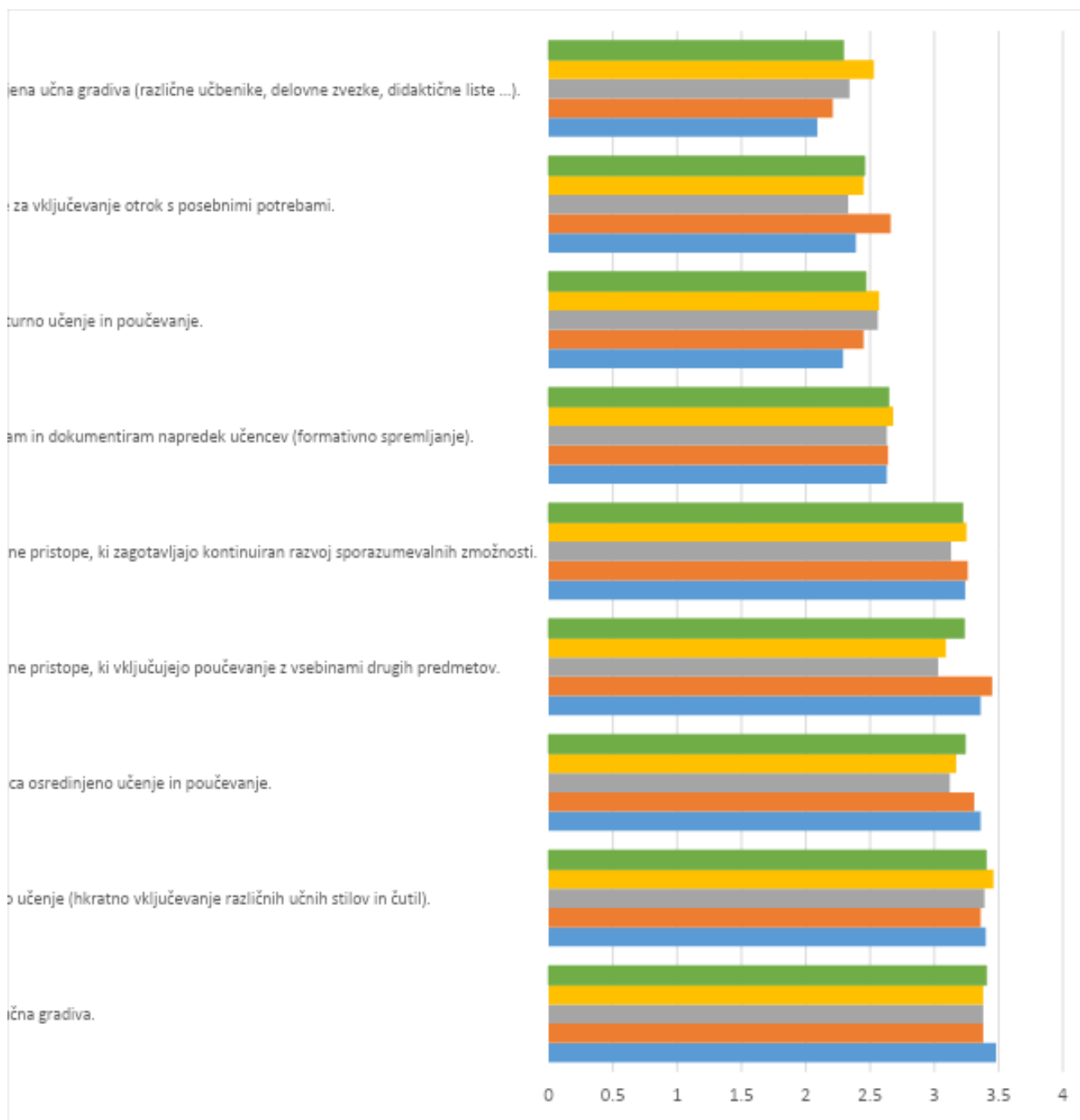
Zagotovo pri takem povezovanju ključno vlogo odigra **ravnatelj** - tako okviru svoje pristojnosti pedagoškega vodenja in spodbujanja kolegialnega podpiranja kot tudi profesionalnega razvoja pedagoškega kadra na šoli, kar smo prikazali v grafu 7. Vloga ravnatelja se je v štirih letih spremljave glede na odgovore v anketnih vprašalnikih zagotovo spremenila. V zadnjih dveh letih so ravnatelji odgovarjali, da večjo pozornost namenjajo spremljavi pedagoške dokumentacije (55,4 %), manj pa različnim oblikam hospitacij, ki skupaj zasedajo drugo mesto z vidika ravnateljeve spremljave izvajanja tujega jezika v 2. in 3. razredu (51,04 %). Opazen je tudi upad predstavitev novega programskega elementa na pedagoških konferencah, kar smo zaznali tudi v anketnem vprašalniku za učitelje. Bolj zaskrbljujoče pa je, da kar na vsaki deseti šoli tretjega kroga ravnatelj pouka tujega jezika sploh še ni spremljal (10,5 %).

Graf 7: Oblike ravnateljeve spremljave izvajanja tujega jezika v 2. in 3.

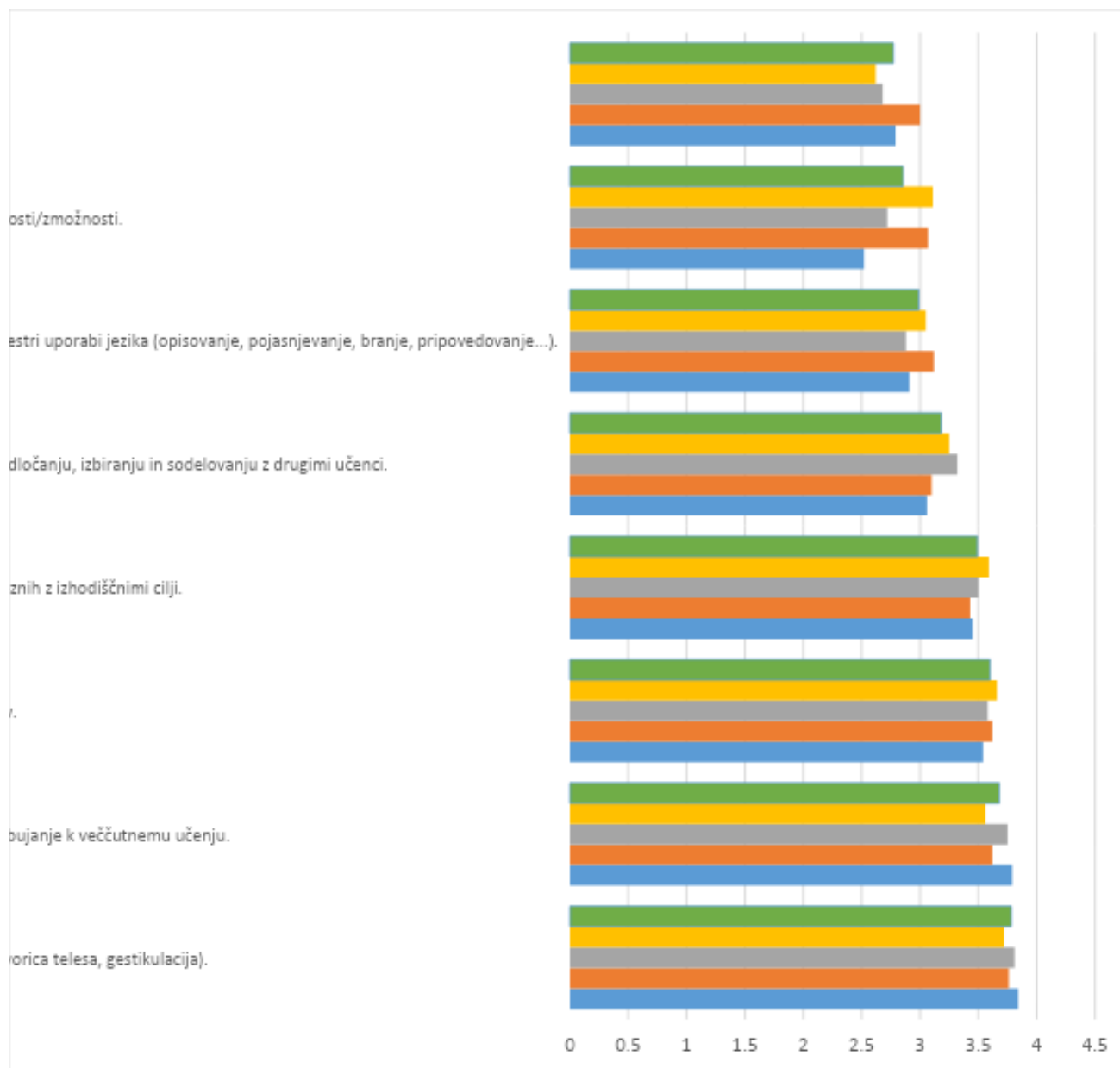
Učitelje smo vsa štiri leta v anketnih vprašalnikih spraševali tudi o **vključevanju določenih elementov v pouk**. Po anketah sodeč (graf 8) že vsa štiri leta učitelji v svoj pouk v največji meri vključujejo lastna učna gradiva (3,41) in elemente celostnega učenja (hkratnega vključevanja različnih učnih stilov in čutil) (3,4). Prav tako se trudijo, da bi bil v središču poučevanja učenec (na učenca osredinjeno učenje in poučevanje) (3,24) in da bi v poučevanje vključevali vsebine drugih predmetov (3,23), čeprav je prav pri tem elementu opazen izrazit upad v primerjavi med 1. in 3. krogom. Žal se je kljub skupni uvrstitvi elementa na t. i. zadnje mesto povečala uporaba pripravljenih učnih gradiv (različnih učbenikov, delovnih zvezkov, didaktičnih listov, itd. ...) (2,29) kar smo opazili tudi med samimi opazovanji pouka.

Graf 8: Ocena vključevanja navedenih elementov v pouk

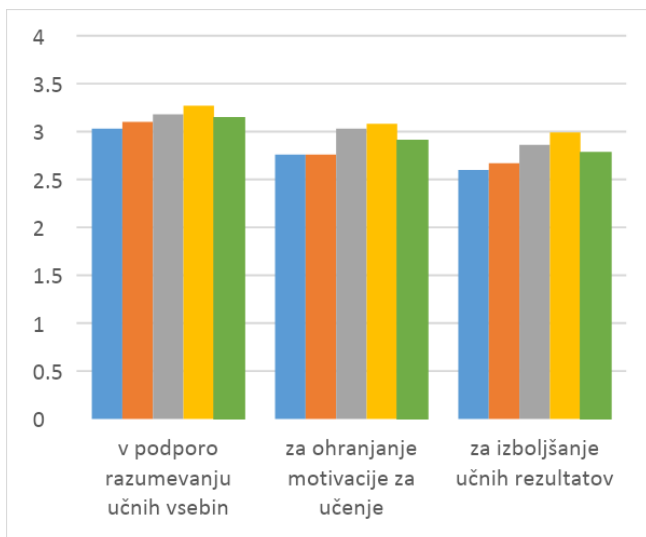

V enem izmed vprašanj v anketnem vprašalniku za učitelje (graf 9) smo učitelje povprašali, kako **ocenjujejo svojo usposobljenost za določena vsebinska področja, ki se nanašajo na učni načrt**. V povprečju najbolj ocenjujejo svojo usposobljenost na področju didaktične izvedbe pouka (89,47 %), na področju razvijanja poslušanja, govorenja in branja (87,13 %) ter na področju sodelovanja s starši (86,33 %). Prav tako zelo dobro ocenjujejo tudi sebe kot jezikovni model (85,73%). Zelo kompetentne se počutijo na področju priprave igralnih dejavnosti (84,47 %) in učnih gradiv ter materialov za pouk (84 %). Najslabše (42,77 %) je še vedno ocenjena usposobljenost za spremljanje napredka učenca oz. formativno spremljanje, ki pa se je prav v zadnjem letu spremljave vidno izboljšala (predvidevamo, da so bila ključna usposabljanja s tega področja, ki jih je v tem času pripravljala ZRSŠ). Slabše se učitelji samoocenjujejo tudi na področju vključevanja problemskega dela in kognitivno osmišljenih dejavnosti (54,7 %) ter na področju procesa ocenjevanja znanja (načrtovanje in oblikovanje kriterijev ter zapis opisne ocene) (56,53 %), kar pa se je v zadnjem letu prav tako zelo popravilo, za kar prav tako pripisujemo zasluge usposabljanjem ZRSŠ na teh področjih.

Graf 10: Ocena pogostosti vključevanja ciljev predmeta 1. tujega jezika v pouk

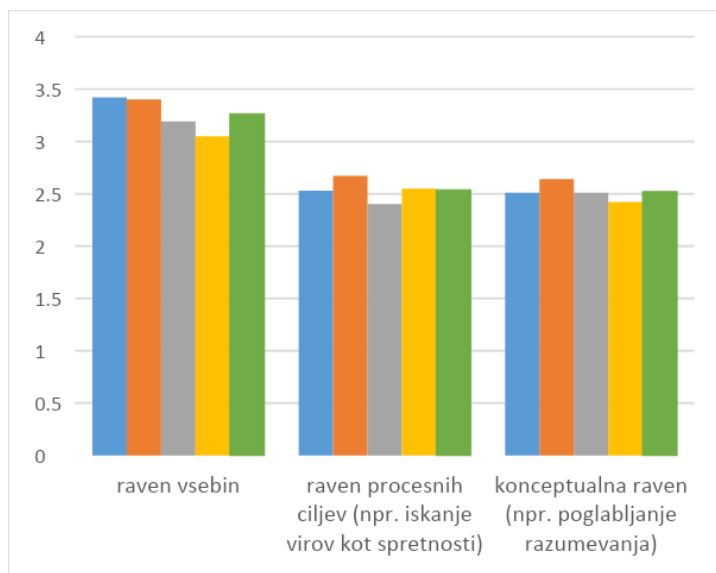
Graf 11: Namen uporabe IKT pri pouku tujega jezika

V grafu 11 smo želeli prikazati osmišljeno rabo IKT pri pouku tujega jezika, ki je kot očitno v vseh letih najpogostejša pri podpori razumevanja učnih vsebin (3,15), prav tako pa tudi ohranjanju motivacije za učenje (2,9) in izboljšanju učnih rezultatov (2,78).

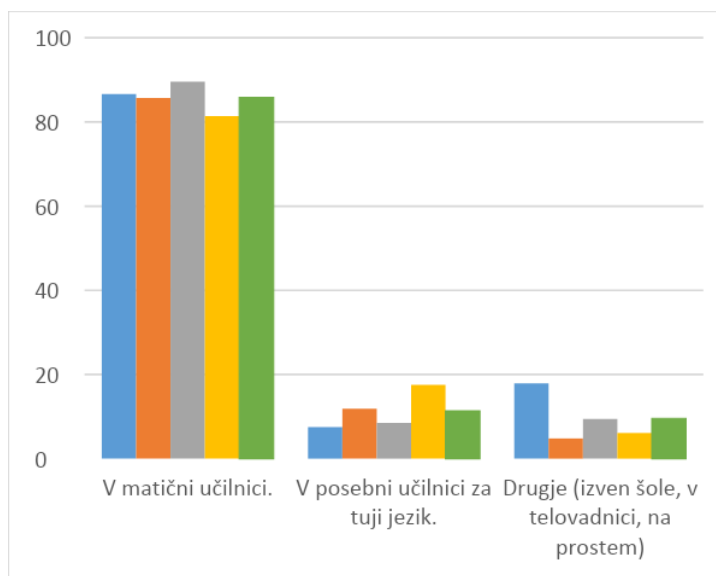
Povečanje uporabe IKT po šolah so potrdila tudi zadnja opazovanja pouka v tretjem krogu. Žal pa je bila v veliko primerih zaznana tudi precej nekritična in jezikovno neosmišljena uporaba: risanke, pesmice z YouTuba itd., marsikdaj tudi samo kot nagrajevanje otrok za »poslušnost« ob koncu ure.

Graf 12: Izvajanje medpredmetnih povezav poučevanja tujega jezika na različnih ravneh

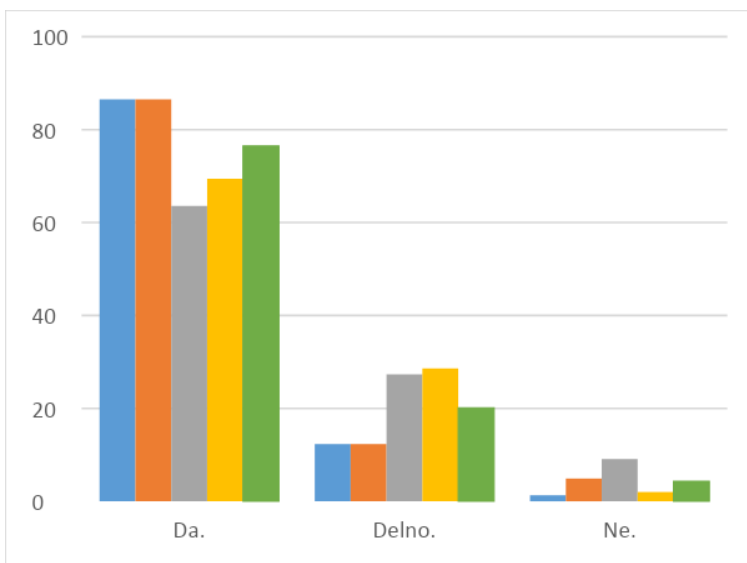
Medpredmetno povezovanje je eden izmed ključnih elementov učnega načrta tujega jezika v 1. VIO. Tako v vprašalnikih kot tudi ob opazovanju pouka svetovalcev ZRSŠ (graf 12) smo zasledili upadanje elementov medpredmetnosti. Razlog gre zagotovo pripisati vse manjšemu tinskemu povezovanju učiteljev tujega jezika z matičnimi učitelji ter dvomu v realno izvedljivost medpredmetnosti na tej stopnji znanja. Učitelji so se na 4-stopenjski lestvici opredelili glede izvajanja medpredmetnosti z vidika treh področij: ravni procesnih ciljev, konceptualni ravni in ravni vsebin. Prav na slednji je upadanje medpredmetnosti največje (od 3,42 na 3,05). Medpredmetnost pa je v povprečju dosegla oceno 2,77 na 4-stopenjski lestvici.

Graf 13: Prostor izvajanja pouka tujega jezika v 1. VIO

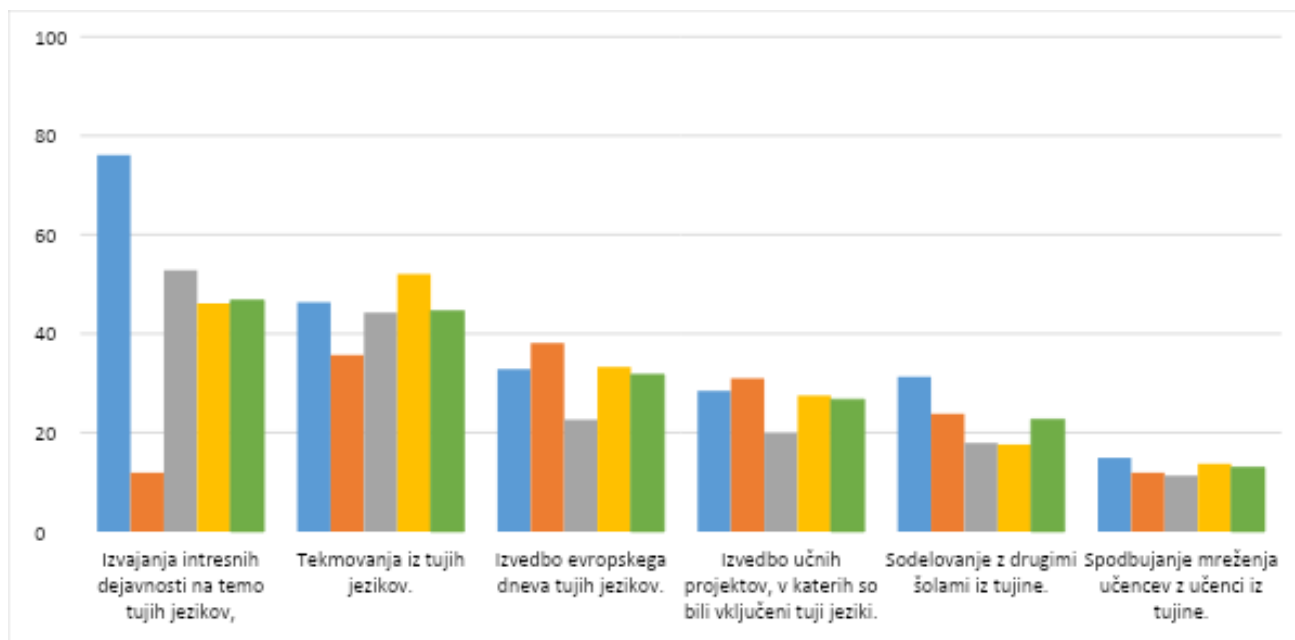
V štirih letih spremljave ugotavljamo (graf 13), da pouk tujega jezika v 1. VIO najpogosteje poteka v matičnih (85,83 %) ali v posebnih učilnicah za tuji jezik (11,35 %). Ureditev slednjih na šolah postaja vse pogostejša praksa, kar je z vidika lažjega zagotavljanja pestrejših didaktičnih pristopov in manjše fizične obremenitve za učitelje tujih jezikov zelo pohvalno (npr. različni kotički, ureditev klopi za skupinsko delo in preurejen prostor za gibalne aktivnosti ...). Redkeje pouk poteka izven šole ali na prostem (9,55 %) – opazen je precejšen trend upadanja med prvim in tretjim krogom šol, za kar učitelji navajajo, da ima vzroke v organizaciji dela na šoli (prevelike skupine otrok, ki brez dodatnega spremljevalca ne smejo izven šolskega okoliša).

Graf 14: Primernost organizacije prostora glede na izvedene dejavnosti

Graf 14 prikazuje ustreznost ureditve prostora za aktivnosti, ki so se med uro izvajale. Prostor je bil ustrezno pripravljen v 76,5 % primerih ur, v 20,6 % primerih ur pa so bili prostorski pogoji slabo prilagojeni. Običajno je bil razlog v frontalni postavitvi matične učilnice, ki je učitelj TJ, ko prihaja v razred kot gost, največkrat ne uspe reorganizirati, da bi omogočala več gibalnih aktivnosti. To je bilo še posebej očitno v šolah tretjega kroga. Poleg tega pa je potrebno poudariti, da smo na spremljavah velikokrat opazili, da so bile učilnice šol glede na število učencev in šolskih klopi premajhne za varno izvajanje drugačnih, bolj dinamičnih aktivnosti (npr. gibalne dejavnosti) med poukom.

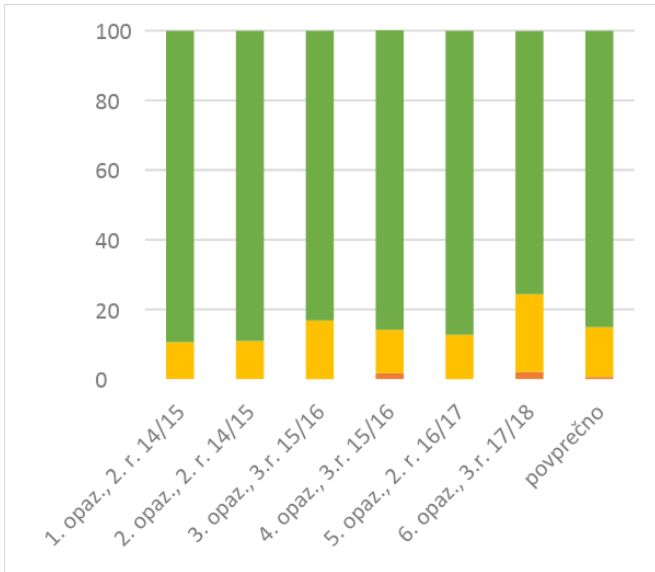
Graf 15: Vključevanje v dejavnosti, ki spodbujajo medkulturnost in večjezikovno uzaveščenost

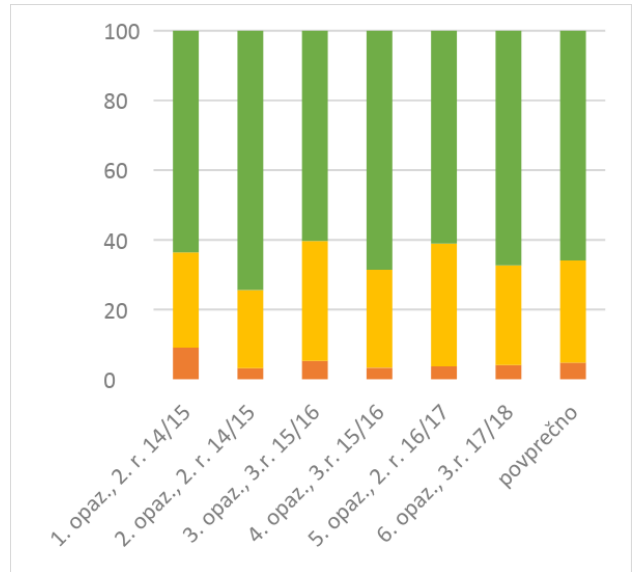
Eden izmed ključnih ciljev učnega načrta v 1. VIO je tudi krepitev **medkulturnosti in večjezikovne uzaveščenosti**, ki se glede na naše ankete na nekaterih področjih krepi. V grafu 15 je zaznati, da se je povečalo število **tekmovanj iz tujih jezikov** (na povprečno kar 44,58 % anketiranih šolah oz. na kar 53 % v zadnjem letu anketiranih šol), kar kaže tudi na trend »odzivnosti«
založb, ki so se tržno prilagodile in razpisale tekmovanja za bralno značko poleg dosedanje 2. še za 1. vzgojno-izobraževalno obdobje (DZS – Epi reading badge, Oxford – Bookworms itd.). Zanimivo je tudi dokaj veliko število **interesnih dejavnosti na temo tujih jezikov** (46,73 %), ki jih ponujajo šole tretjega kroga – to so običajno pravljčni krožki, dramski/lutkovni krožki v tujih jezikih ... Kot poročajo učitelji, so tovrstne aktivnosti med samim poukom težje izvedljive, zato jih ponudijo v času interesnih dejavnosti v manjših skupinah in za uspešnejše učence. Veliko pozornost učitelji posvečajo tudi **evropskemu dnevu tujih jezikov** (31,7 %) in vključevanju v **projekte, v katere so vključeni tuji jeziki** (26,7 %). Ob analizi rezultatov medkulturnosti in večjezikovne uzaveščenosti ugotovimo, da je **sodelovanje z drugimi šolami iz tujine** prisotno v 22,65 %, **spodbujanje mreženja učencev z učenci iz tujine** pa v povprečju v 12,95 %.

V nadaljevanju podajamo rezultate vseh šestih opazovanj pouka z vidika skladnosti ciljev z učnim načrtom, primernosti vsebin glede na kognitivni razvoj otroka, miselno aktivnost otrok in ustreznost učnega tempa.

Graf 16: Skladnost ciljev z učnim načrtom

Graf 17: Primernost vsebin glede na kognitivni razvoj otroka

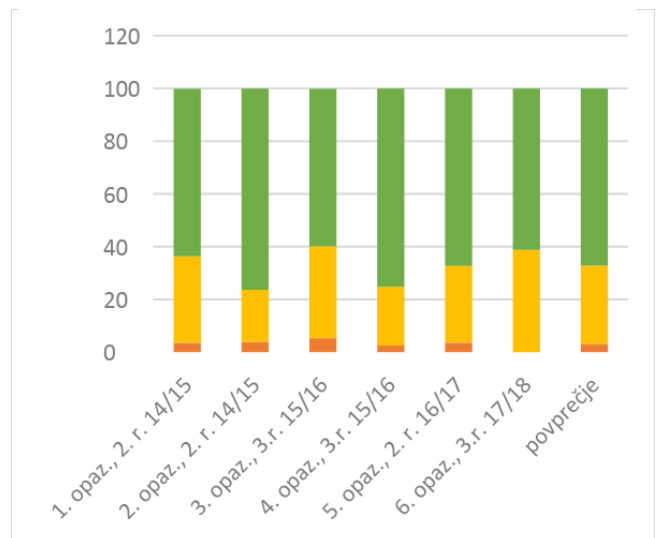
Graf 16 nakazuje na slabšanje skladnosti pouka s cilji učnega načrta. Med drugim in četrtem letom opazovanja se je skladnost s 86 % znižala za več kot 10 % – na 75,5 %, beležimo povprečno vrednost 85,08 %. Primernost vsebin in ciljev glede na kognitivni razvoj učencev (graf 17) pa nakazuje dokaj stabilno sliko, saj je še najbolj zanihala znotraj prvega kroga samega in sicer med prvim in drugim opazovanjem – t. j. znotraj prvega leta spremljave v istih razredih, beležimo povprečno vrednost 65,88 %.

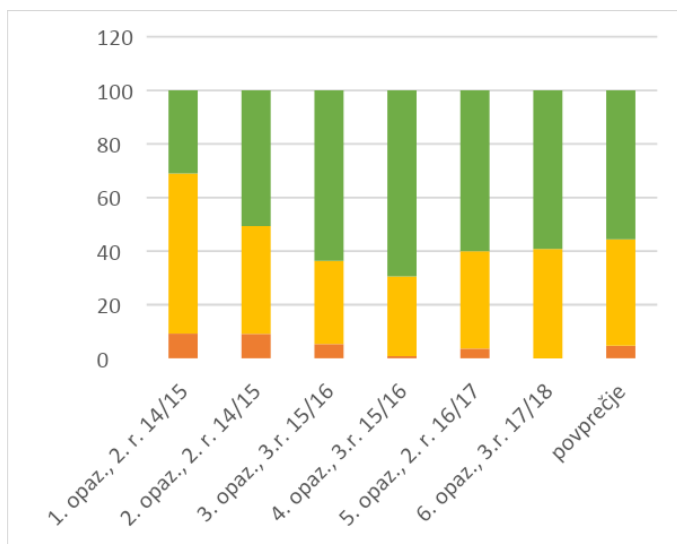
Svetovalke so spremljale tudi potek ure. Posebno pozornost so namenile miselni aktivnosti učencev (graf 18). Ugotovljeno je bilo, da se je miselna aktivacija med prvim in tretjim krogom – tj. ob koncu tretjega razreda – znižala za okrog 10 % (z 69,4 % na 58,2 %), vendar pa je bila ob prvem opazovanju v tretjem razredu tudi nižja, t. j. 63,6 %. Obenem pa primerjava med tretjim in četrtem letom spremljave, t. j. 5. in 6. opazovanjem, kaže na stabilno sliko miselne aktivacije otrok med samo uro, saj so bili učenci ob koncu 2. in 3. razreda miselno aktivni v slabih 60 % opazovanih ur. Po vseh šestih opazovanjih beležimo srednjo vrednost miselne aktivacije otrok s 55,63 %.

Opazovanje ustreznosti učnega tempa (graf 19) kaže, da je le-ta v tretjem krogu v povprečju nekoliko nižji od povprečne ocene tempa na vseh štirih opazovanjih v prvem krogu. Razveseljivo pa je, da ob zadnji spremljavi nismo opazili povsem neustreznega tempa. V precej primerih je bil zaznan prehitro tempo na račun preveč aktivnosti, ki jih je pripravil učitelj za opazovano uro, učenci posledično niso imeli dovolj časa za razmišljanje, učitelj marsikdaj ni pokazal zadosti potrpežljivosti pri počasnih učencih, prehodi med dejavnostmi niso bili osmišljeni, kar je določene učence – predvsem učence s posebnimi potrebami (npr. učence z motnjami avtističnega spektra) – vidno obremenjevalo. Glede na vseh 6 opazovanj pouka beležimo povprečno vrednost ustreznosti učnega tempa s 67,22 %.

Graf 18: Miselna aktivnost otrok večji del ure

Graf 19: Ustreznost učnega tempa

Elemente interakcije (graf 20) smo pri samem opazovanju pouka želeli videti z več zornih kotov.

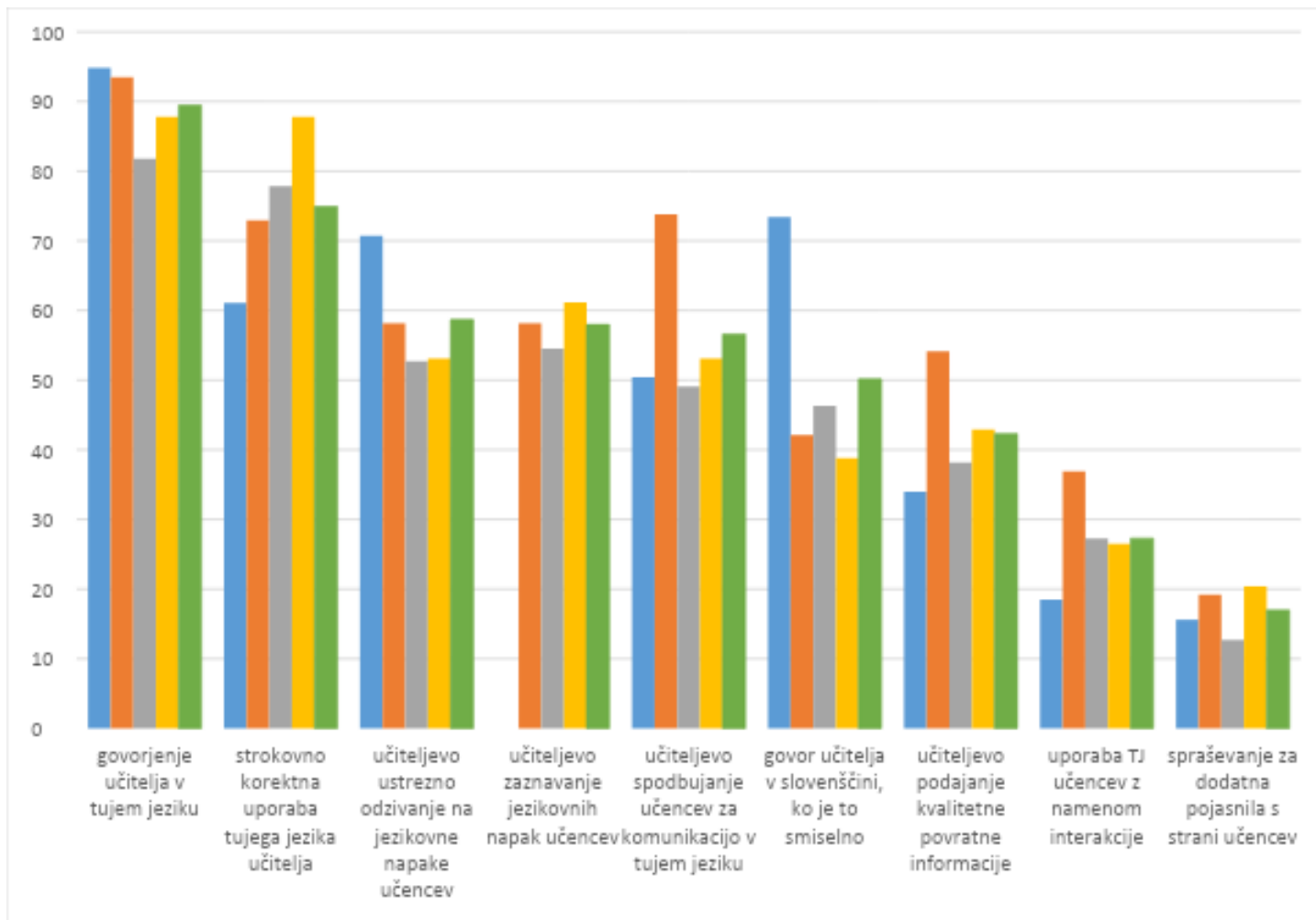
V nadaljevanju navajamo povprečje opazovanih elementov interakcije v vseh štirih letih spremljave, t.j. ob koncu 2. in ob koncu 3. razreda v šolah prvega kroga in v 2. in 3. razredu v šolah tretjega kroga. Najbolje je interakcija zastopana z vidika **govorjenja učitelja v tujem jeziku** (89,46 %) in **njegove strokovne in korektne rabe tujega jezika** (75,91 %).

Učiteljevo ustrezno **zaznavanje jezikovnih napak učencev** ostaja okrog dokaj stabilnih 57,97 %, žal pa se učitelji tretjega kroga manj ustrezno **odzivajo na jezikovne napake učencev** (s 70,7 % na 53,1 %), kar bi

bilo z vidika razvijanja otrokove jezikovne korektnosti zelo pomembno. Velja izpostaviti tudi opažanja na področju **učiteljevega spodbujanja učencev za komunikacijo v tujem jeziku**. Le-ta je bila ob drugem opazovanju zaznana kar v 73,8 % primerov, a se je žal v tretjem krogu znižala za okrog 20 %.

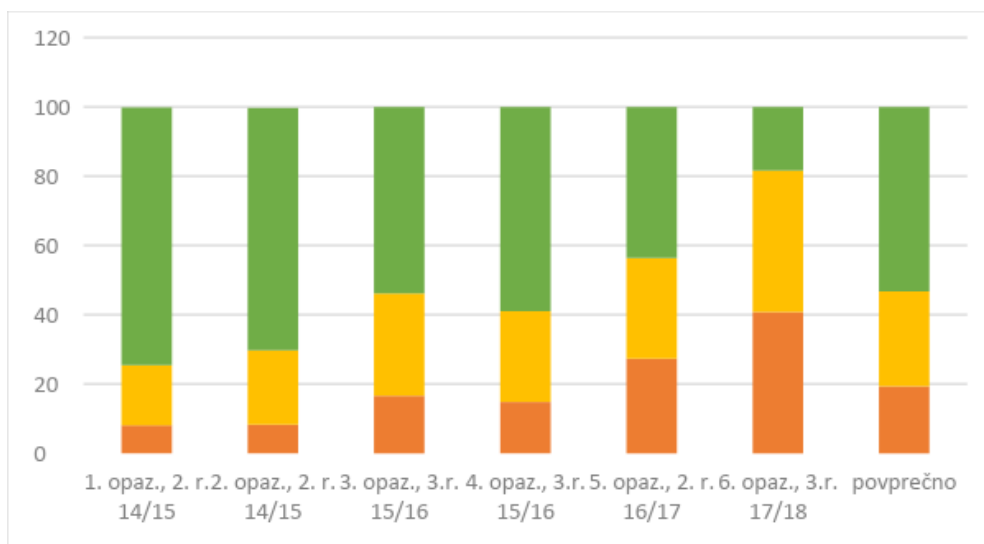
Najmanj zaznan element interakcije je **jezikovna aktivnost učencev** – tako z vidika medvrstniške kot tudi interakcije na relaciji do učitelja, prav tako učenci učitelja redko prosijo za **dodatna pojasnila** (16,98 %). Najbolj očitna sprememba v času naših opazovanj je bila zaznana na področju **osmišljene uporabe slovenščine** (s 73,4 % na 38,8 %) saj jo učitelji uporabljajo le, ko je to zares smiselno (uporabljajo druge podporne možnosti za pojasnjevanje, podajanje navodil: neverbalna komunikacija, preprosta in jasno strukturirana navodila, uporaba slikovnega gradiva, pomoč jezikovno močnejših učencev itd.).

Graf 20: Elementi interakcije

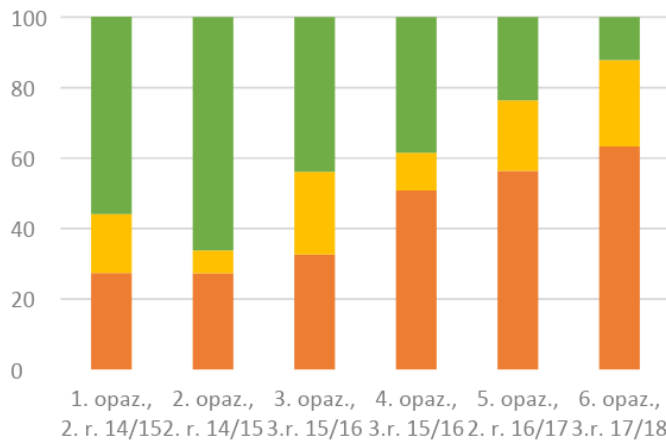
Medpredmetnost (graf 21) je eden izmed pokazateljev sledenja usmeritev v učnemu načrtu. Tako anketni vprašalnik kot tudi samo opazovanje pouka v vseh štirih letih nakazuje na največji upad ravno pri **medpredmetnosti** (s 74,4 % na 18,4 %). Trend upadanja je bilo mogoče zaznati že v šolah prvega kroga, kjer je bila medpredmetnost po zadnji – 4. spremljavi pouka opazna samo še v 59 %, ob spremljavi šol tretjega kroga pa je odsotnost medpredmetnosti še toliko bolj izrazita.

Graf 21: Medpredmetnost

Kot kažejo izsledki, je medpredmetnost področje, na katerem bo potrebno še več strokovne podpore in strokovne presoje o taki ali drugačni smiselnosti tudi s strani Zavoda RS za šolstvo. Sicer se učitelji po navedbah iz ankete v 78,4 % počutijo usposobljene za vsebinska področja medpredmetnih povezav, vendar po njih očitno ne posegajo, saj povprečna vrednost opažene medpredmetnosti na spremljavah dosega 53,22 %.

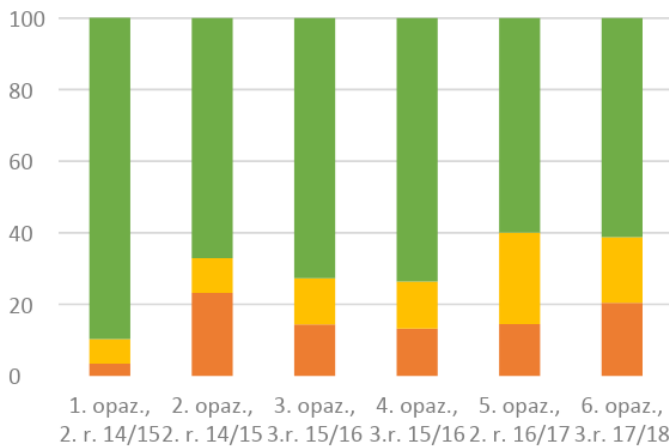
Graf 22: Uporaba avtentičnih didaktičnih pripomočkov ostalih predmetov

Upad medpredmetnosti potrjuje tudi graf 22 z majhnim številom primerov, ko učitelji tujega jezika uporabljajo **avtentične didaktične pripomočke in gradiva ostalih šolskih predmetov**. Trend upadanja med prvim in tretjim krogom je očiten in je zagotovo odraz pomanjkanja timskega sodelovanja in načrtovanja, ki ga je moč zaznati prav na vseh predmetnih področjih. Šole prvega kroga so prav zaradi tega razloga formirale šolske projektne time, ki so se tudi medpredmetno povezovali, vendar se je le-to sodelovanje šibilo tudi pri njih, kar nakazuje trend upadanja ob našem tretjem in četrtem opazovanju.

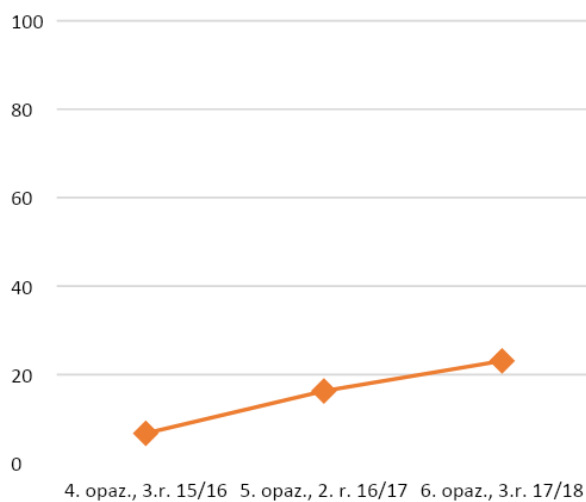
Ob opazovanjih pouka smo bili pozorni tudi na uporabo **didaktičnih gradiv in pripomočkov** (graf 23). Evidentno je, da učitelji tretjega kroga uporabljajo manj didaktičnih gradiv kot so risanke, slikanice, prstne lutke ipd., kot so jih ob opazovanju pouka učitelji prvega kroga. Na spremljavah pouka smo v veliko primerih opazili slikovne kartice (t. i. flashcards), ki so jih učitelji izdelali sami ali pa so bile del učbeniških kompletov učnih gradiv, uporabljenih kot podporno gradivo (Lili in Bine, Chatterbox ...). Žal smo opazili skromno uporabo »realij« (avtentičnih didaktičnih predmetov) – vse

Graf 23: Uporaba didaktičnih gradiv: risanke, slikanice, prstne lutke ...

prevečkrat učitelji nekritično posegajo po uporabi slik, ki jih velikokrat pokažejo celo samo v digitalni obliki (power point, interaktivne table).

Graf 24: Uporaba delovnih zvezkov in učbenikov za učenje tujih jezikov

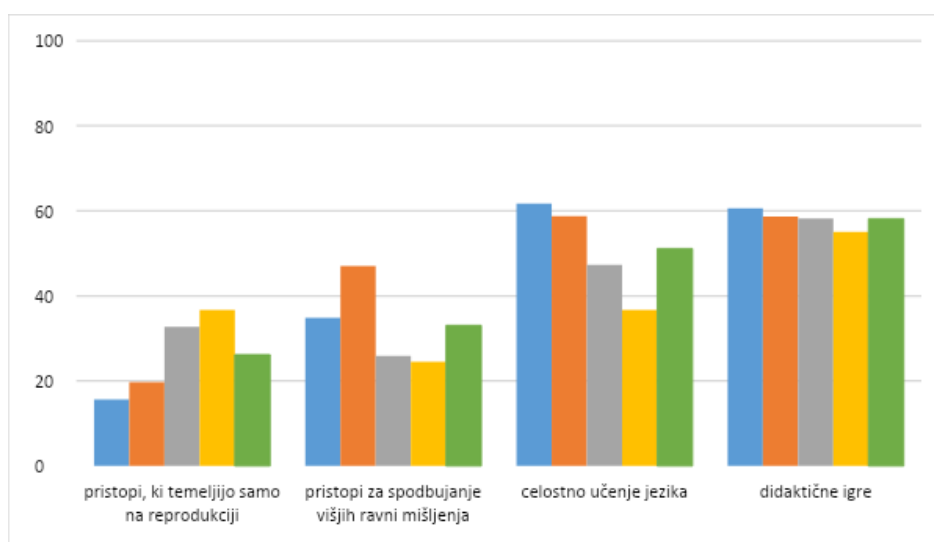
Na grafu 24 smo poskušali prikazati trend naraščanja **delovnih zvezkov in učbenikov**, ki jih uporabljajo učenci pri pouku tujega jezika v 2. in 3. razredu (za več kot 16 %). V učnem načrtu je eksplicitno napisano, da raba tega gradiva ni sprejemljiva, saj ne omogoča sledenju ciljem iz učnega načrta. Kljub temu založbe na trg postavijo vsako leto več delovnih učbenikov in delovnih zvezkov, ki jih učenci uporabljajo pri pouku tujega jezika (My Fairyland, Reach for the Stars, Magic Adventure, First Explorers, Lili in Bine). Žal pa je v praksi marsikdaj še bolj problematična nekritična uporaba fotokopij učnih listov. Na opazovanjih pouka smo namreč ob listanju zvezkov učencev opazili številne učne liste, ki niso bili niti didaktično ustrezni, niti niso zasledovali učnih ciljev iz učnega načrta. Na spletu je na voljo precej portalov (npr. Teachers pay teachers, iSLCOLLECTIVE, FB – angleščina v 1. triletju – učitelji, FB – angleščina v 1. razredu ...), kjer učitelji tujih jezikov izmenjujejo gradiva, žal pa so velikokrat med njimi tudi neustrezna.

Eden izmed pomembnih vidikov spremljave pouka je bilo tudi opazovanje **metod in oblik dela** (graf 25), ki so jih uporabljali učitelji. Najpogostejša je bila uporaba didaktične igre, ki kaže dokaj stabilno sliko v vseh letih spremljav. V štirih letih opazovanj so namreč učitelji v več kot polovici primerov ur (58,15 %) posegali po **didaktični igri**. Kljub temu, da je igra eden glavnih generatorjev motivacije, pa je v zadnjih treh letih nismo zaznali v dobri petini opazovanih ur. Učenci so se najpogosteje igrali Bingo, Kim's game, Snakes and Ladders, različne igre s kartami/sličicami ... Beležimo zelo stabilno sliko pojavnosti didaktične igre (graf 25 in 26).

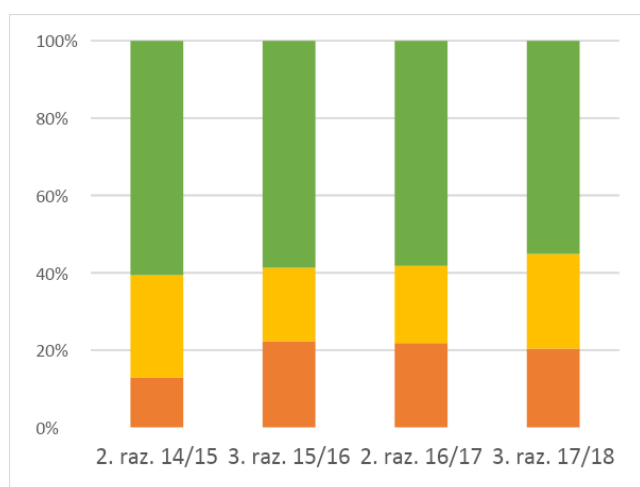
Ob zadnjem pa je bilo v primerjavi s prvimi opazovanji moč zaznati pol manj primerov, ki bi izhajali iz celostnih pristopov za razvijanje jezika (z 61,7 % na 36,7 %): osmišljenost, življenjskost, situacijska naravnost. Na opazovanjih pouka je bilo zaznati precej primerov pouka tujega jezika po vsebinskih sklopih (npr. oblačila, hrana, barve ...) in premalo v kontekstu (npr. izhajanje iz situacij – npr. nakupovanje oblačil, naročanje hrane v restavraciji, telefonski pogovor ...) (graf 25 in 27).

Prav tako so se zelo zmanjšali pristopi za spodbujanje višjih ravni razmišljanja. Zagotovo pa je za take oblike dela potrebno imeti že neko predhodno znanje jezika, ki ga učitelj v začetni fazi razvija predvsem preko pristopov, ki temeljijo na reprodukciji, le-te pa je bilo v tretjem krogu zaznati precej več kot v prvem, kar nazorno pokaže tudi niz stolpcev v grafu 25 (s 15,6 % na 36,7 %).

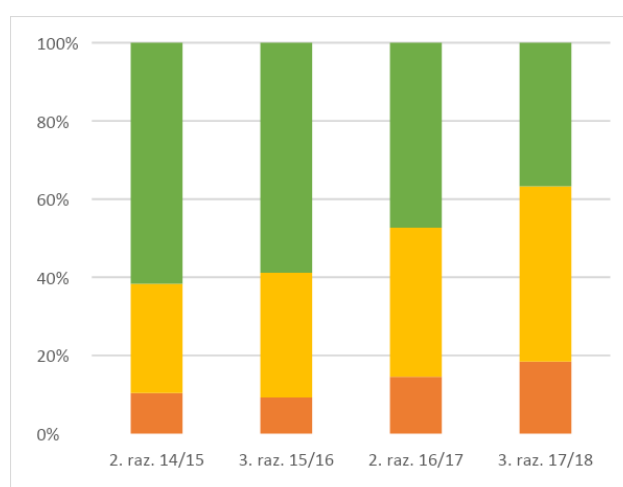
Graf 25: Metode in oblike dela

Graf 26: Didaktične igre

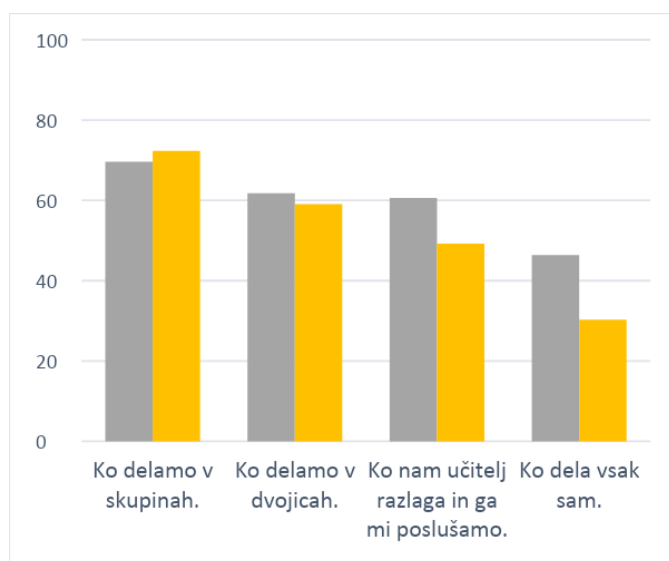
Graf 27: Celostno učenje jezika

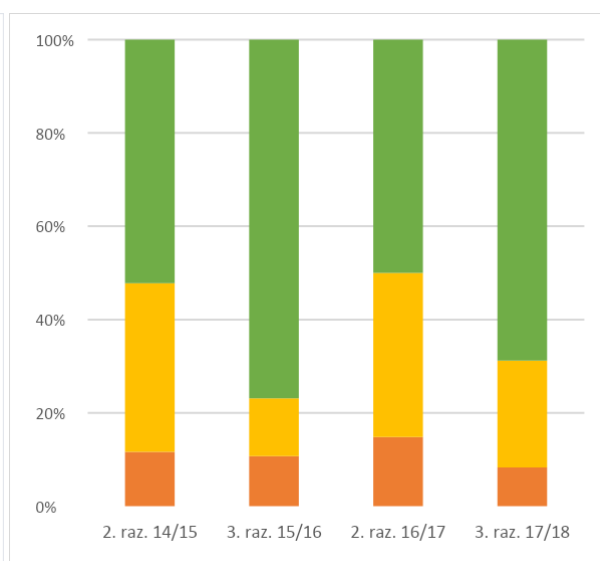
V zadnjih dveh letih spremljave smo v anketni vprašalnik za učence vključili vprašanje, **kako jim je najbolj všeč, da učitelj pripravi uro tujega jezika** (graf 28). Večini je všeč delo v skupinah in delo v dvojicah, najmanjši pa je delež otrok, ki jim je pri pouku tujega jezika všeč samostojno delo.

Na opazovanjih smo zaznali, da se je v tretjem razredu tako prvega kot tretjega kroga povečalo število ur, kjer so učenci delali v paru ali skupinsko (graf 29). Take dejavnosti so trajale povprečno 15 minut, preostanek ure je bil frontalni. Spodbudna je ugotovitev, da so učenci takih oblik dela vedno bolj vajeni in da ob reorganizaciji prostora, ki jo zahtevajo take dejavnosti, izgubljajo zelo malo časa. Žal pa mnogokrat take oblike dela pomenijo »preklop« učencev v materinščino. Predvidevamo, da je razlog v premalo dodelanih strategijah učinkovitega skupinskega dela in spodbujanja učencev, da bi tudi pri samostojnem delu s sošolci, s katerimi sicer govorijo v materinščini, pri uri tujega jezika govorili v ciljnem tujem jeziku. Ugotavljamo, da je v 2. razredu delež frontalnega pouka večji kot v 3. razredu. Zelo verjeten razlog je, da reproduktivne dejavnosti v nižjih razredih, ko je znanja jezika manj, zahtevajo več frontalnega usmerjanja s strani učitelja, v višjih razredih, ko je pri učencih že več jezikovnega znanja in samostojnosti, pa učitelji že lahko uvedejo druge oblike dela (skupinsko, v dvojicah).

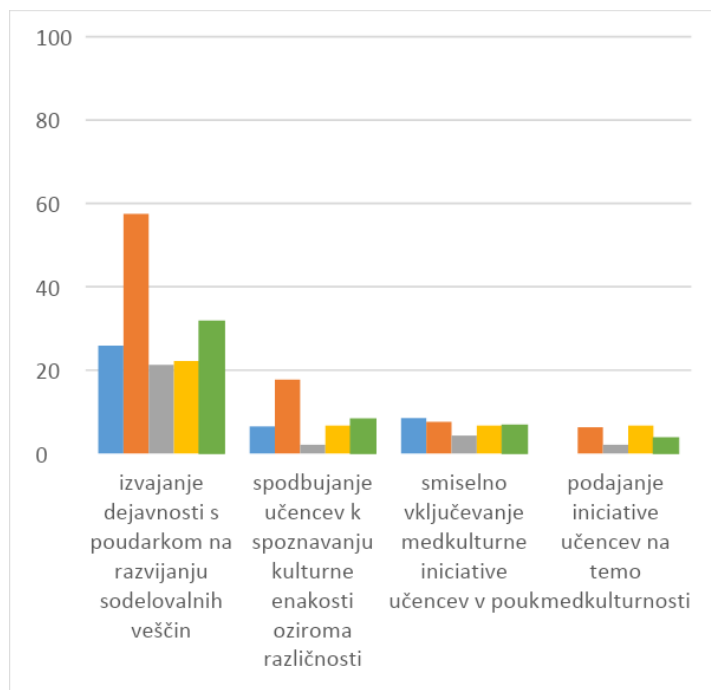
Graf 28: Oblike dela, ki so učencem všeč

Graf 29: Oblike dela: samostojno, v paru, skupinsko

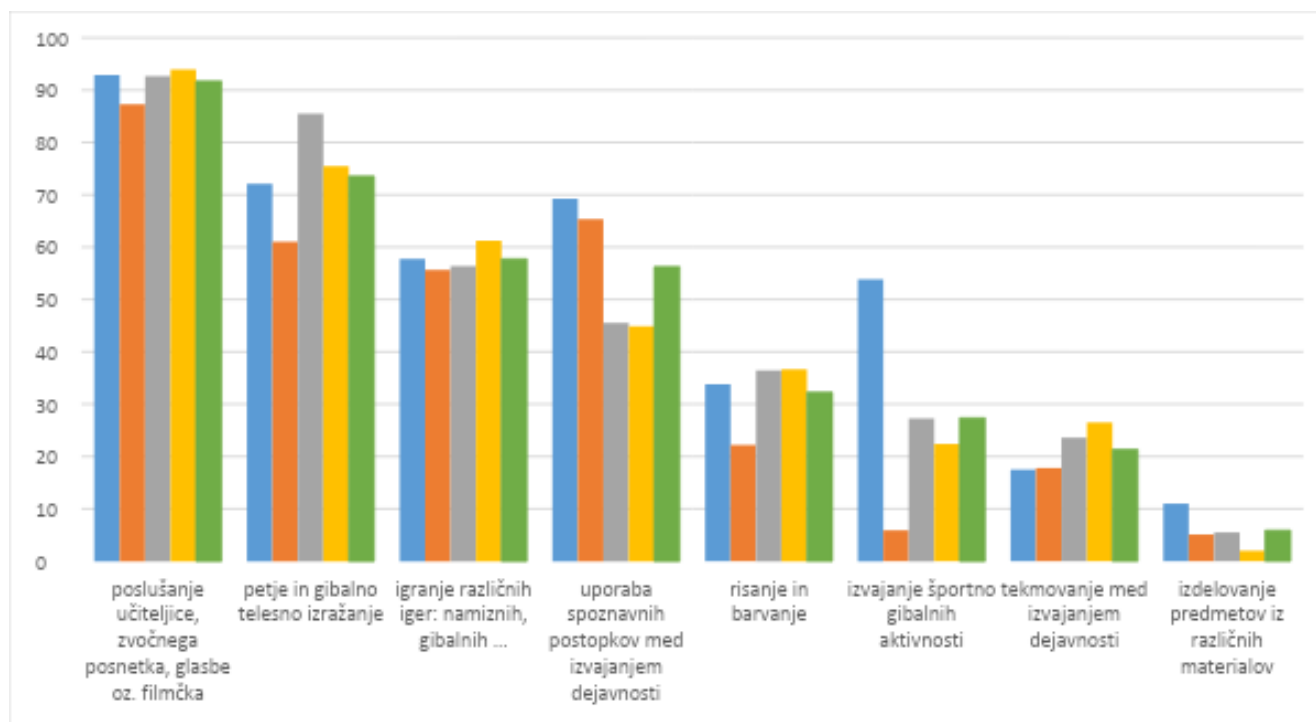
Graf 30: Medkulturnost

Element medkulturnosti (graf 30) je bil na opazovanjih pouka eden slabše zastopanih elementov. Zaznali smo še dodaten trend upadanja. Najbolje zastopano je bilo izvajanje dejavnosti s poudarkom na razvijanju sodelovalnih veščin (31,73 %), na drugem a z bistveno nižjim deležem je bilo spodbujanje učencev pri spoznavanju kulturne in jezikovne enakosti oziroma različnosti (8,25 %), najredkeje pa smo zaznali podano iniciativo na temo medkulturnosti s strani učencev (6,77 %). Tudi sicer učenci niso podajali iniciativ, k temu niso bili niti pozvani (3,78 %). Glede na to, da je medkulturnost eden izmed splošnih ciljev učnega načrta za tuji jezik v 2. in 3. razredu (tj. razvijanje celostne zmožnosti za medkulturno in medjezikovno sporazumevanje), bo na tem področju potrebnega še več uzaveščanja učiteljev in iskanja načinov, kako vsakodnevno in nevsiljivo vpletati elemente medkulturnosti v pouk ter pri tem spodbujati tudi samoiniciativnost učencev.

Kot rečeno, je bil prevladujoč del opazovanih ur tujega jezika v 2. in 3. razredu voden frontalno, **prevladujoče dejavnosti učencev** pa so bile poslušanje učiteljice, zvočnega posnetka, glasbe oz. filmčka (91,7 %). Sledile so aktivnosti, ko so učenci peli, se telesno in gibalno izražali (73,54 %). Kljub temu, da je to eden najučinkovitejših načinov poučevanja tujega jezika pri tej starosti, pa ga nismo videli kar v četrtini opazovanih ur – v tretjem je bil v primerjavi z drugim razredom še nižji. Pogosto je prisotno igranje različnih namiznih, gibalnih in drugih didaktičnih iger (57,75 %) ter uporaba spoznavnih postopkov med izvajanjem dejavnosti (56,25 %). Dejavnost risanja in barvanja (32,28 %), ki je še vedno prisotna v slabi tretjini opazovanih ur, pomeni tudi uporabo delovnih listov oz. celo delovnih zvezkov. Izvajanje športno gibalnih aktivnosti se je v tretjem krogu ustalilo okrog povprečja t. j. dobre četrtine opazovanih ur (27,36 %). Povprečno v vsaki peti opazovani uri pa so bile prisotne tudi tekmovalne dejavnosti, saj so učitelji mnenja, da pri učencih zvišujejo motivacijo in pozornost (21,35 %). Z njimi ni nič narobe, če so ustrezno jezikovno osmišljene in podprte z ustreznim socialnim učenjem. Najredkeje opažena aktivnost na obeh primerjanih spremljavah je bila izdelovanje predmetov iz različnih materialov (5,9 %), kar je prav, saj so tovrstne aktivnosti pogosto same sebi namen in z jezikovnimi cilji zelo šibko povezane.

Graf 31: Prevladujoče dejavnosti učencev

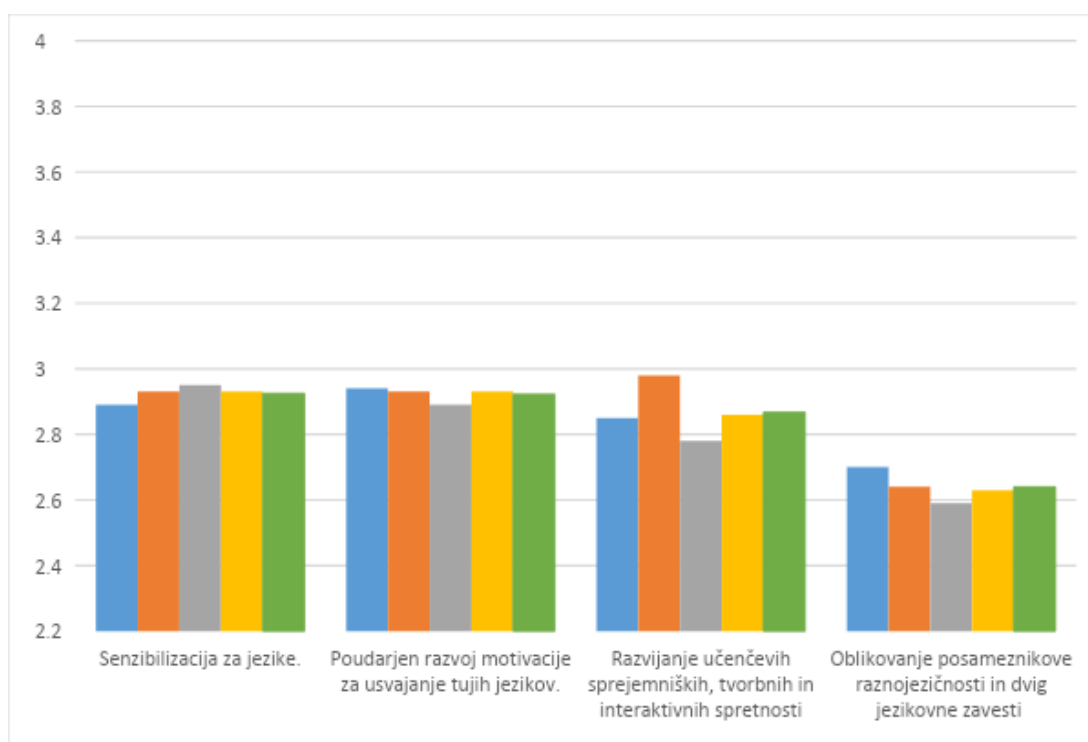
3.2 Drugi cilj: vrednotenje doseganja standardov znanja in spremljanje napredka učenčevih tujejezikovnih zmožnosti v 2. in 3. razredu

Drugi cilj spremljave smo operacionalizirali z:

- ocenami učiteljev glede pomembnosti uresničevanja splošnih ciljev in doseganja standardov znanja (ocenjevanje znanja učencev);
- odgovori učencev, kako dobro ocenjujejo sebe pri tujem jeziku, kako dobro bi radi razumeli tuj jezik;
- ocenami staršev o predstavi učnega napredka svojih otrok,
- inštrumentarijem za ugotavljanje doseganja standardov znanja.

To smo vključili v **vpisovalnik za učitelje**, **vpisovalnik za učence** in **vpisovalnik za starše** ter v inštrumentarij za ugotavljanje **doseženega znanja na področju poslušanja in slušnega razumevanja** ter v 3. razredu še **branja in bralnega razumevanja**.

Graf 32: Pomembnost splošnih ciljev učnega načrta po mnenju učiteljev

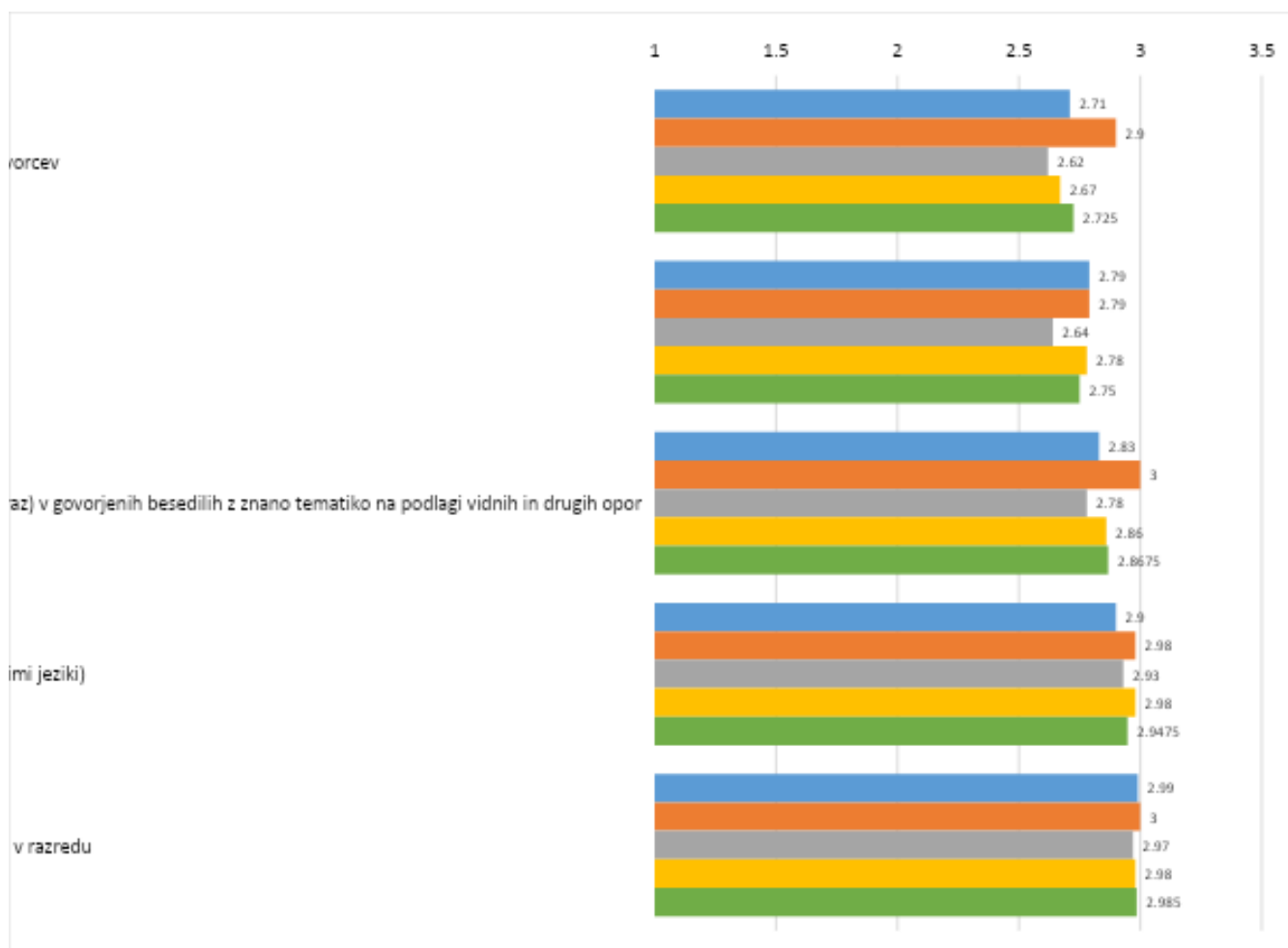
V grafu 32 prikazujemo stališča učiteljev glede pomembnosti splošnih ciljev učnega načrta za tuji jezik v 2. in 3. razredu. Učitelji na 4-stopenjski lestvici izkazujejo dokaj enaka stališča do tega vprašanja v vseh štirih letih spremljave in sicer se jim zdijo vsi štirje splošni cilji relativno enako pomembni – prednost pa dajejo senzibilizaciji (2,93) in razvoju motivacije za učenje tujih jezikov (2,92). Razvijanje učenčevih sprejemniških, tvorbnih in interaktivnih spretnosti/zmožnosti pa postavljajo nekoliko višje učitelji tretješolcev (2,92). Oceno pomembnosti oblikovanja posameznikove raznojezičnosti in (družbene večjezičnosti) ter dvig jezikovne zavesti v ožjem pomenu (npr. v družini, v razredu) ter v širšem pomenu (npr. dvojezično področje) učitelji vsa leta spremljave postavljajo dokaj enako (2,64).

V nadaljevanju predstavljamo ocene uresničljivosti posameznih standardov. Po tristopenjski lestvici v povprečju najvišje kotirajo standardi s področja poslušanja in slušnega razumevanja (2,86), malenkost nižje standardi govornega sporočanja in sporazumevanja (2,83) ter najnižje standardi s področja branja in bralnega razumevanja (2,61).

Vsi standardi s področja **poslušanja in slušnega razumevanja** (graf 33) iz učnega načrta so po mnenju učiteljev uresničljivi.

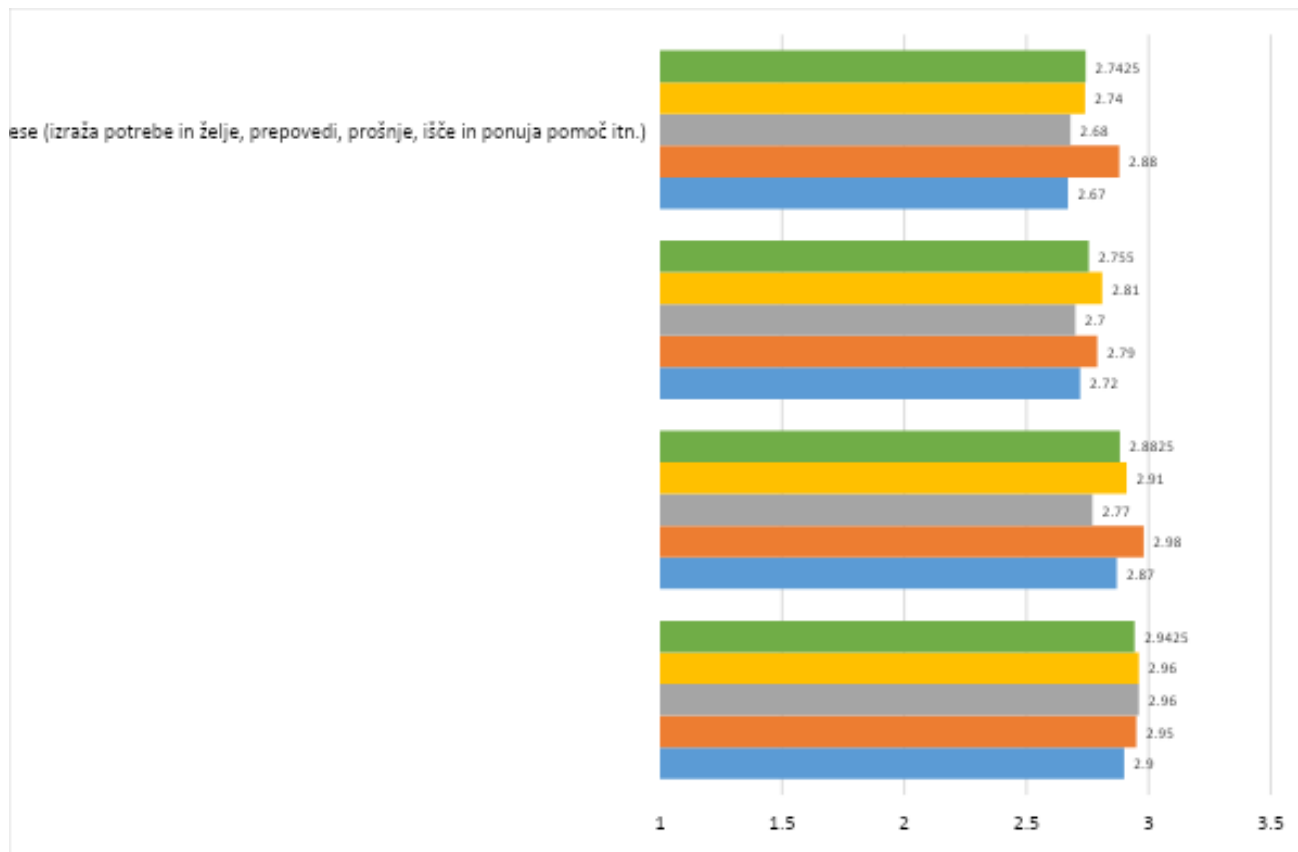
Najvišje kotira uresničljivost standarda »razume pogosto rabljena in z gestami oz. mimiko podprta navodila za delo v razredu«, ki jo učitelji po tristopenjski lestvici (1 = neuresničljivi, 2 = delno uresničljivi, 3 = uresničljivi) v povprečju ocenjujejo z 2,99, prav tako zelo visoko kotira »prepozna, da je besedilo v tujem jeziku (prepozna ciljni jezik med drugimi jeziki) z 2,95. Nekoliko nižje – z 2,87 so učitelji ocenili uresničljivost standarda »razume izbrane podatke in nekatere podrobnosti v govornih besedilih z znano tematiko na podlagi vidnih in drugih opor« in »izluči glavno temo slušnega besedila«. Najnižje so učitelji uvrstili uresničljivost cilja »prepozna nekatere okoliščine sporazumevanja in jasno izražena čustva govorcev« (2,72), ki je po oceni uresničljivosti tudi najbolj zanihal med drugim in tretjim letom spremljave (za skoraj 0,3).

Graf 33: URESNIČLJIVOST STANDARDOV ZNANJA UN: poslušanje in slušno razumevanje

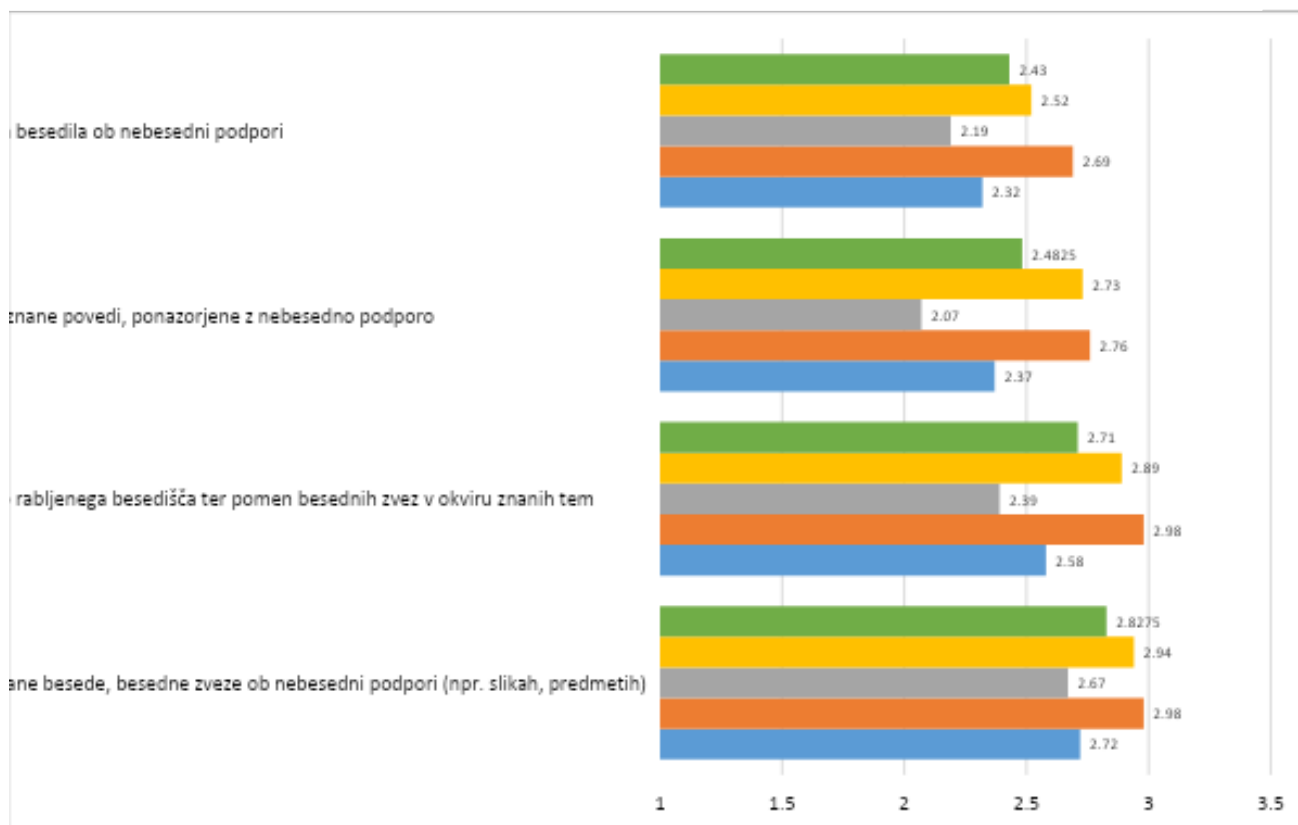

Tudi standardi s področja **govornega sporočanja in sporazumevanja** (graf 34) so po mnenju, ki so ga učitelji izrazili na tristopenjski lestvici (1 = neuresničljivi, 2 = delno uresničljivi, 3 = uresničljivi), realni in v možnih pričakovanjih. Najvišje so uvrstili standard »poimenuje konkretni svet okoli sebe (stvari, osebe, dejanja, lastnosti, živali, predmete, kraje itn.) v neposredni okolici/na slikah ipd.« (2,94), na drugem mestu je »se sporazumeva po vzorcih« (2,88), sledita pa standarda »poizveduje in odgovarja na preprosta vprašanja« (2,76) ter »pritrjuje, zanika, izraža počutje, zahvalo, voščila in dobre želje, vljudnostne fraze, navezuje stik, se opravičuje, se poslavlja, telefonira, uresničuje svoje interese (izraža potrebe in želje, prepovedi, prošnje, išče in ponuja pomoč itn.)« (2,74). Pri zadnjih treh standardih so med učitelji drugega in tretjega kroga opazne večje razlike v prepričanju glede uresničljivost standardov, saj učitelji tretješolcev le-te ocenjujejo za bolj uresničljive kot učitelji drugošolcev. Najbolj je varirala uresničljivost zadnjeevščene standarda (več kot 0,2 med 2. in 3. razredom prvega kroga).

Graf 34: URESNIČLJIVOST STANDARDOV ZNANJA UN: govorno sporočanje in sporazumevanje

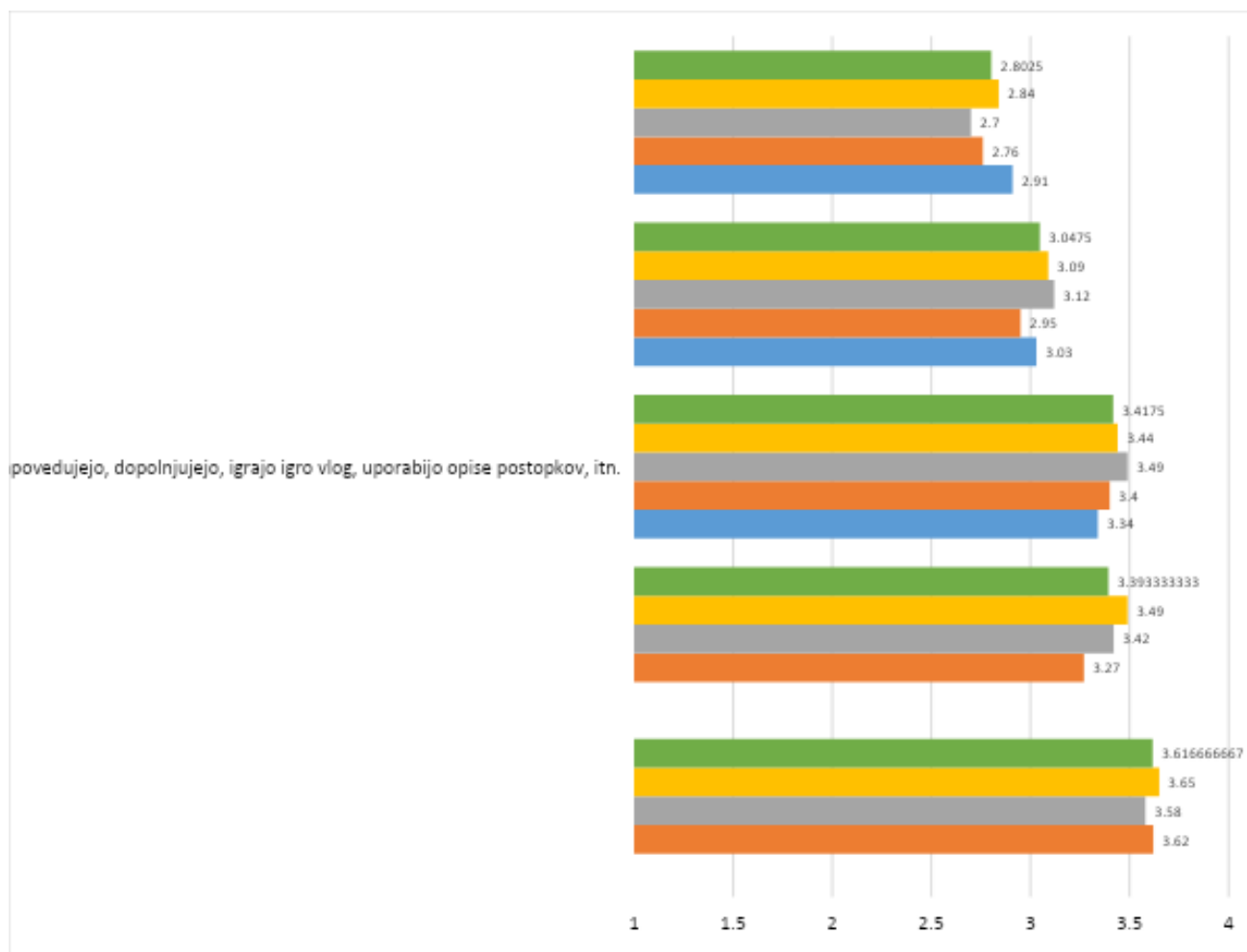

Graf 35: URESNIČLJIVOST STANDARDOV ZNANJA UN: branje in bralno razumevanje

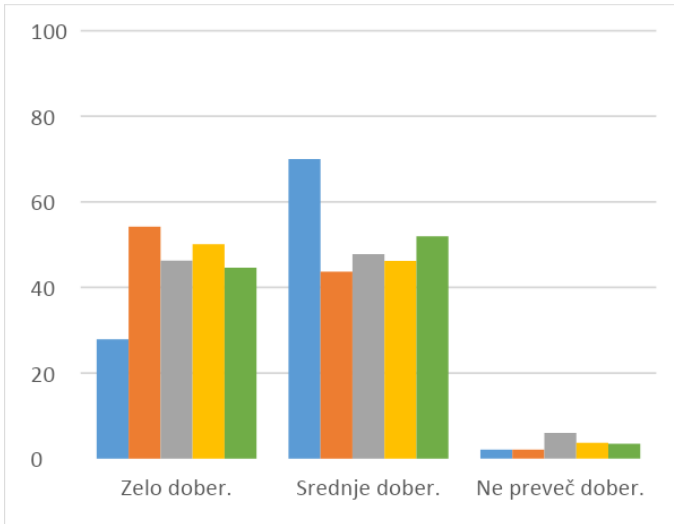
Branje in bralno razumevanje (graf 35) s svojimi standardi znanja postane pomembno šele v 3. razredu, zato so mu učitelji prav v 2. in 4. letu spremljave namenili višje ocene glede uresničljivosti v primerjavi z učitelji drugošolcev v 1. in 3. letu spremljave. Najvišje tangira ocena uresničljivosti standarda »razume posamezne preproste in znane besede, besedne zveze ob nebesedni podpori« z 2,83 in »prepozna zapis osnovnega pogosto rabljenega besedišča« z 2,71. Najnižjo stopnjo uresničljivosti s področja branja in bralnega razumevanja so učitelji namenili standardoma »zna prebrati in razume posamezne znane povedi, ponazorjene z nebesedno podporo« (2,48), ki je tudi najbolj variral med drugim in tretjim razredom (za okrog 0,7), in »razume kratka in ustrezno zahtevna besedila ob nebesedni podpori« (2,43).

Graf 36: Načini preverjanja in ocenjevanja znanja

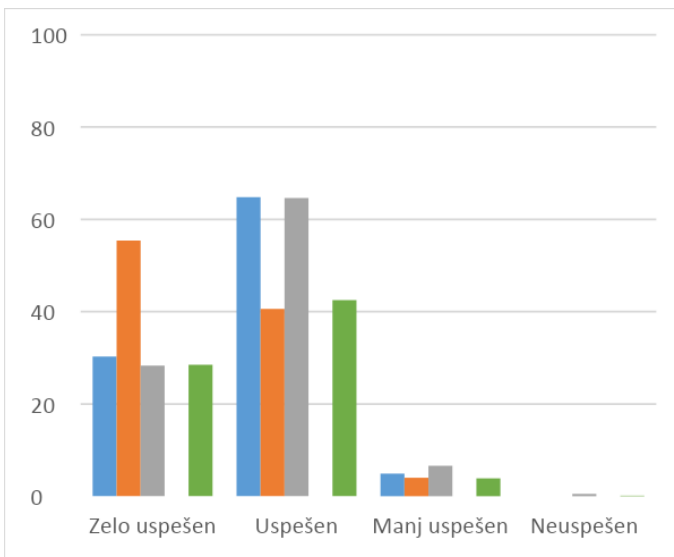
Kot so se učitelji opredelili po štiristopenjski lestvici (1 = nikoli, 2 = občasno, 3 = pogosto, 4 = vedno) anketnega vprašalnika pri preverjanju in ocenjevanju znanja najpogosteje upoštevajo posebne potrebe učencev (3,62). Prav tako po pričakovanjih so se visoko opredelili glede spremljave napredka učencev (3,39). Predvidevamo, da bi bil rezultat za obe postavki tudi prvo leto spremljave podoben (anketa ju prvi dve leti namreč ni vsebovala). Pri preverjanju in ocenjevanju govornega sporočanja in sporazumevanja učiteljem pomaga, da učenci določene predmete ali slike opazujejo in poimenujejo (3,42), poslušanje in slušno razumevanje ocenjujejo s pomočjo učenčevih prikazov in izdelkov (3,05). Najredkeje si pomagajo z elementi formativnega spremljanja (2,8), vendar je razveseljivo, da je v zadnjih treh letih spremljave zaznan pozitiven trend, ki ga zagotovo lahko pripišemo vedno boljšem poznavanju formativnega spremljanja med slovenskimi učitelji.

Graf 37: Učenčeva samoocena uspešnosti pri tujem jeziku

Z anketnim vprašalnikom za učence smo želeli pridobiti informacijo glede **samoocene uspešnosti** (graf 37). Pričakovali bi lahko, da bodo številčne ocene v tretjem razredu vplivale na slabšo samooceno v primerjavi z drugim razredom, ko so učenci še opisno ocenjeni. Glede na trend rezultatov tako v prvem kot v tretjem krogu pa ugotavljamo, da je bilo ravno obratno – svoje znanje so slabše ocenili drugošolci (v prvem krogu še bistveno bolj kot v tretjem). Ugotavljamo, da 44,6 % anketiranih otrok v vseh štirih letih samoocenjuje, da je njihovo znanje zelo dobro, 51,9 % pa, da je znanje srednje dobro. Mogoče rahlo izstopa delež drugošolcev tretjega kroga, ki so še opisno ocenjeni, saj so se kar v 6 % opredelili, da njihovo znanje ni preveč dobro.

Graf 38: Ocena staršev o uspešnosti otroka pri tujem jeziku

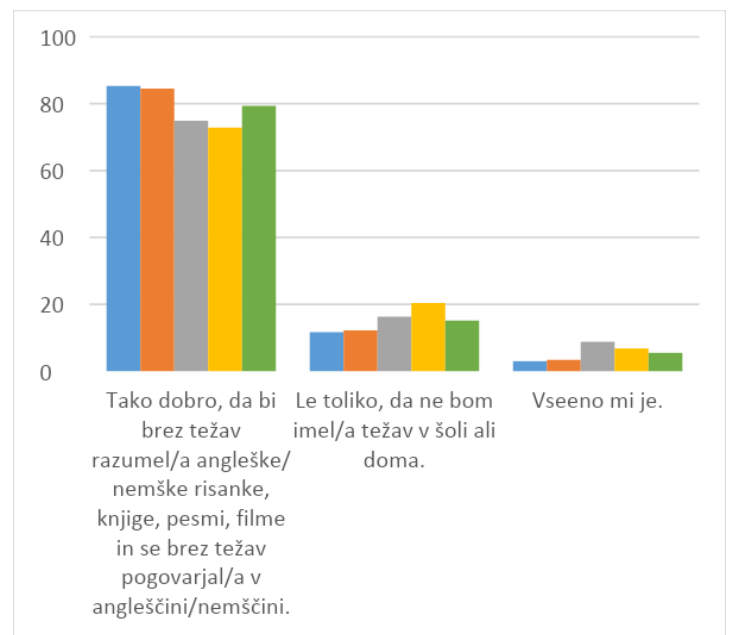
Samooceno učencev o uspešnosti pri tujem jeziku smo primerjali z **oceno staršev**. Kot smo že pojasnili, starši v zadnjem letu niso bili anketirani, zato so prikazani rezultati

Graf 39: Pričakovanja otrok glede znanja tujega jezika

odstopanja v oceni uspešnosti pri drugošolcih tretjega kroga, saj so se v primerjavi s starši ocenili kot zelo dobre v kar 46,3 %, starši pa so svoje otroke kot zelo uspešne videli v le 28,3 % primerov, kar predstavlja statistično pomembno razliko. Zanimivo je, da starši svoje otroke ocenjujejo bistveno bolje, ko se pojavijo številčne ocene, saj se ocena »zelo uspešen« dvigne skoraj za še enkrat (z okrog 30 % na 55 %). Starši drugošolcev tako prvega kot tretjega kroga uspešnost otrok ocenjuje dokaj podobno, kar kaže na stabilno stališče populacije staršev, ki je odvisna od opisnih ocen in ocene znanja, ki ga otrok v tej starosti že zmore pokazati. Ugotavljamo, da je v povprečju 28,5 % staršev ocenilo znanje svojih otrok pri tujem jeziku kot zelo uspešno, 42,5 % kot

Vidik **pričakovanih dosežkov znanja pri tujem jeziku** (razumevanja in govorjenja) (graf 39) je navkljub nizki starosti otrok zelo pomemben element, saj poznavanje namenov učenja zelo visoko kotira na lestvici učinkovitosti in motiviranosti za učenje. Žal se je le-ta med leti precej znižala in v primerjavi med prvim in tretjim krogom v 3. razredu predstavlja statistično pomembno razliko. V vseh štirih letih je v povprečju 79,38 % učencev odgovorilo, da bi radi tako dobro razumeli in govorili angleško/nemško, da bi brez težav razumeli angleške/nemške risanke, knjige, pesmi, filme in se brez težav pogovarjali v angleščini/nemščini. Ta podatek predstavlja izziv za učitelje TJ po celotni vertikali osnovne šole. Na kar petino pa se je v zadnjem letu spremljave povečalo število učencev, ki so se v svojem odgovoru opredelili v smeri zunanje motivacije t. j., da bi tuji jezik znali le toliko, da ne bi imeli težav v šoli ali doma (povprečen delež takih odgovorov v štirih letih je bil 15,15 %). Zaskrbljujoč pa je podatek, da se je v štirih letih spremljave povečalo število učencev, ki jim vseeno, kako dobro bodo znali TJ. Povprečno je takih 5,5 %.

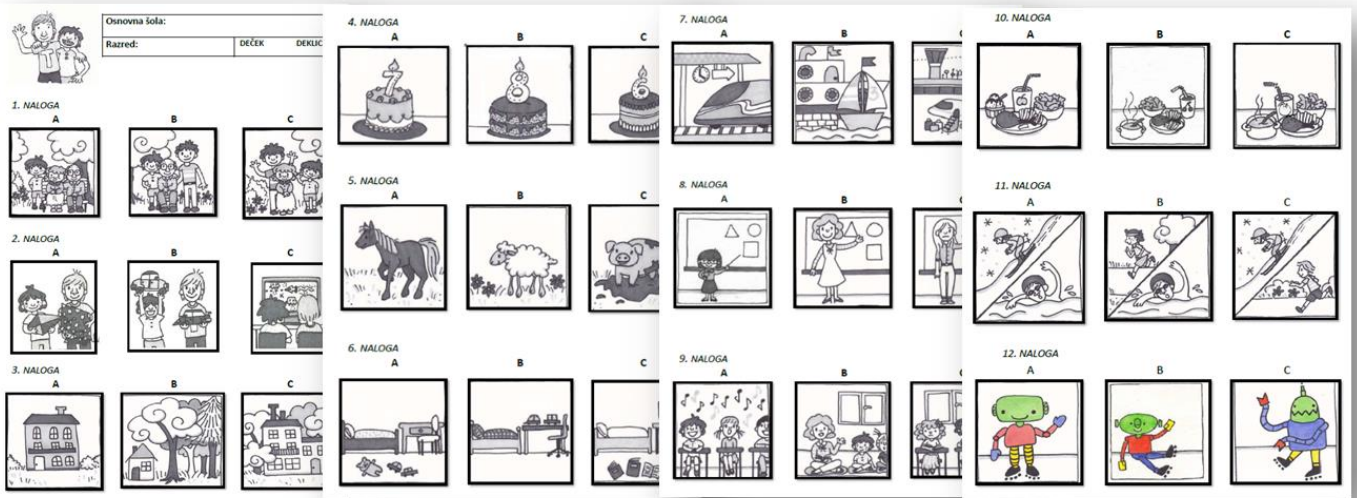
Graf 39: Pričakovanja otrok glede znanja tujega jezika

Z namenom ugotavljanja **doseganja standardov znanja** smo v času spremljave izdelali tudi dva tipa inštrumentarijev (testov) – za 2. in za 3. razred. Inštrumentarij za 2. razred je bil v nespremenjeni obliki uporabljen dvakrat – v prvem in tretjem letu, inštrumentarij za 3. razred pa smo spremenili oz. pripravili dva primerljiva inštrumentarija, saj je bila prva izdelana verzija iz drugega leta spremljave objavljena na spletu in ne bi več mogli zagotoviti objektivnosti rezultatov.

Tako v 2. kot 3. razredu smo z inštrumentarijem ugotavljali doseganje standardov znanja s področja poslušanja in slušnega razumevanja, v 3. razredu pa dodatno še standarde s področja branja in bralnega razumevanja ter v eni nalogi celo zapisovanje preprostih besed. Inštrumentariji so bili slikovno enaki tako v angleški kot nemški različici, razlike so bile le pri nalogah, ki so preverjale fonetično prepoznavnost posameznih besed (npr. iskanje rim). Pripraviti je bilo potrebno dva jezikovno različna zvočna posnetka s spikerji v slovenščini, angleščini in nemščini. Rdeča nit zvočnih posnetkov je bila zgodba vrstnika iz Anglije oz. Nemčije, ki je otroke vodila skozi teme, s katerimi se srečujejo do konca 3. razreda: družina, števila, živali, hobiji, rojstni dan, hrana, opis osebe/sobe, igrače, maškare in kostumi, prevozna sredstva, opis osebe, hrana, deli telesa, opis lokacije predmeta s predlogi, liki, čustva, letni časi, ura, osnovni glagoli, poznavanje črk.

Slika 1: Naloge za preverjanje znanja ob koncu 2. razreda v 1. krogu in 3. krogu (š. l. 2014/15 in 2016/17)

Slika 2: Naloge za preverjanje znanja ob koncu 3. razreda v 1. krogu (š. l. 2015/16)

Dragi učence! In draga učerke!

Sam učitelj Tomaz in zobj vsa se varujejo že dobro spoznata. Kar si mi že dvakrat pomagala, vem, da mi boš tudi pomagala.

Maj učence: Tom bo kmalu obiskal svoje prijatelje v Angliji in tam bo svedel svoje nekdanje tožolice, ki bi radi izvedeli, kaj Tom počne v Sloveniji. Tom se je odločil, da jim bo pokazal slike in da jih predstavil, kaj počne v Sloveniji. Prosim, če mi pomagata. Pricemo pokazati Toma in obkroži pravilno sliko. Tom bo vedno vse povedal dvakrat. Pa začni.

4. NALOGA
Tom pripravlja priprave o svoji družini v Sloveniji. Predkaj ga in obkroži pravilno sliko.

5. NALOGA
Tom pripoveduje o stvarih, ki si jih je kupil s svojim denarjem.

6. NALOGA
Tom pripoveduje o stvarih, ki si jih je kupil s svojim denarjem.

7. NALOGA
Tom pripravlja priprave, kako gre v šolo.

8. NALOGA
Tom pripravlja priprave, kaj počne po noči.

9. NALOGA
Tom pripravlja priprave, kaj počne po noči.

10. NALOGA
Tom pripravlja priprave, kaj obkroži jedo na njegovem rojstnodnevni zabavi.

11. NALOGA
Tom je optimist, kaj najraje počne med poletnimi počitnicami.

12. NALOGA
Za konec je Tom pripravljen pokazati igrače, ki si jo je izdelal v šoli.

13. NALOGA
Tom tika besede, ki so rimsko. Pokrajzaj besede, ki se bo rimski v 3. razredu in se imenuje tudi slika. Obkroži črke pri pravilni črki. Najprej pokazati primer.

14. NALOGA
Tom je pod sličko zapisal besede, vendar so se nekatere črke zblevale. Vpiši manjkajoče črke.

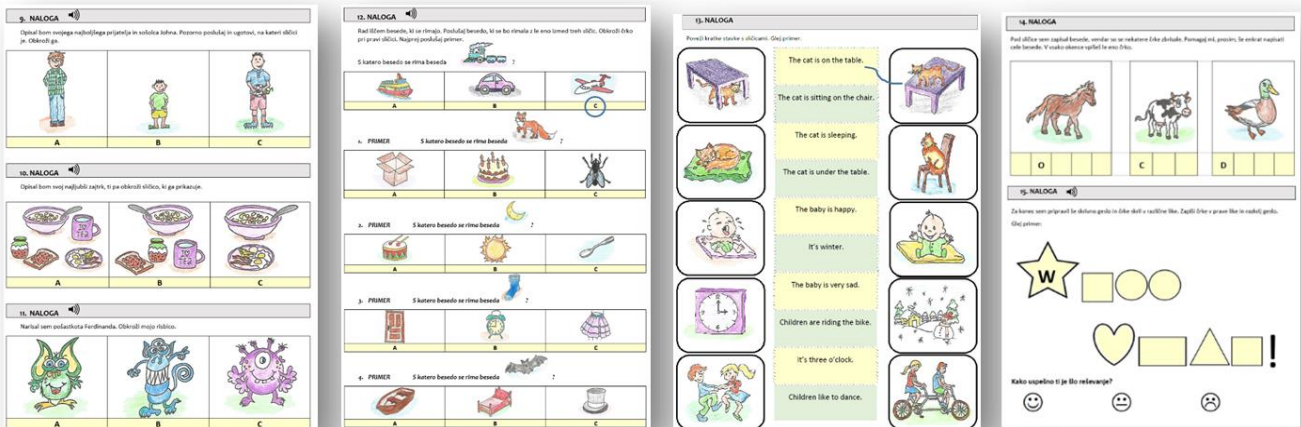
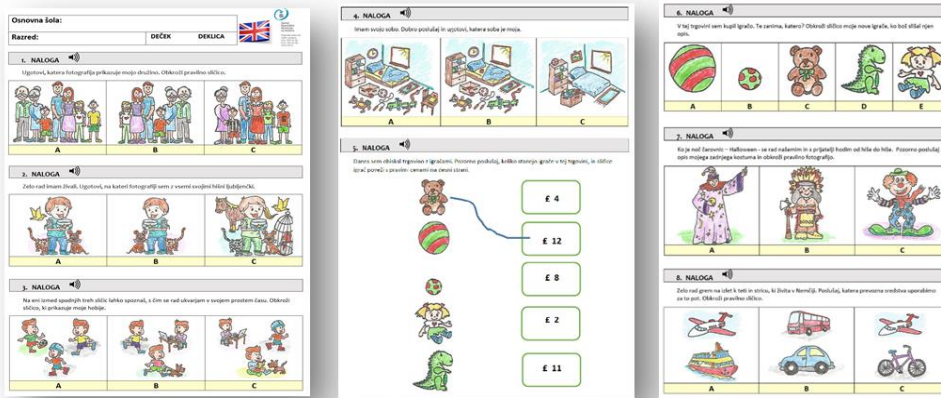
15. NALOGA
Za konec je Tom pripravljen pripraviti skrivno geslo in ga skriti v različne like. Zapiši črke v ustrezne like in radeži geslo. Čakaj primer.

16. NALOGA
Kako bi odgovoril Tomu na njegovo besedo? Zapiši v obliki.

17. NALOGA
Povesti kratke stavke s slikami.

18. NALOGA
Kako bi odgovoril Tomu na njegovo besedo? Zapiši v obliki.

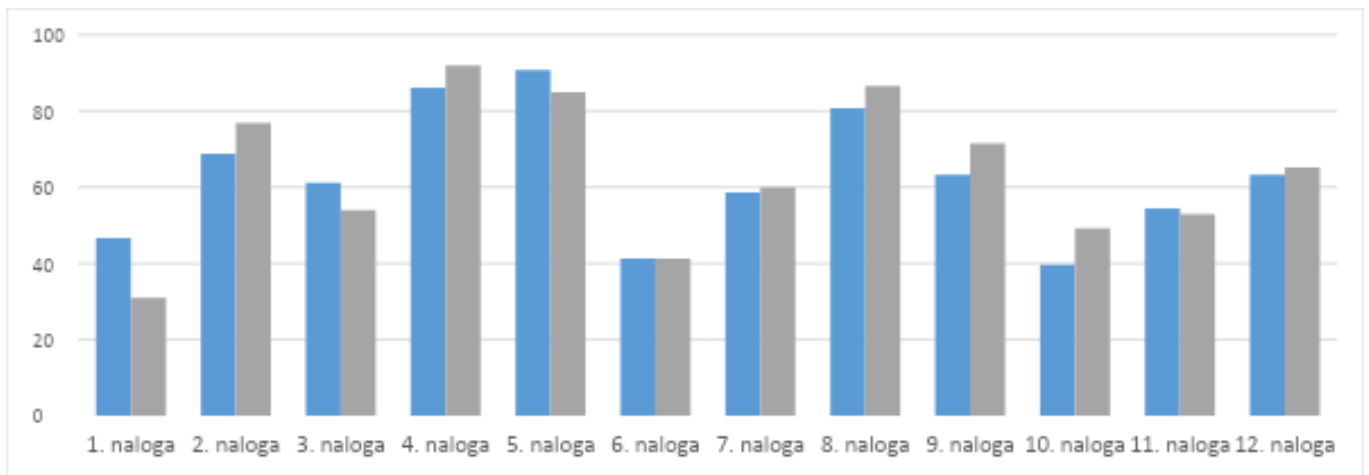
Slika 3: Naloge za preverjanje znanja ob koncu 3. razreda v 3. krogu (š. l. 2017/18)

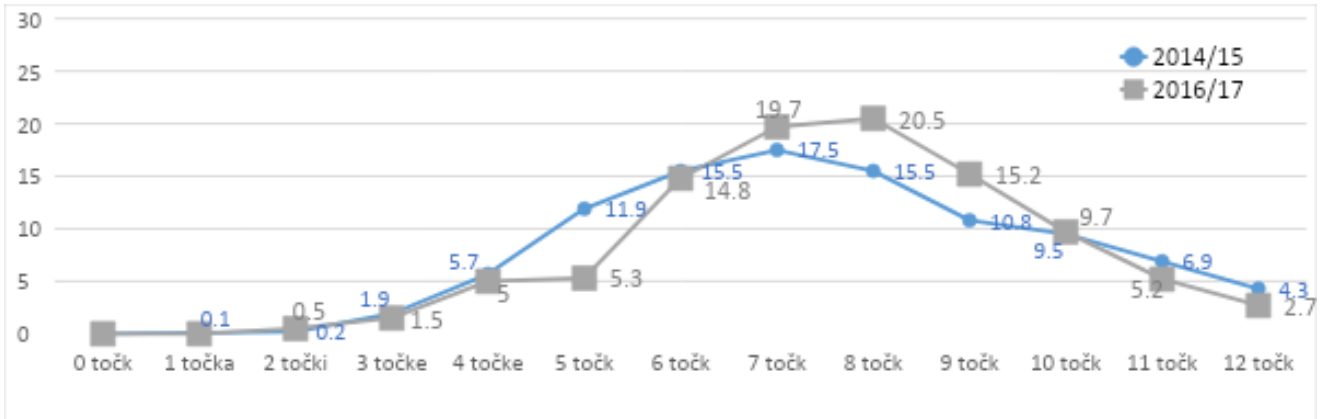
Med seboj smo primerjali skupne dosežke drugošolcev prvega in tretjega kroga (t. j. med šolskima letoma 2014/15 in 2016/17) ter tretješolcev prvega in tretjega kroga (t. j. med šolskima letoma 2015/16 in 2017/18). Vrednotenje nalog je bilo identično v obeh šolskih letih. Statistična značilnost razlik glede na šolsko leto je preverjena s t-testom za neodvisne vzorce.

V 2. razredu ugotavljamo, da so bili učenci obeh krogov približno enako uspešni oz. so nekatere naloge bolj reševali učenci prvega, druge naloge pa učenci tretjega kroga. Še največ razhajanj je pokazala 1. naloga, kjer je bilo potrebno pokazati znanje besedišča za družinske člane. Ker gre za zelo osnovno besedišče, predvidevamo, da so bili otroci tretjega kroga pri tej nalogi še nekoliko zmedeni, saj so bili kot testatorji tretjega kroga svetovalci ZRSŠ, ki jih otroci niso bili vajeni, testatorji prvega kroga pa so bili učitelji sami.

Graf 40: Primerjava dosežkov drugošolcev prvega in tretjega kroga, ki so pravilno rešili posamezno nalogo

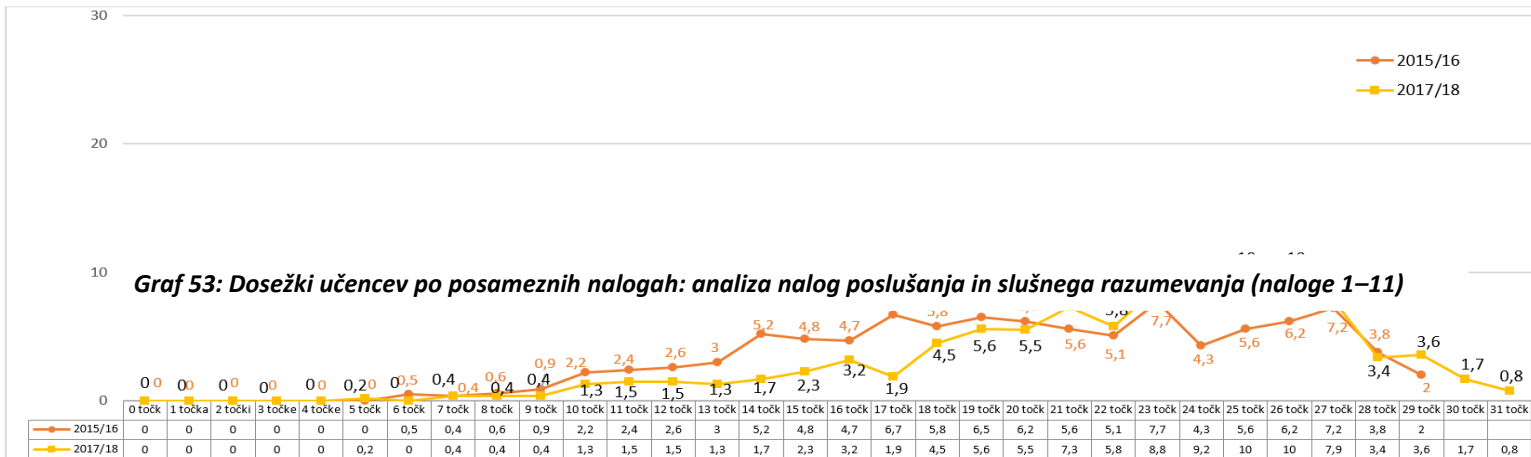
Graf 41: Primerjava deleža dosežkov 2. razreda prvega in tretjega kroga glede na končno število doseženih točk (š. l. 2014/15 in 2016/17)

Zanimalo nas je tudi, kako so bili distribuirani končni rezultati (skupno število doseženih točk) glede na posamezen krog. Ugotavljamo, da je največji delež (17,5 %) drugošolcev prvega kroga dosegel 7 točk (7 rešenih nalog), največji delež (20,5 %) drugošolcev tretjega kroga pa 8 točk. V prvem krogu pa je bil višji delež učencev (za 1,6 %), ki so dosegli vseh 12 točk. Iz grafa 41 torej ugotavljamo, da so bili učenci obeh krogov uspešni z rahlo drugačno porazdelitvijo končnega števila točk.

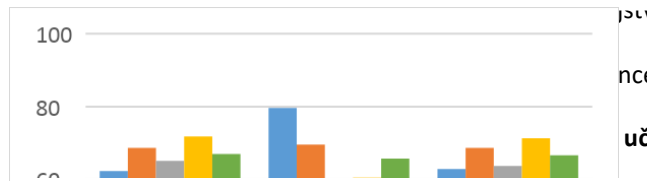
V 3. razredu bi bilo nekorektno delati primerjavo po posameznih nalogah, saj ne gre za isti test (graf 42). Test za tretji krog smo namreč sestavili na novo - v največji možni meri ujemanja s testom 3. razreda v prvem krogu (slika 2 in slika 3). Končno število točk v 3. razredu prvega kroga je bilo 29, v tretjem krogu pa 31. Spodnji graf je tako približek primerjave distribucije končnih rezultatov (skupnega števila doseženih točk) glede na posamezen krog. Ugotavljamo, da je največji delež (7,7 %) tretješolcev prvega kroga dosegel 23 točk, največji delež (10 %) tretješolcev tretjega kroga pa 25 oz. 26 točk. Iz spodnjega grafa je razvidno, da se vrh v prvem krogu pojavi prej kot v tretjem, ker je tudi največje možno število točk za dve točki nižje. Maksimalno število točk je v prvem krogu doseglo 2 % otrok, v tretjem krogu pa 0,8 %. Zaradi večjega števila točk je krivulja tudi bistveno bolj sploščena kot v drugem razredu (graf 41).

Graf 42: Primerjava deleža dosežkov 3. razreda prvega in tretjega kroga glede na končno število doseženih točk (š. l. 2014/15 in 2016/17)

3.3 Tretji cilj: spremljanje motivacije in odnosa učencev in učiteljev do učenja tujega jezika ter mnenja in opažanja staršev učencev 2. in 3. razreda

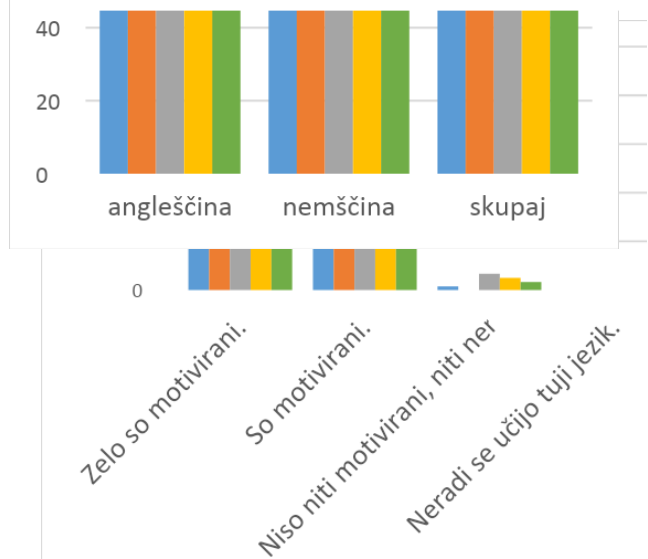
Graf 43: Primerjava rezultatov obeh jezikovnih različic v vseh 4 letih spremljave glede na povprečno število točk v %

Iz grafa 43 je razvidno, da je bilo povprečno število točk v 3. razredu višje od povprečnega števila točk v drugem razredu. Ta trend velja tako za angleško različico obeh krogov kot tudi nemško tretjega kroga. Ugotovljena je statistično pomembna razlika.

Očitno je tudi, da so učenci tretjega kroga glede na točke boljši od učencev prvega kroga. To velja le za angleško različico, pri nemški je

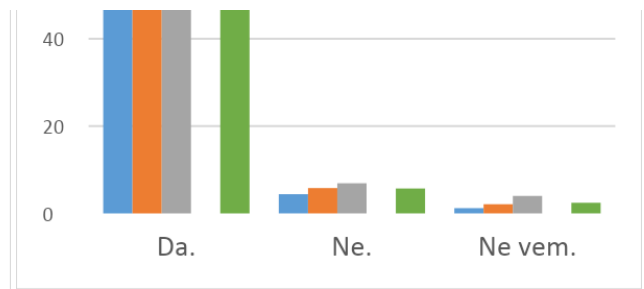
Graf 44: Ocena učiteljev o motivaciji za učenje tujega jezika

Graf 45: Ocena staršev o motivaciji za učenje tujega jezika

3 Najmanjno število otrok, ki so test reševali v nemščini – 152 v vseh 4 letih - težko postavimo zaključek za nivo znanja v vseh razredih državi, kjer je nemščina prisotna že v 2. in 3. razredu.

Povprečen dosežek v vseh štirih letih je tako pri angleščini 67,04 % možnih točk, pri nemščini 65,79 % in skupen za vsa štiri leta in obe jezikovni različici 66,71 %.

Po mnenju učiteljev so v povprečju učenci **motivirani** za delo (graf 44) v 46,8 %, 49,9 % jih je mnenja, da so motivirani, 3,3 % pa jih meni, da niso učenci niti motivirani niti nemotivirani. Vsa štiri leta nobeden od učiteljev ni izbral možnosti, da se učenci neradi učijo tujega jezika, kar je bila tudi ena izmed ponujenih možnosti.

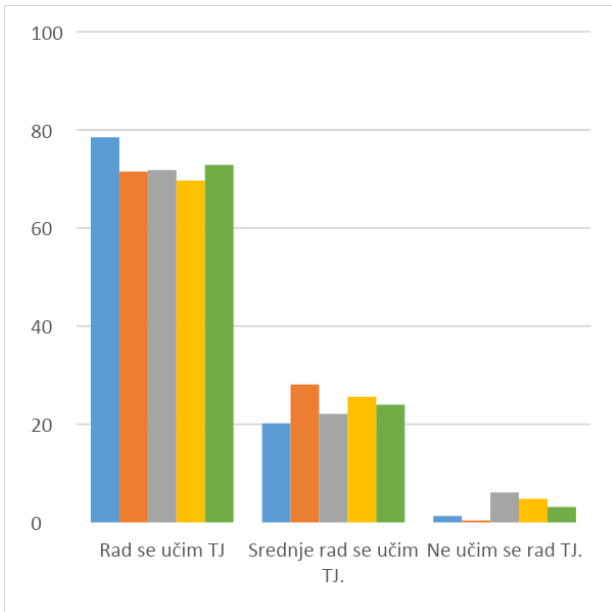
Starši so motivacijo ocenjevali po nekoliko drugačni lestvici: »da« z 91,83 %, »ne« s 5,7 % in »ne vem« z 2,43 %. Na nek način delež pod »da« z 91,83 % sovпада z oceno učiteljev, ki so se glede motivacije otrok opredelili s »so zelo motivirani« in »so motivirani« v skupaj 96,7 %.

Graf 46: Motiviranost učencev za učenje tujega jezika

Motivacijo učencev (graf 46) smo želeli preveriti še s pomočjo anketnega vprašalnika za učence in jim postavili enako vprašanje kot staršem in učiteljem. Ker so bili pri različnih ciljnih skupinah odgovori različno definirani, zelo težko naredimo korektno primerjavo, vseeno pa lahko zaključimo, da so otroci v resnici bolj motivirani kot sklepajo učitelji in starši, saj se jih je v štirih letih kar 72,88 % opredelilo, da se radi učijo tuji jezik.

Bolj pa zaskrbi podatek, da motivacija od 2. do 3. razreda že vidno pada, prav tako tudi od prvega do tretjega kroga. Opazna je statistično pomembna razlika.

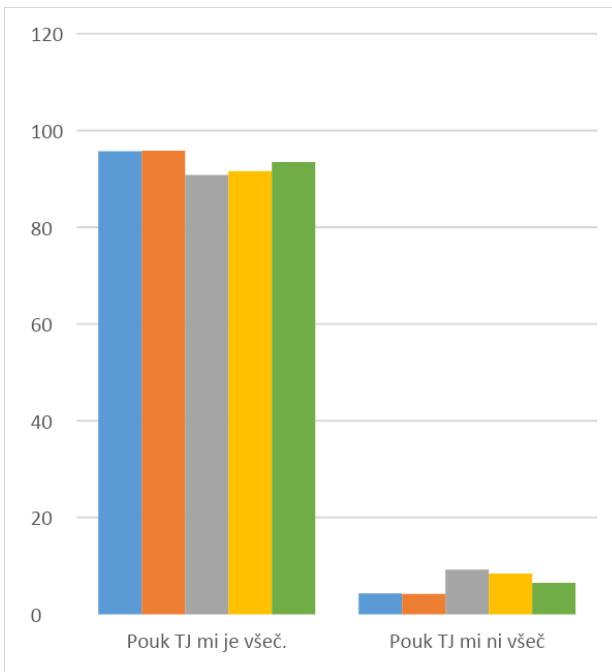
Zanimiva je tudi primerjava med samooceno uspešnosti (graf 37) in motivacijo za učenje, ki so ju izrazili učenci. Motivacija izražena z »Rad se učim TJ« 72,86 % je namreč precej višja od odgovora »Sem zelo dober pri učenju TJ«, ki je 44,63 %.

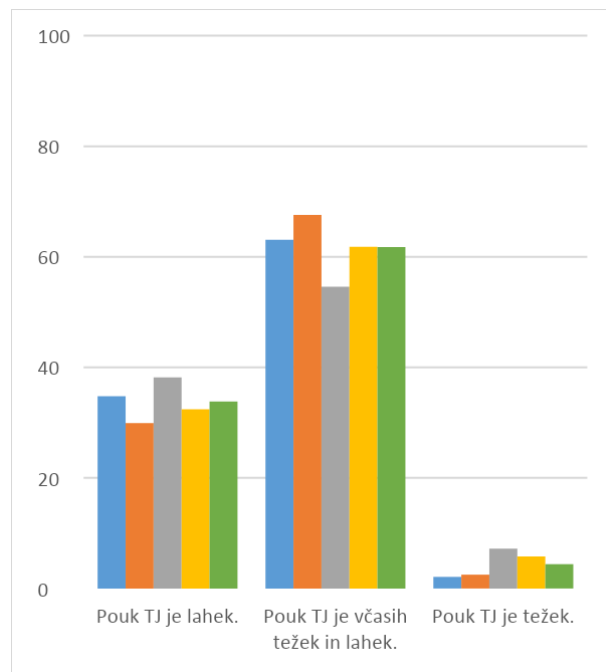
Motivacijo učencev smo želeli primerjati tudi z njihovim mnenjem glede zahtevnosti učenja tujega jezika in koliko jim je pouk tujega jezika sploh všeč. **Zadovoljstvo z izvedbo pouka tujega jezika** (graf 47) je visoko – kar 93,48 % in sovпада z motivacijo za učenje, ki je skupno 96,88 %. Žal je delež zadovoljnih učencev prvega kroga precej višji od zadovoljstva učencev tretjega kroga in nakazuje statistično pomembno razliko.

Učenci so se opredelili tudi glede **zahtevnosti pouka tujega jezika** (graf 48). Povprečno jih 33,83 % meni, da je pouk lahek, 61,78 % učencev meni, da je pouk včasih težek in včasih lahek, 4,4 % pa se zdi pouk tujega jezika težek. Ob primerjavi 2. in 3. razreda opazimo, da so se tretješolci opredelili za odgovor, da je pouk tujega jezika težji. Zaznana je statistično pomembna razlika.

Graf 47: Zadovoljstvo z učiteljevo izvedbo pouka

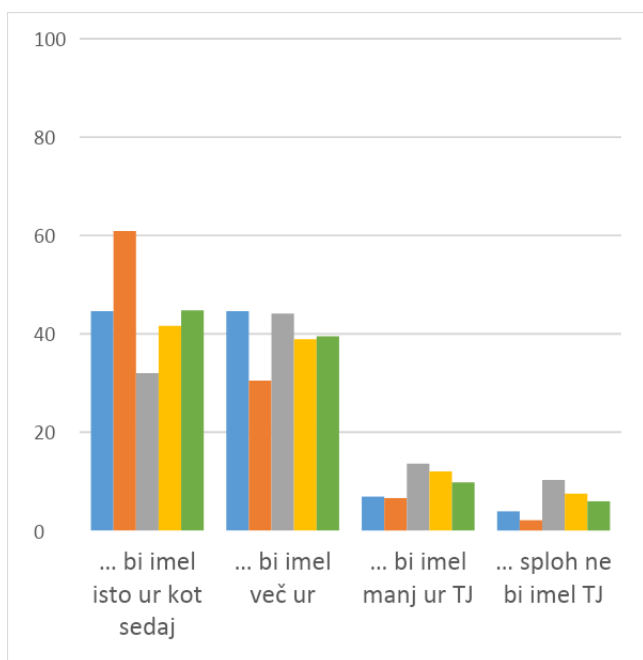
Graf 48: Mnenje o zahtevnosti pouka tujega jezika

Graf 49: Zadovoljstvo s številom ur pouka tujega jezika

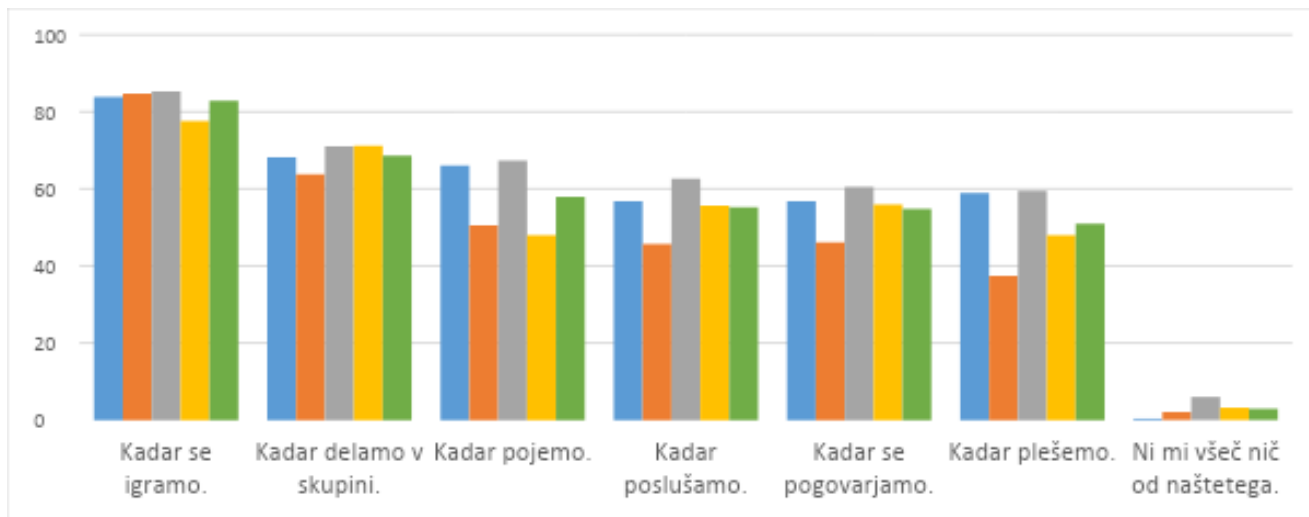
Običajno je stopnja **motivacije v korelaciji s številom ur nekega predmeta** (graf 47), ki bi si ga učenec želel.

Tako nas je pri tej primerjavi rahlo začudilo stališče, da v povprečju skoraj 6 % otrok ne bi imelo pouka tujega jezika, skoraj 10 % otrok pa bi imelo manj ur, kar nakazuje, da jim pouk tujega jezika ni preveč ljub. To so v povprečju trije otroci na razred (šteto na povprečen razred t. j. 18

Motivacija je prav tako tesno povezana z **dejavnostmi pri pouku tujega jezika**, ki jih učenci najraje počnejo. Učenci visoko cenijo »trud učitelja, ko jim pripravi kaj zanimivega«. V dodatku anketnega vprašalnika so se učenci tretjega kroga do tega stališča opredelili s kar 3,76 na 4-stopenjski lestvici. V povprečju je tako otrokom najbolj všeč, ko se igrajo (82,9 %), ko delajo v skupini (68, 58 %), kadar pojejo (58 %), kadar poslušajo (55,2 %) ,kadar se pogovarjajo (54,83 %) in kadar plešejo (50, 95 %). Skoraj 3 % učencev 2. in 3. razreda pa je odgovorilo, da jim ni všeč nobena od navedenih dejavnosti. S starostjo povezan upad interesa iz 2. na 3. razred je opaziti na področju petja, plesanja in poslušanja, kjer je zaznana tudi statistično pomembna razlika.

Graf 50: Najljubše dejavnosti pri pouku tujega jezika

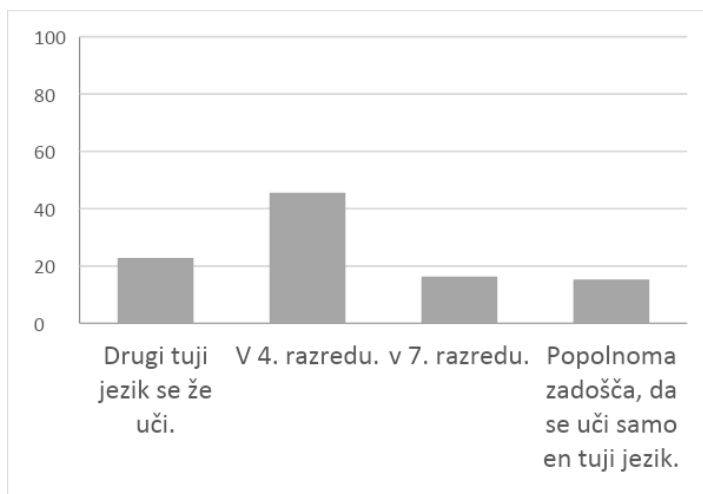
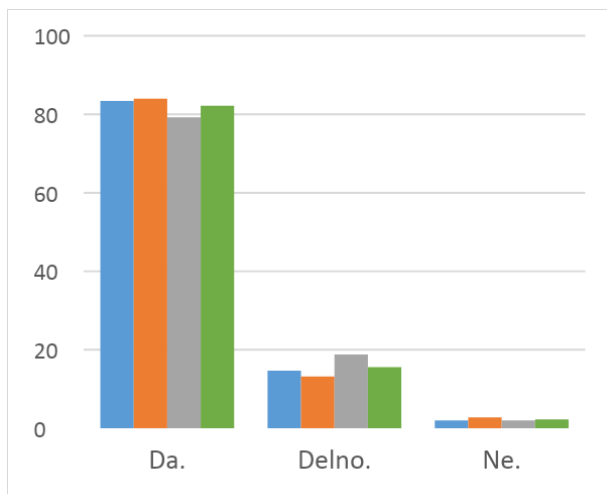

Zadovoljstvo glede izvajanja pouka tujega jezika smo želeli ugotoviti tudi pri starših, kar je prikazano v grafu 51. Povprečno 82,2 % staršev je zadovoljnih z izvajanjem pouka tujega jezika, 15,57 % je delno, 2,27 % pa ni zadovoljnih. Ker stališče staršev ostaja dokaj enako ne glede na to, ali otrok obiskuje šolo prvega ali tretjega kroga, ali imajo drugošolca ali tretješolca, predvidevamo, da bi bil rezultat približno enak tudi če bi anketo za starše ponovili še četrto leto.

V nadaljevanju z grafom 52 prikazujemo stališče staršev drugošolcev tretjega kroga (to vprašanje smo v anketnem vprašalniku za starše zastavili le tretje leto spremljave) do primernosti začetka učenja drugega tujega jezika. Kar 45, 6 % jih je navedlo, da bi se drugi tuji jezik njihov otrok lahko začel učiti že v 4. razredu, 16,3 % jih meni, da je primernejši 7. razred, učenja drugega tujega jezika pa ne podpira le 15,3 % staršev.

Graf 51: Zadovoljstvo z izvajanjem pouka TJ

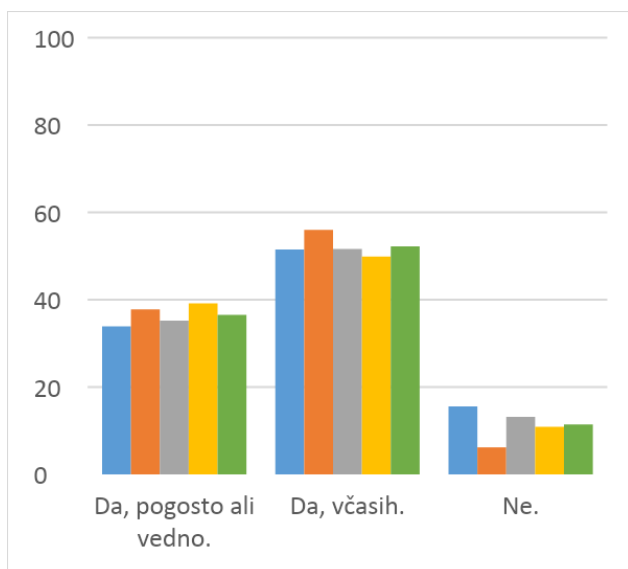
Graf 52: Časovna ustreznost za začetek učenja drugega tujega jezika

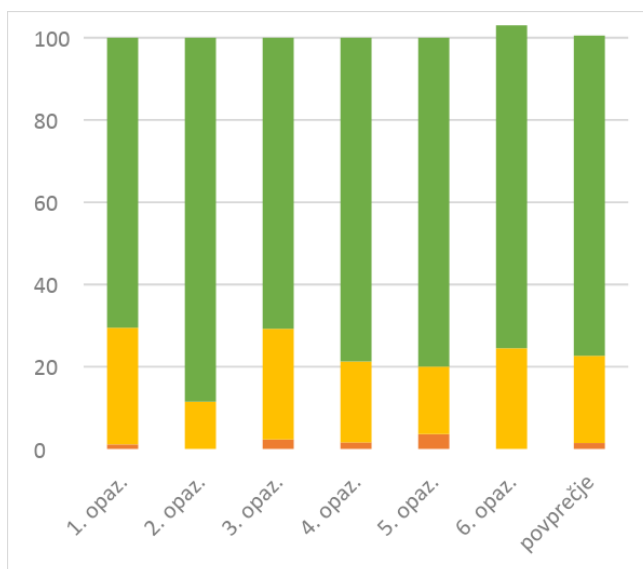
Otroci so s tujim jezikom, ki se ga učijo v šoli, obdani tudi v domačem okolju (graf 53), saj jih v povprečju kar 36,53 % doma »pogosto ali vedno« gleda risanke na televiziji ali računalniku v angleškem oz. nemškem jeziku, 52,25 % jih to počne včasih, le 11,48 % otrok pa ne gleda risank v tujem jeziku. Rezultati se med seboj sicer ne razlikujejo bistveno, vseeno pa je opazno, da se gledanje risank v tujem jeziku s starostjo rahlo povečuje.

Na spremljavih pouka prvega tujega jezika smo svetovalke posebno pozornost posvečale tudi opazovanju motivacije za učenje, ki jo je v razredu zagotavljal učitelj preko različnih pestrih didaktičnih pristopov, s svojim odnosom do učencev, aktualizacijo svojega poučevanja itd. Glede na primerjavo med vsemi šestimi opazovanji sklepamo, da motivaciji učitelji posvečajo zadostno pozornost – po navadi jo umestijo na začetek ure, čeprav bi bila zaradi kratkotrajne pozornosti otrok zelo dobrodošla tudi med samo uro – kot kratke aktivnosti za dvig pozornosti. Motivacija je bila na nekaterih urah bolj, na drugih manj osmišljena. V povprečju tako beležimo, da je bila v 77,83 % motivacija ustrezna, v 21,23 %, da je bila motivacija delno ustrezna, v le 1,43 % pa da je bila neustrezna,

Graf 53: Pogostost gledanja risank v tujem jeziku doma

Graf 54: Ustreznost motivacije

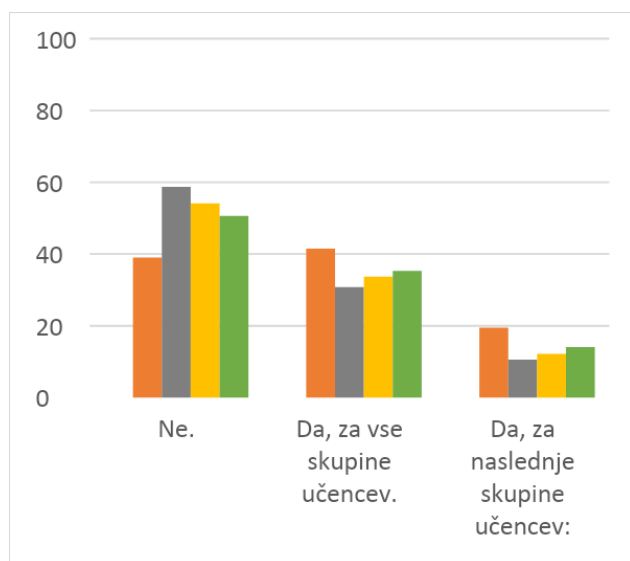
3.4 Četrty cilj: spremljanje posameznih specifičnih učencev in/ali skupine učencev s poudarkom glede na obremenjenost in učni napredek.

Četrty cilj smo operacionalizirali z:

- ocenami ravnateljev,
- ocenami učiteljev in
- ocenami opazovalcev o učnih težavah učencev s poudarkom na specifičnih učencih in/ali skupinah učencev.

To smo vključili v vprašalnik za učitelje, vprašalnik za ravnatelje ter opazovalni list s spremljav pouka.

Graf 55: Ocena usposobljenosti na področju poznavanja učnih težav in posebnih potreb učencev

Učitelji se ne počutijo dovolj usposobljene na področjih poznavanja učnih težav in posebnih potreb učencev. Ker nimamo primerjave za odgovore učiteljev, ki bi jih na to vprašanje podali ob koncu 2. razreda, imamo za isto skupino učiteljev (tj. učitelje 60 šol prvega kroga) odgovore samo na koncu 3. razreda, tj. iz šolskega leta 2015/16. Predvidevamo, da se rezultati med letoma 2014/15 in 2015/16 ne bi veliko razlikovali, saj gre za isto skupino učiteljev.

Stanje je zaskrbljujoče, saj se učitelji tretjega kroga počutijo še bistveno manj usposobljene za področje poznavanja učnih težav učencev, kar s statistično značilno razliko nakazuje graf 55. V povprečju 35,33 % učiteljev ocenjuje, da se počutijo dovolj usposobljene na področju poznavanja učnih težav in posebnih potreb učencev za vse skupine učencev. Kar 50,6 % se jih počuti neusposobljene, kar je zaskrbljujoče, 14, 1 % pa jih v nadaljevanju ankete navaja, za katere skupine učencev se počutijo dovolj usposobljene.

Z anketnim vprašalnikom smo tudi poizvedovali, kakšno pomoč drugih strokovnjakov, ki bi jim lahko svetovali na področju dodatne podpore otrok s posebnimi potrebami, pravzaprav potrebujejo učitelji.

Učitelji so v štirih letih spremljave v anketne vprašalnike zapisali (zapisano je po pogostosti pojavljanja zapisov), da bi potrebovali pomoč za učence »vseh tipov motenj«, z »vedenskimi motnjami«, z »učnimi težavami«, z »disleksijo«, z »avtizmom«, z »ADHD«, s »težavami slušnega spektra«, z »motnjo pozornosti«, s »selektivnim mutizmom«, »Rome«, »migrante«, z »Aspergerjevimi sindromom«, z »Williamovim sindromom«, »dolgotrajno bolne otroke«.

V razgovorih z učitelji smo svetovalci večkrat zaznali stisko zaradi neustrezne strokovne podpore (specialne in socialno pedagoške), ki je sami učitelji marsikdaj niti ne znajo poiskati, zato taki otroci ostajajo v veliko breme učiteljem, ki nimajo zadostnega znanja, otroci pa ostajajo brez možnosti za svoj optimalni razvoj. Žal učitelji večkrat prezrejo priložnosti, ko bi izhajajoč iz močnih otrokovih področij in ustreznih prilagoditev tako v fizičnem, socialnem, kurikularnem ali didaktičnem učnem okolju zasledovali izboljšave v svojih poučevalnih praksah.

Prav s tega vidika smo učiteljem v anketi vsa štiri leta zastavljali vprašanje, v katerem nas je zanimala vrsta in pogostost izvajanja prilagoditev, ki jih učitelji v svojih razredih že izvajajo. Izstopajo prilagoditve kurikularnega okolja.

Učitelji so navajali:

prilagoditve fizičnega učnega okolja – prilagoditve glede urejenosti, čistosti prostora, sedežnega reda (predvsem sedenje spredaj), svetlobe, akustike, barve sten in pohištva ter table.

prilagoditev didaktičnega učnega okolja – prilagoditve, ki se navezujejo na učna pomagala oz. pripomočke, konkretni material, stenske plakate in ostale nazornejše ponazoritve – primeri navedb: slikovna podpora, povečane črke, prilagojena

barva papirja oz. podlage, fotokopiranje zapiskov, ponazoritve & modeli, uporaba materiala, delovni listi v elektronski obliki, FM sistem, prilagojena pisava, učenje z didaktičnimi pripomočki.

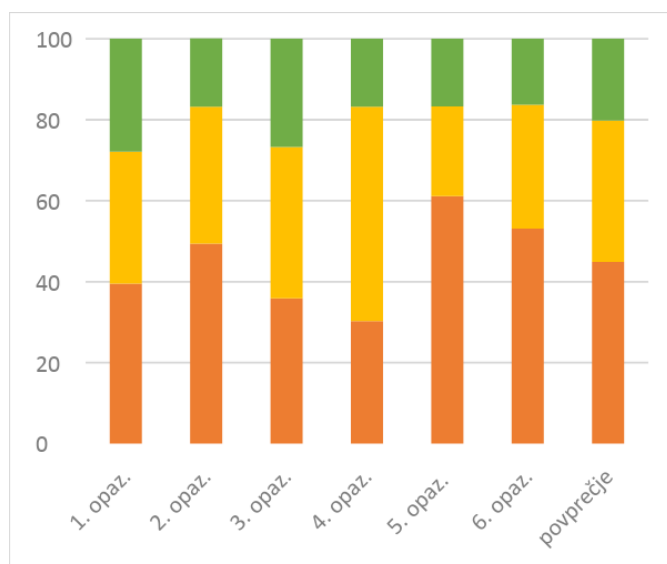
prilagoditev kurikularnega učnega okolja – prilagoditve pouka in aktivnosti učencem, prilagojena poučevalna praksa in strategije motiviranja učencev – primeri navedb: *dodatna razlaga, podaljšan čas pisanja ocenjevanja znanja, preverjanje razumevanja navodil, individualna pomoč, menjavanje aktivnosti, da otroci sedijo krajši čas, prilagojeno ocenjevanje (izven razreda), prilagoditve vsebin, prilagoditev tempa, multisenzorno poučevanje, dodatna vprašanja, lažje naloge, prilagojen način in zahtevnost ocenjevanja, dejavnosti gibanja, igralne dejavnosti, podpora in pomoč (pri zapisovanju, pri izgovorjavi, pri razumevanju), lažje jezikovne strukture, krajša navodila, lažja besedila, manj domačih nalog, napovedano ustno ocenjevanje, ponavljane besed, prilagojen način poučevanja in zahtevnosti, slovenski prevod, učenje učnih strategij, zapis namesto govora, vizualna sporočila.*

prilagoditev socialnega učnega okolja – prilagoditve in oblike pomoči, ki izhajajo iz medvrstniških odnosov, odnosov med učenci in učitelji, učenci in strokovnimi službami, odnosi med učitelji in strokovnimi službami, razredno in šolsko kulturo ter klimo med učitelji in starši – primeri navedb: *pomoč sošolcev iz oddelka, branje v skupinah, pomoč specialnega pedagoga, očesni stik, osebni stik, iskanje in poudarjanje močnih področij, delo v skupinah itd.*

V anketi za ravnatelje smo povpraševali, kolikšen delež predstavljajo učenci 2. in 3. razreda njihovih šol, ki imajo odločbo ali izvorni delovni projekt pomoči. Rezultati so pokazali, da je v dobri petini razredov po en učenec z odločbo o usmeritvi, v dobri osmini primerov sta po dva učenca, v naslednji osmini po trije učenci, v devetini razredov po štirje učenci itd. Kar nekaj pa je bilo tudi primerov, ko so ravnatelji navajali, da imajo v posameznem drugem oz. tretjem razredu tudi po 7, 8, 11 in celo 12 učencev z odločbo. Dva ravnatelja pa sta celo navedla, da imajo v 3. razredu kar 19 učencev z odločbo o usmeritvi.

Ob opazovanju pouka smo svetovalke definitivno zaznale velike stiske učiteljev, ki so v številčnih razredih poskušali s pestrimi didaktičnimi pristopi ter različnimi oblikami in metodami dela narediti pouk zanimiv, dinamičen in učinkovit. Žal je to v mnogih razredih dejansko nemogoče, še posebej, če so v razredu otroci s težjimi oblikami motenj avtističnega spektra. Med vprašanimi učitelji je srečevanje z različnimi oblikami motenj avtističnega spektra soočenih kar okrog 10 % anketiranih učiteljev.

Graf 56: Ustreznost diferenciacije

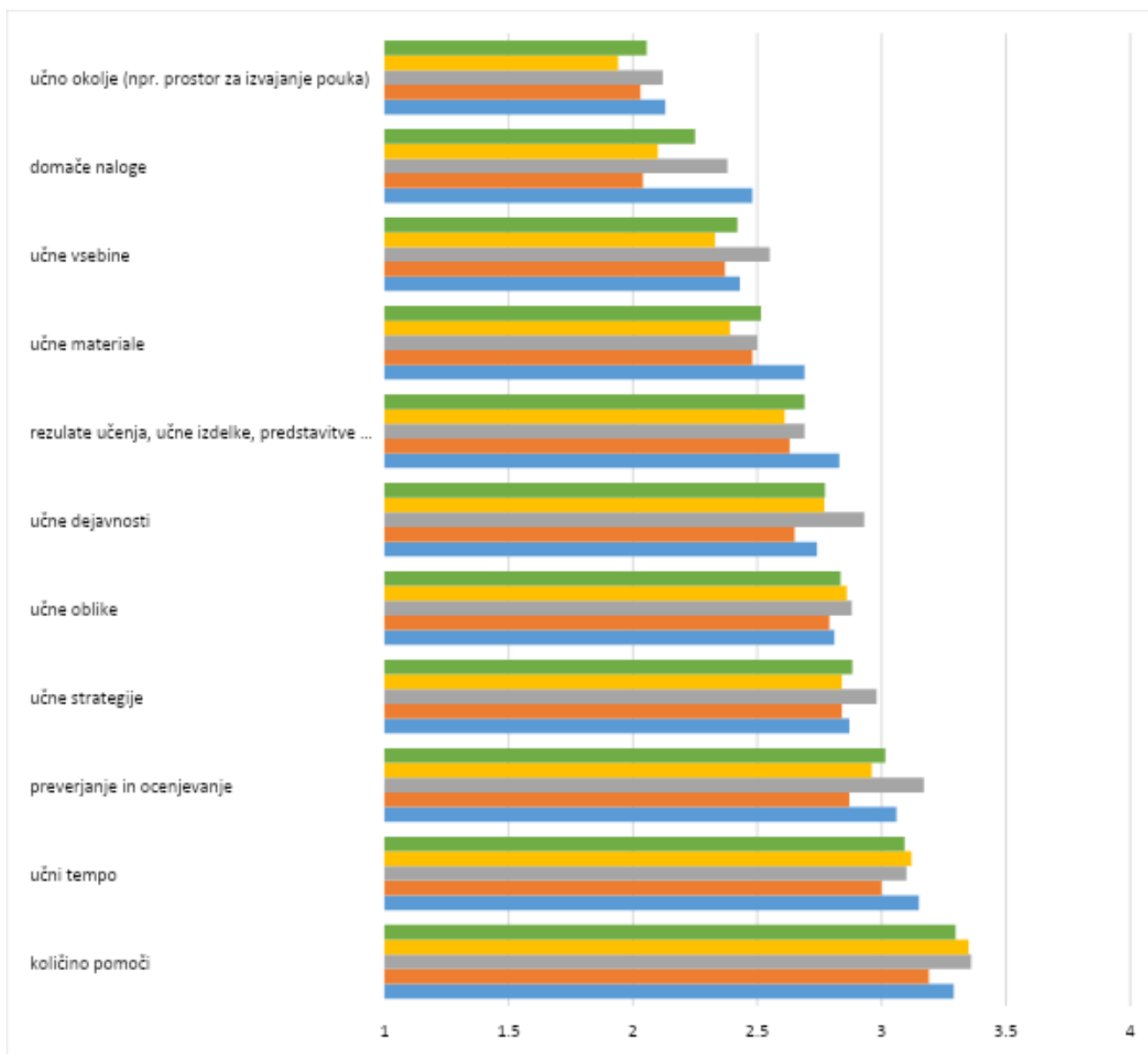
Svetovalke smo pouk spremljale tudi z vidika prisotnosti **diferenciacije** (graf 56). Pozorne smo bile na učiteljevo upoštevanje sposobnosti, interesov in predznanja učencev. V petini primerov (20,22 %) je bila diferenciacija zaznana, v dobri tretjini (34,92 %) je bila delno opažena, v slabi polovici (44,88 %) primerov pa je bila povsem odsotna.

Ugotavljamo, da je bilo največ diferenciacije zaznani ob jesenskih opazovanjih pouka (t. j. 1. in 3. opazovanje) v 2. in 3. razredu prvega kroga. Prav tako je bila popolna odsotnost diferenciacije v največ primerih zaznana prav v šolah tretjega kroga.

Rezultati kažejo, da je diferenciacija redka in da zanjo ostaja veliko prezrtih priložnosti.

O pogostosti izvajanja diferenciacije in individualizacije (graf 57) smo s pomočjo štiristopenjske lestvice: 1 – *nikoli*, 2 – *občasno*, 3 – *pogosto*, 4 – *vedno* v anketnem vprašalniku povprašali tudi učitelje v anketi. Povprečna ocena pokaže, da učitelji v najmanjši meri diferencirajo »učno okolje« (npr. sprememba/prostora izvajanja pouka) (2,06), »domače naloge« (2,25), »učne vsebine« (2,42) in »učne materiale« (2,52). Rezultati kažejo, da učitelji v največji meri diferencirajo »količino pomoči« (3,3), »učni tempo« (3,09), preverjanje in ocenjevanje (3,02) in »učne strategije« (2,88).

Graf 57: Ocena pogostosti individualizacije in diferenciacije dela glede na zmožnosti in druge posebnosti otrok

4. SKLEPI IN PREDLOGI IZBOLJŠAV

4.1 Temeljne ugotovitve in bistveni predlogi izboljšav

S končnim poročilom uvajanja in spremljanja tujega jezika v 2. in 3. razredu osnovne šole zaključujemo istoimensko nalogo in ciklom štirih letnih poročil pristavljamo še zaključni sklep.

Nalogo smo zasledovali v okviru štirih ciljev: spremljanja izvedbenih vidikov ter izvedbenih posebnosti, vrednotenja doseganja standardov znanja in spremljanja napredka učenčevih tujejezikovnih zmožnosti, spremljanja motivacije in odnosa učencev in učiteljev za učenje jezika ter mnenja in opažanja staršev, spremljanja posameznih specifičnih skupin učencev s poudarkom na obremenjenosti in učenem napredku.

Z anketiranjem ravnateljev in učiteljev smo med drugim ugotavljali organizacijske vidike, ki po njihovih besedah ne povzročajo več večjih težav v urniškem delu, večja težava pa nastaja pri zagotavljanju ustreznega kadra, ki je tudi formalno usposobljen za zgodnje poučevanje tujega jezika v 1. VIO. Predlagamo ustrezen premislek znotraj univerz zahodnega dela Slovenije, da razpiše ustrezne programe dokvalifikacij za poučevanje v 1. VIO (tako za učitelje razrednega pouka kot učitelje tujih jezikov) in ustrezno podporo mladim učiteljem z ustrežno izobrazbo kot iskalcem prve zaposlitve (s še neopravljenim strokovnim izpitom).

Nov programski element zahteva od šol več timskega sodelovanja, ki ga žal na mnogih šolah ne izpeljejo v zadostni meri. Težava se kaže tudi v vertikalnem povezovanju z drugimi učitelji jezikov na šoli, zato se veliko učiteljev tujega jezika v 1. VIO raje poveže z učitelji na enakih delovnih mestih na drugih šolah. Predlagamo načrtno povezovanje učiteljev znotraj mentorskih središč ob ustrezni sproti podpori ZRSŠ kot je potekalo v času trajanja naloge Uvajanja in spremljanja tujega jezika v 2. in 3. razredu OŠ.

Ravnatelji izkazujejo dobro poznavanje specifik poučevanja in učnega načrta za tuji jezik v 2. in 3. razredu. Izvedbo pouka tujega jezika spremljajo na lastno oz. pobudo ZRSŠ, žal pa marsikje pred hospitacijami dajejo prednost spremljanju pedagoške dokumentacije. Predlagamo še nadaljnje strokovno podpiranje ravnateljev v okviru območnih enot ZRSŠ z namenom podpore dobrega pedagoškega vodenja na področju tujejezikovne politike na šolah.

Večina spremljav pouka je potekala v učilnicah matičnih razredov, zelo redko imajo učitelji za pouk tujega jezika svoje učilnice. Ureditev klopi v matičnih učilnicah je bila večinoma postavljena za namene frontalnega pouka, zato so učitelji tujega jezika mnogo težje izpeljali gibalne in plesne aktivnosti. Predlagamo, da šole, kjer je le mogoče, poskrbijo za ureditev samostojnih učilnic za zgodnje učenje tujega jezika, saj na ta način lahko zagotovijo didaktično veliko bolj pester pouk in učilnice, ki bodo nudile dovolj prostora za gibalne aktivnosti (npr. klopi postavljene za skupinsko delo in ob stenah učilnice).

Samoocena učiteljev glede usposobljenosti na določenih področjih ali upoštevanja določenih elementov pri pouku ne odraža vedno tudi realne situacije, ki smo jo zaznali na spremljavah pouka. Tako npr. izražajo visoko stopnjo usposobljenosti za izvajanje medkulturnosti in medpredmetnosti, ki pa je med samimi urami ni zaznati v taki meri. Element medpredmetnosti smo tako na marsikateri spremljavi zaznali, kot »na silo« uvedeni in v t. i. jezikovni praznini (tudi zaradi prisotnosti ZRSŠ opazovalk), ker ni imel prave povezave s tujejezikovnimi cilji. Prav to področje ostaja še posebej problematično zaradi premajhnega povezovanja učiteljev tujega jezika in matičnimi učitelji – najpogosteje teče le na ravni vsebin, ne pa tudi na ravni konceptualnih znanj. Ugotavljamo,

da ostaja to področje kompetenc učitelja tujega jezika »nepokrito«, saj so le-te še posebej specifične prav zaradi multidisciplinarnosti tega področja (npr. medpredmetnost).

Tudi medkulturnost je bila najpogosteje prezrto področje na naših spremljavah pouka. Marsikateri učitelj jo žal razume le kot priložnost informiranja o praznikih v deželi ciljnega jezika in ne kot splošni cilj učnega načrta za tuji jezik v 2. in 3. razredu: razvijanje celostne zmožnosti za medkulturno in medjezikovno sporazumevanje.

Predlagamo, da se ta področja še naprej razvijajo v okviru ustreznih usposabljanj za učitelje.

Tako starši kot učitelji dokaj visoko ocenjujejo motiviranost otrok za učenje tujega jezika, kljub temu pa so jo otroci v anketnem vprašalniku izrazili v še večji meri kot odrasli. Večina staršev meni, da bi se otroci lahko drugi tuji jezik začeli učiti v 4. razredu ali že celo prej. Predlagamo strokoven razmislek o ustreznosti uvedbe obveznega 2. tujega jezika tri leta po začetku uvedenega prvega tujega jezika – torej v 4. razred.

Same spremljave pouka so žal pokazale nizko stopnjo diferenciacije in individualizacije ter vključevanje posebnih pristopov za delo z otroki s posebnimi potrebami in učnimi težavami. Spregledane so bile priložnosti za ustrezno vključevanje otrok, ki znajo več (npr. nadarjenih učencev, učencev, katerih materinščina je angleščina oz. nemščina). Spremljanje in dokumentiranje napredka učencev v povezavi s formativnim spremljanjem je tudi po besedah učiteljev element, za katerega se še ne počutijo dovolj usposobljene.

Žal šole mnogokrat spregledajo pomembnost sprotnega informiranja staršev o drugačni paradigmi poučevanja ali obveščanja o otrokovem napredku s strani učitelja, ki otroka poučuje tuji jezik, zato starši uspešnost otroka višje ocenijo šele, ko je ta številčno ocenjen (t. j. v tretjem razredu). Tudi otroci sami svojo uspešnost v 3. razredu ocenjujejo višje kot v drugem, ko imajo še opisne ocene.

Kljub spodbudni informacij, ki smo jo pridobili, da številčne ocene ne vplivajo negativno na oceno uspešnosti, predlagamo da učitelji posredujejo bolj sistematično in razumljivo informacijo o otrokovem napredku (tako otrokom kot staršem) še ko je ta opisno ocenjen – pri tem naj izhajajo iz elementov formativnega spremljanja.

Učitelji skladno z učnim načrtom kot najbolj uresničljive vzpostavljajo naslednjih deset standardov znanja:

1. razume pogosto rabljena in z gestami in mimiko podprta navodila za delo v razredu (poslušanje in slušno razumevanje),
2. prepozna, da je besedilo v tujem jeziku (poslušanje in slušno razumevanje),,
3. poimenuje konkretni svet okoli sebe, v neposredni okolici, na slikah itd. (govorno sporočanje in sporazumevanje),
4. se sporazumeva po vzorcih (govorno sporočanje in sporazumevanje),
5. razume izbrane podatke in nekatere podrobnosti v govornih besedilih z znano tematiko na podlagi vidnih in drugih opor (poslušanje in slušno razumevanje),
6. razume posamezne preproste in znane besede, besedne zveze ob nebesedni podpori (branje in bralno razumevanje),
7. poizveduje in odgovarja na preprosta vprašanja (govorno sporočanje in sporazumevanje),
8. izlušči glavno temo slušnega besedila (poslušanje in slušno razumevanje),
9. pritrjuje, zanika, izraža počutje, zahvalo, voščila in dobre želje, vljudnostne fraze, navezuje stik, se opravičuje, se poslavlja, telefonira, uresniči svoje interes (govorno sporočanje in sporazumevanje),
10. prepozna zapis osnovnega, pogosto rabljenega besedišča ter pomen besednih zvez v okviru znanih tem (branje in bralno razumevanje).

Učenci ponekod kljub neuskklajenosti z učnim načrtom uporabljajo delovne zvezke za tuji jezik ali pa imajo zvezke polepljene s številnimi učnimi listi, ki ne odslikavajo jezikovnih ciljev, temveč preslikavanje besed, barvanje itd. Na spremljavah pouka je bila opazna zelo majhna uporaba avtentičnih gradiv, lutk, igračk in zanimivih didaktičnih pripomočkov, prevladovala so slikovne kartice iz učbeniških kompletov (t. i. flashcards) in uporaba prezentacij s pomočjo IKT tehnologije. Na spremljavah je bila tudi sicer zaznana premalo kritična in prepogosta uporaba IKT (interaktivne table za namene didaktičnih iger, neustrezni zvočni posnetki (prehitra in slaba izgovorjava), ogledi videoposnetkov ...). Marsikdaj je imel ogled risanke vzgojni namen (nagrajevanje) in ni bil neposredno povezan z uresničevanjem jezikovnih ciljev.

Predlagamo, da se učitelji pri svojem delu upoštevajoč drugačno paradigmo zgodnjega poučevanja tujih jezikov v največji možni meri potrudijo za didaktično pester in razgiban pouk z minimalno uporabo »papirja in svinčnika«. Pouk naj temelji na igri, gibalnih aktivnostih, konkretnem prikazovanju, petju in ritmiziranju, socialni interakciji v tujem jeziku ... Po IKT tehnologiji naj posegajo osmišljeno in naj ne nadomesti konkretnega rokovanja s predmeti, interakcije in »žive učiteljeve besede« v tujem jeziku.

Na spremljavah je večinoma prevladovala frontalna oblika pouka, druge oblike dela (skupinsko, v dvojicah) so bile prisotne v največ polovici šolske ure, kar je razumljivo, saj morajo biti otroci v tej starosti deležni še velikega jezikovnega vnosa s strani učitelja kot glavnega jezikovnega modela. Predlagamo, da se kljub temu skupinske oblike dela načrtno razvija, saj ob slabo zasnovanem skupinskem delu učenci prehitro preklopijo v materinščino, ure pa lahko postanejo manj intenzivne in učinkovite.

Motivacija je bila na večini opazovanih ur dobro in smiselno vpeta v začetek učne ure – kot uvodna motivacija, žal pa je bila potreba (npr. dolgočasenje otrok zaradi ponavljanja besed) po vmesni motivaciji med samo uro mnogokrat prezrta. Predlagamo, da učitelji pri izbiri vsebin izhajajo iz otrok (načelo otrokovega interesnega sveta), skupaj z otroki naj postavljajo namene učenja in definirajo kriterije uspešnosti. Prav tako naj pri načrtovanju pouka izhajajo iz povratne informacije, ki jo pridobijo od učencev. Pomembno je tudi, da motivacija ni prisotna samo ob začetku ure, temveč, da jo učitelj ustrezno uporablja med samo uro glede na odzive otrok (glede na njihovo odzivnost, utrujenost itd.).

Učitelji so kompetentno uporabljali tuji jezik v interakciji z učenci. Prevajanja v slovenščino je bilo vsako leto manj, uporaba slovenščine je bila vedno bolj osmišljena. Ponekod pa je bil žal edini besedni odziv otrok v tujem jeziku le v obliki skupinskega ponavljanja oz. odmeva, v t. i. »zboru«, zato učitelji niso mogli ustrezno zaznati in se odzvati na jezikovne napake učencev (npr. napačno izgovarjanje določenih glasov). Nekateri učitelji so že od drugega razreda učence spodbujali k interakciji v tujem jeziku – prav v teh razredih je bila še posebej v tretjem razredu opazna velika razlika v primerjavi z razredi, kjer so učitelji še v tretjem razredu dopuščali odzive v slovenščini ali celo na neverbalen način. Predlagamo, da ure tujega jezika potekajo v čimbolj intenzivni tujejezikovni kopeli in obojestranski interakciji v tujem jeziku. S tem namenom je dobro učence spodbujati k odzivu v tujem jeziku že od samega začetka vendar ob zavedanju, da ne prihaja do nepotrebnih stisk ali pretežkih jezikovnih zahtev, kar lahko dolgoročno vodi v odpor do učenja tujega jezika pri otrocih.

Med poukom izstopa pomanjkanje pristopov za spodbujanje višjih ravni mišljenja in pristopov, ki ne bi temeljili samo na reprodukciji (ponavljanju besed in besednih zvez). Zagotovo v tej starosti otroci potrebujejo določeno mero reproduktivnih aktivnosti (npr. ponavljanje) in veliko jezikovnega vnosa (učitelj kot glavni jezikovni

model), vendar predlagamo aktivnosti, ki lahko že zelo zgodaj začnejo tuji jezik graditi tudi v funkciji razmišljanja.

Opazovane dejavnosti, ki smo jih videli na spremljavah pouka, so bile sicer raznolike, zanimive, žal pa niso bile vedno zasnovane v skladu s cilji sistematičnega izgrajevanja tujega jezika (npr. fonološko uzaveščanje). Predlagamo, da učitelji posvetijo več poudarka fonološkemu uzaveščanju (izgovorjavi, ritmu in intonaciji ...) in ustreznem spremljanju učenčevega napredka skladno z elementi formativnega spremljanja.

Učitelji se ne čutijo dovolj kompetentne za upoštevanje specifik posameznih otrok, ki jih poučujejo (npr. učne težave, socialno-vedenjski problemi, učenci z odločbami) in za izvajanje individualizacije in diferenciacije pri pouku. Predlagamo dodatna usposabljanja za učitelje z vidika podpore pridobivanja potrebnih specialno-pedagoških znanj, ki jih potrebujejo pri svojem poučevanju.

Prepričani smo, da ob nadaljevanju zastavljenega koncepta uvajanja in spremljanja tujega jezika v 2. in 3. razredu ter upoštevanje Načrt uvajanja in spremljanja tujega jezika v 2. in 3. razredu osnovne šole (2014) Zavod Republike Slovenije za šolstvo s svojimi svetovalci uspešno zaznava največje primanjkljaje zgodnjega učenja in poučevanja tujih jezikov in v skladu s temi opažanji ter nudi zadostno strokovno podporo za učitelje tujih jezikov po slovenskih osnovnih šolah v obliki usposabljanj, spremljav pouka ter svetovalnih storitev.

5. POROČILO O PORABLJENIH FINANČNIH SREDSTVIH

Poročilo o porabljenih finančnih sredstvih za obdobje trajanja naloge – od 1. 9. 2014 do 31. 8. 2018

Konto	Naziv konta	š. l. 2014/15	š. l. 2015/16	š. l. 2016/17	š. l. 2017/18	skupaj
460000	Pisarniški material in storitve	133,90	19,53	0	0	153,43
461009	Izdatki za reprezentanco	247,43	108,00	9,00	13,50	377,93
461010	Hrana, storitve menz in restavracij	572,91	594,34	74,00	0	1241,25
461012	Druge storitve	912,60	793,34	219,60	97,60	2023,14
461013	Stroški fotokopiranja	3.622,46	176,8	11,88	4,59	3.815,73
461400	Dnevnice za službena potovanja v državi	379,23	434,456	3.139,90	2.391,19	813,686
461402	Stroški prevoza v državi	8.076,45	5.893,31			19.500,85
461801	Plačila avtorskih honorarjev	1.042,69	2.316,15	2.661,92	0	6.020,76
461802	Plačila po podjemnih pogodbah	5.521,57	0	0	0	5.521,57
461803	Stroški študentskega servisa	0	0	868,15	640,99	1.509,14
461900	Stroški konferenc, seminarjev in simpozijev	197,47	3.399,37	0	0	3.596,84
461401	Hotelske in restavracijske storitve v državi	0	2.145,21	0	0	2.145,21
461603	Najemnine in zakupnine za druge objekte	658,80	0	0	0	658,80
4664003	Povečan obseg dela	0	2.461,43	961,64	2.011,82	5.434,89
464101	Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	0	217,83	0	0	217,83
464102	Prispevek za obvezno zdravstveno zavarovanje	0	161,47	0	0	161,47
464103	Prispevek za poškodbe pri delu in poklicne bolezni	0	13,5	0	0	13,50
464104	Prispevek za zaposlovanje	0	1,48	0	0	1,48
464105	Prispevek za porodniško varstvo	0	2,45	0	0	2,45
	Skupaj	21.365,51	18.738,67	7.946,09	5.159,69	53.209,96